

RUOVEDEN LAAJA HYVINVOINTIKERTOMUS

2022–2025

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	2
1.1	Laaja hyvinvointikertomus on lakisääteinen ja strateginen asiakirja.....	2
1.2	Kuntastrategia 2022–2025.....	4
1.3	HYTE-kertoimet.....	5
1.4	Ruoveden hyvinvointityön rakenne.....	8
2	RUOVEDEN VÄESTÖN HYVINVOINTIIN VAIKUTTAVAT TEKIJÄT	10
2.1	Väestö	13
2.1.1	Kesäasukkaat.....	18
2.2	Elinvoima.....	19
2.2.1	Valtionosuudet.....	19
2.2.2	Työllisyystilanne Pirkanmaalla ja Ruovedellä	21
2.3	Elinympäristö	24
2.4	Turvallisuus	25
2.5	Kulttuuri	26
2.6	Kirjasto	28
2.7	Vapaa-aikatoiminnan järjestäminen Ruovedellä.....	31
3	VÄESTÖN HYVINVOINNIN TILA RUOVEDELLÄ 2022	35
3.1	Lapset, nuoret ja lapsiperheet.....	35
3.1.1	Varhaiskasvatus ja esiopetus	38
3.1.2	Opetus ja koulutus	41
3.1.3	Kouluterveyskyselyt	41
3.1.4	Nuoret aikuiset.....	54
3.1.5	Etsivä nuorisotyö.....	56
3.2	Työikäiset	56
3.2.1	Työikäisen väestön toimeentulo	57
3.2.2	Terveystila aikuisilla.....	59
3.3	Ikäihmiset.....	64
4	JOHTOPÄÄTÖKSET / TÄRKEIMMÄT HUOMIOT	72
4.1	Kunnan yleistä tietoa	72
4.2	Lapset, nuoret ja perheet	72
4.3	Työikäiset	74
4.4	Ikäihmiset.....	74
5	LÄHTEET	84
6	LIITTEET.....	85

OSA 1

VÄESTÖN HYVINVOINNIN KEHITYS

RUOVEDELLÄ 2017–2022

1 JOHDANTO

Tämän laajan hyvinvointikertomuksen tarkoituksena on tuoda esiin Ruovedellä 2017–2022 ajanjakson ajalta hyvinvointitietoa eri tilastolähteiden avulla. Näin tuodaan näkyväksi ruovesiläisten hyvinvoinnin kehitystä pidemmällä aikavälillä ja saadaan tukea päätöksenteolle. Hyvinvointisuunnitelmaosiossa on valittu painopisteitä, tavoitteita ja toimenpiteitä ruovesiläisten hyvinvoinnin edistämiseksi. Painopisteet on valittu Pirkanmaan alueellisen hyvinvointisuunnitelman, Ruoveden kuntastrategian (2023–2025) sekä Ruoveden omasta hyvinvointikertomuksesta nousseiden huomioiden pohjalta.

1.1 Laaja hyvinvointikertomus on lakisäätöinen ja strateginen asiakirja

Kesäkuussa 2020 Valtioneuvosto on hyväksynyt periaatepäätöksen hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi. Sen tehtävänä on ohjata toimia, joilla saadaan eriarvoisuutta vähenemään vuoteen 2030 mennessä. Tämän tarkoitus on turvata suomalaisten kestävä hyvinvointi kaikissa väestö- ja ikäryhmissä. Periaatepäätöksessä on neljä painopistettä: kaikille mahdollisuus osallisuuteen, hyvät arkiympäristöt, hyvinvointia ja terveyttä edistävä toiminta ja palvelut sekä päätöksenteolla vaikuttavuutta. Painopisteille laadittujen tavoitteiden saavuttamiseksi täytyy yhteistyötä tapahtua kaikilla hallinnonaloilla. Nämä valtion linjaukset ohjaavat osaltaan kuntien hyvinvointityötä. (stm.fi)

Kuntalain (410/2015) mukaan kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä huolehtiminen on kunnan perustehtävä. Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen (37§). Terveydenhuoltolaki (1326/2010) velvoittaa kuntaa huolehtimaan terveyden ja hyvinvoinnin edellytysten huomioimisesta kaikkien hallinnonalojen toiminnassa sekä seuraamaan väestön terveyttä, hyvinvointia ja toteutettuja toimenpiteitä. Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021 6 §) velvoittaa kuntaa seuraamaan kuntalaisten elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin. Kunnan tulee raportoida valtuustolle vuosittain kuntalaisten hyvinvoinnista, terveydestä ja niihin vaikuttavista tekijöistä ja tehdyistä toimenpiteistä. Tämän lisäksi kunnassa tulee valmistella valtuustolle kerran valtuustokaudessa hyvinvointikertomus- ja suunnitelma. Lisäksi kunnan tulee tehdä yhteistyötä

hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä yhdessä hyvinvointialueen kanssa. Kunnan on tehtävä yhteistyötä myös kunnassa muiden julkisten toimijoiden, yritysten sekä yhteisöjen kanssa.

Laaja hyvinvointikertomus on työkalu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitteluun, seurantaan, raportointiin ja arviointiin ja se tehdään kullekin valtuustokaudelle erikseen. Se koostuu kahdesta osasta, joista ensimmäisessä osassa kuvataan kuntalaisten hyvinvoinnin lähtökohtia ja nykytilaa, väestön hyvinvointiin vaikuttavia rakenteellisia tekijöitä sekä kunnan toimintaa hyvinvoinnin eteen päättyneellä valtuustokaudella. Toinen osa painottuu hyvinvointisuunnitelmaan, jossa tulee kuvata tavoitteet ja toimenpiteet hyvinvoinnin kehittämiseksi. (thl.fi)

Hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman on tarkoitus hyödyttää kunnan päättäjiä antamalla tavoitteet hyvinvointityölle, edistää asukkaiden hyvinvointia ja kunnan elinvoimaa, antaa perustelut päätöksille, ohjata kunnan toimintaa oikeaan suuntaan, auttaa toiminnan arvioinnissa, varmistaa resurssit hyvinvointityölle sekä ohjata myös yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Hyvinvointikertomus ja – suunnitelma on monialaisen hyvinvointityöryhmän laatima asiakirja, josta saadaan tavoitteita kunnan eri toimialoille ja näin jokainen osa-alue sitoutuu myös kunnan hyvinvointityön edistämiseen. (thl.fi)

Pirkanmaalla on tehty alueellinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma (vuosille 2021–2024) jo kolmatta kertaa. Sen tarkoitus on ohjata alueellisen terveyden edistämisen painopisteitä sekä niiden toimeenpanoa. Kuntien omien hyvinvointikertomusten ja -suunnitelmien pohjalla toimii osaltaan alueellinen hyvinvointikertomus sekä kunnan strategia. (tays.fi)

Ruoveden kunnan hyvinvointikertomusta tehdessä tietolähteinä on käytetty Kuntaliiton, Sotkanetin, TEA-viisarin, Tilastokeskuksen sekä Pirkanmaan Puhti-raportin eri hyvinvointia, terveyttä ja elinvoimaa kuvaavia tilastoja. Verrokkikunniksi Ruovedelle on valittu Virrat, Juupajoki, ja Urjala niiden asukasluvun, kuntarakenteen sekä osittain myös sijainnin vuoksi. Lisäksi vertailuissa on käytetty myös Pirkanmaan keskiarvolukuja.

1.2 Kuntastrategia 2022–2025

Ruoveden 2022–2025 kuntastrategiassa visio on yritteliäs kulttuuripitäjä luonnon lähteellä. Painopisteiksi on valittu:

- Yrittäjyyden ja elinkeinojen edistäminen
- Luontomatkailun kehittäminen
- Ruoveden kulttuuriperinnön tunnetuksi tekeminen
- Koulutusmahdollisuuksien laajentaminen
- Ilmastosta ja ympäristöstä huolehtiminen
- Yhtenäisen myönteisen julkisuuskuvan rakentaminen
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen yhteistyössä kumppaneiden kanssa

Toimintaperiaatteet:

- YHDESSÄ

Yhteistyötä: Ruovedellä vallitsee Me-henki. Yhdessä poistamme kehittämisen esteitä. Rakennamme keskinäistä luottamusta avoimuuden kautta ja vahvistamme sisäisiä ja ulkoisia yhteistyön rakenteita, yli sidosryhmien ja toimialarajojen. Suhtaudumme ihmisiin ja ajatuksiin kunnioituksella ja osaamme olla sivistyneesti eri mieltä. Tunnistamme kasvua ja kehitystä tukevia kumppanuuksia ja vahvistamme alueen kuntien välistä yhteistyöstä.

Osallistamista: Osallistamme eri sidosryhmät esim. kylät, yhdistykset ja yritykset kunnan yhteiseen kehittämiseen.

Kansainvälisyyttä: Rakennamme ja kehitämme aktiivisesti kansainvälistä yhteistyötä.

- ROHKEASTI UUDISTUEN

Ideoita: Ideoimme rohkeasti ja olemme aloitteellisia niin kuntaorganisaation sisällä kuin ulkopuolellakin. Otamme järkevät tiedot ja tutkimukseen perustuvat ideat käytäntöön ketterästi ja joustavasti ja kokeilun kautta.

Ennakkoluulottomuutta: Suhtaudumme ennakkoluulottomasti toisiimme ja uusiin ideoihin. Katsomme asioita uusin silmin ja näemme uudistumisen mahdollisuudet.

Mahdollisuuksia: Tunnisteamme kasvun ja kehityksen mahdollisuudet ja tartumme niihin rohkeasti. Luomme mahdollisuuksia monipuoliselle, rohkealle yrittäjyydelle.

- PITKÄJÄNTEISESTI JA VASTUULLISESTI

Muutosvoimaa: Hyvällä johtamisella viemme asioita ja ideoita käytäntöön. Johtaminen ja päätöksenteko ovat suunnitelmallista ja pitkäjänteistä. Päätöksenteossa huomioimme erityisesti tulevien sukupolvien tarpeet lapsista ikäihmisiin.

Vastuullisuutta: Pyrimme toiminnallamme kohti kunnan hiilineutraaliutta. Taloudellinen, sosiaalinen ja ekologinen vastuullisuus ohjaavat päätöksiämme ja toimintaamme. Kohdennamme resurssit viisaasti, kun toteutamme pitkän tähtäimen arviointia investointien kannattavuudesta.

Hyvinvointia: Edistämme ennaltaehkäisevästi kuntalaisten hyvinvointia lapsista ikäihmisiin. Panostamme hyvinvointiin selkeyttämällä toiminnan suuntaa ja huolehtimalla riittävästä resursseista. Ylläpidämme ja edistämme henkilöstön osaamista ja hyvinvointia.

- KESTÄVÄ KUNTATALOUS

Huolehdimme kuntatalouden kestävästä edellytyksistä.

1.3 HYTE-kertoimet

Siirryttäessä hyvinvointialueeseen vuoden 2023 alusta, otetaan kunnille käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin. HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen. Kuntien palkitseminen hyvin tehdystä hyvinvointityöstä on tärkeää, sillä hyvinvoiva väestö on edellytys elinvoimaiselle kunnalle ja hyvinvointialueelle. HYTE-kerroin määräytyy kunnan toimintaa kuvaavien prosessi-indikaattoreiden ja kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tuloksia kuvaavien tulosindikaattoreiden perusteella. (thl.fi) Prosessi-indikaattorit jakautuvat seuraavasti: peruskoulut (4 indikaattoria), liikunta (5 indikaattoria) ja kuntajohto (5 indikaattoria).

Tulosindikaattoreita on kuusi ja ne mittaavat hyvinvoinnin ja terveyden muutosta väestössä. Hyte-kerrointa kuvataan pisteillä 0–100. Ruovedellä Hyte-kertoimen pistemäärä vuonna 2021 oli 54/100 ja 2022 58/100.

Prosessi-indikaattorit

Alla olevissa taulukoissa on kuvattuna prosessi-indikaattoreista saatavat pisteet Ruoveden kunnan osalta vuosina 2021 ja 2022. Kaikista prosessi-indikaattoreista ei ole saatavilla tietoa vuodelta 2021. Pisteytys 0–100.

Peruskoulut	2021	2022
Kouluympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin tarkastaminen kolmen vuoden välein.	100	100
Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa	79	79
Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit	13	13
Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä	87	87

Kuntajohto	2021	2022
Tarkastuslautakunnan tekemässä arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen.	0	0
Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista.	100	100
Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista	100	100
Kunnassa toimii tehtävään nimetty asiantuntija, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä.	100	100
Kunnan palveluiden kehittämisessä hyödynnetään asiakasraateja ja -foorumeja.	100	100

Liikunta	2021	2022
Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskouksen.	-	100
Kunnassa järjestetään liikuntaryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille.	100	0
Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten päätösten vaikutusten arviointiin.	100	0
Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa.	0	0
Kunnassa toimii poikkihallinnollinen työryhmä, jossa käsitellään liikunnan edistämistä	100	100

Tulosindikaattorit

Tulosindikaattorit kuvaavat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen muutosta väestössä. Tulosindikaattoreissa lasketaan erotus kahden viimeisimmän vuoden tuloksista, mikä kuvaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä tapahtunutta muutosta. Mikäli jonkin indikaattori arvo on jo tavoitetilassa, kunta saa sen osalta maksimipisteet. Alla hyte-kertoimen pisteet tulosindikaattoreiden osalta vuosilta 2021–2022.

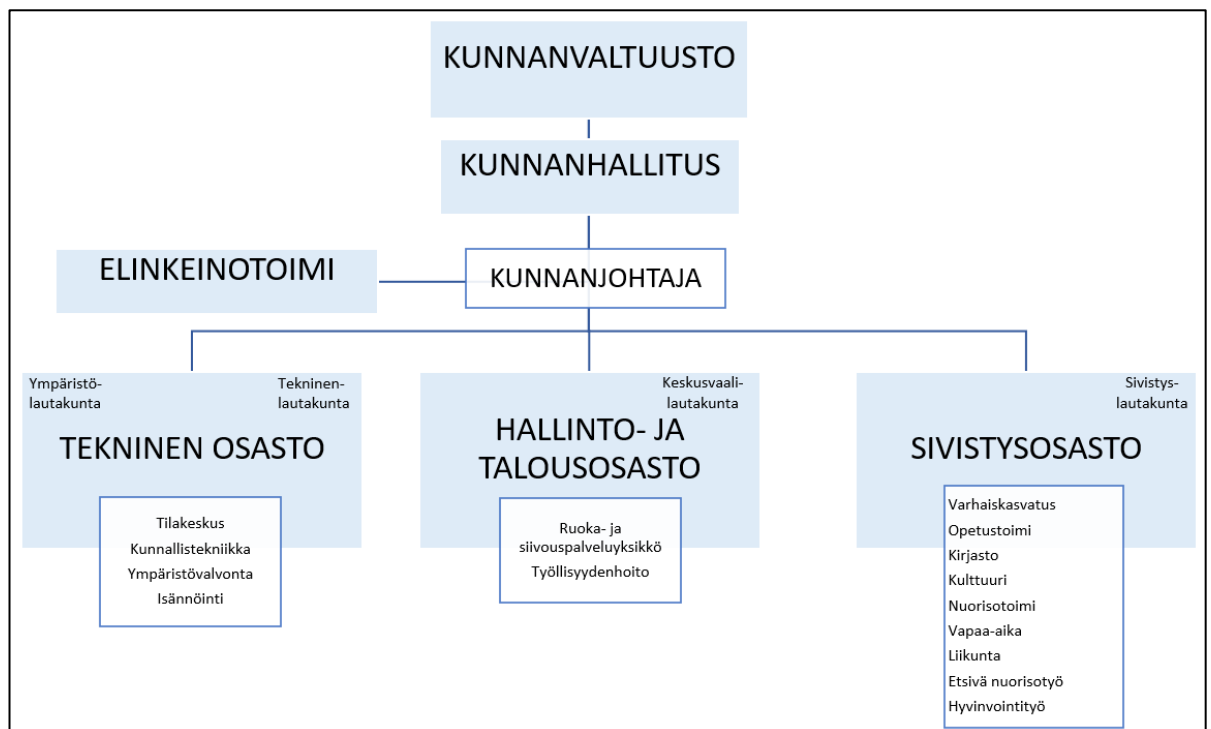
Tulosindikaattorit	2021	2022
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista	43	43
Ylipaino, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista	61	61
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat, osuus vastaavan ikäisestä väestöstä	68	63

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25–64-vuotiaat, osuus vastaavan ikäisestä väestöstä	35	62
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25–64-vuotiaat, osuus vastaavan ikäisestä väestöstä	53	60
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä henkilöillä verrattuna 10 000 vastaavan ikäiseen henkilöön.	44	49

Skaalattu hyte-indikaattori, Sotkanet

1.4 Ruoveden hyvinvointityön rakenne

Ruoveden hyvinvointityö perustuu Pirkanmaan alueelliseen hyvinvointisuunnitelmaan (vuodet 2021–2024) sekä Ruoveden kunnan strategiaan 2022–2025. Pirkanmaan alueellisen hyvinvointikertomuksen valmisteluissa ovat olleet mukana erikoissairaanhoidon, osa alueen kunnista sekä muita pirkanmaalaisia terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen toimijoita. Tämän vuoksi olemme nähneet järkevänä ottaa suuntaviivat oman kuntamme hyvinvointityöhön alueellisesta hyvinvointisuunnitelmasta.

Kuva 1: Ruoveden kunnan rakenne, toimialat sekä lautakunnat

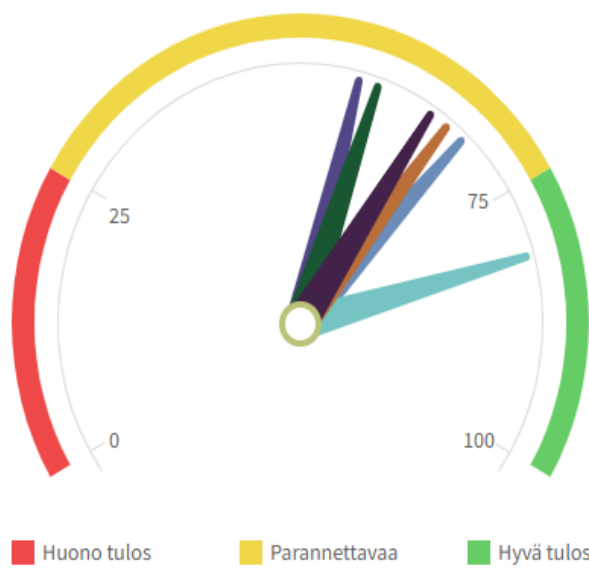
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen päätöksistä kunnissa on vastuussa kunnan ylin johto eli kunnanvaltuusto. Valtuusto velvoittaa eri toimialat ottamaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osaksi omaa toimintaansa. Valtuusto on vastuussa terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen johtamisesta, ja vastuista on sovittu selkeästi. HYTE-työhön osallistuvat kaikki kunnan eri toimialat ja yhteistyötä eri toimialojen välillä edellytetään. Kunnan johtoryhmän tehtävänä on koordinoida ja varmistaa riittävät resurssit. Ruoveden kunnassa toimivan poikkihallinnollisen hyvinvointityöryhmän tehtävänä on vastata käytännön toiminnan toteuttamisesta eri toimialoilla (mm. hyvinvointityön suunnittelu, koordinointi ja hyvinvointikertomuksen sekä suunnitelman työstäminen). Kerran valtuustokaudessa valtuustolle on valmisteltava laaja hyvinvointikertomus- ja suunnitelma sekä raportoitava tehdyistä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimista vuosittain. Tarkastuslautakunnan vastuisiin kuuluu arvioida valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen tekemässä arviointikertomuksessa. Hyvinvointityön yhteistyötahoina toimivat vanhusneuvosto, lasten- ja nuorten kulttuuri-ryhmä, LAPE-ryhmä, oppilas- ja opiskelijahuollon ryhmät sekä liikenneturvallisuusryhmä. Lisäksi tavoitteena olisi perustaa lakisääteinen vammaisneuvosto, ehkäisevän mielenterveyden ja päihdetyön ryhmä, liikunnan edistämisyhmä sekä osallisuutta edistävä ryhmä. Lisäksi yhteistyötä tehdään kolmannen sektorin toimijoiden sekä paikallisten yritysten kanssa. Tätä yhteistyötä täytyy kuitenkin jatkossa kehittää ja vahvistaa. (thl.fi)

2 RUOVEDEN VÄESTÖN HYVINVOINTIIN VAIKUTTAVAT TEKIJÄT

Suomalaisten hyvinvointi on on kehittynyt myönteiseen suuntaan, mutta väestöryhmien väliset erot hyvinvoinnissa ovat suuria. Hyvinvoinnin osatekijät jaetaan yleensä kolmeen ulottuvuuteen: terveys, materiaallinen hyvinvointi, koettu hyvinvointi/ elämänlaatu. Koettua elämänlaatua mitataan usein elämänlaadulla. Elämänlaatuun vaikuttaa terveys, materiaallinen hyvinvointi, odotukset hyvästä elämästä, ihmissuhteet, omanarvontunto ja mielekäs tekeminen. Hyvinvointiin kuuluu sekä yksilön, että yhteisön hyvinvointi. Yksilön hyvinvointiin vaikuttaa muun muassa sosiaaliset suhteet, itsensä toteuttaminen, onnellisuus ja sosiaalinen pääoma. Yhteisön hyvinvointiin taas kuuluu asuinolot ja ympäristö, työllisyys ja työolot sekä toimeentulo. (thl.fi)

Kaikki sektorit : Ruovesi 2022

- Kuntajohto
- Perusopetus
- Lukiokoulutus
- Ammatillinen koulutus
- Liikunta
- Perusterveydenhuolto
- Kulttuuri

Aineisto päivitetty 18.10.2022

Pisteet	Ruovesi	Koko maa
Kaikki sektorit	68	68
Kuntajohto	68	79
Perusopetus	66	64
Lukiokoulutus	64	66
Ammatillinen koulutus	..	63
Liikunta	56	72
Perusterveydenhuolto	58	65
Kulttuuri	81	66

Kuva 2: TEA-viisarin tulokset Ruoveden sekä koko maan osalta vuonna, lähde: TEA-viisari

Kuntien terveydenedistämisasiivisuutta varten on kehitetty työväline, TEA-viisari. TEA-viisarin kautta saadaan tietoa kunnan toimista kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Terveydenedistämisasiivisuutta mitataan kuntajohdon, perusopetuksen, lukiokoulutuksen, ammatillisen koulutuksen, liikunnan, perusterveydenhuollon ja ikääntyneiden palveluiden toimialalla. Pisteytykset arvioidaan asteikolla 0–100. Tuloksista 0–25 kuvaa huonoa tulosta, 25–75 kuvaa parannettavaa ja 75–100 kuvaa hyvää

tulosta. Terveyden edistämisen kokonaispisteitys on pysynyt lähes samana vuosien 2011–2021 välisenä aikana.

Yläpuolella oleva kuva kertoo yleisellä tasolla Ruoveden tulokset Tea-viisarikyselyn eri osa-alueilta suhteessa koko maan tasoon 18.10.2022. Ruoveden tulokset kaikkien sektoreiden osalta ovat samaa tasoa koko maan keskiarvon kanssa. Perusopetuksen sekä

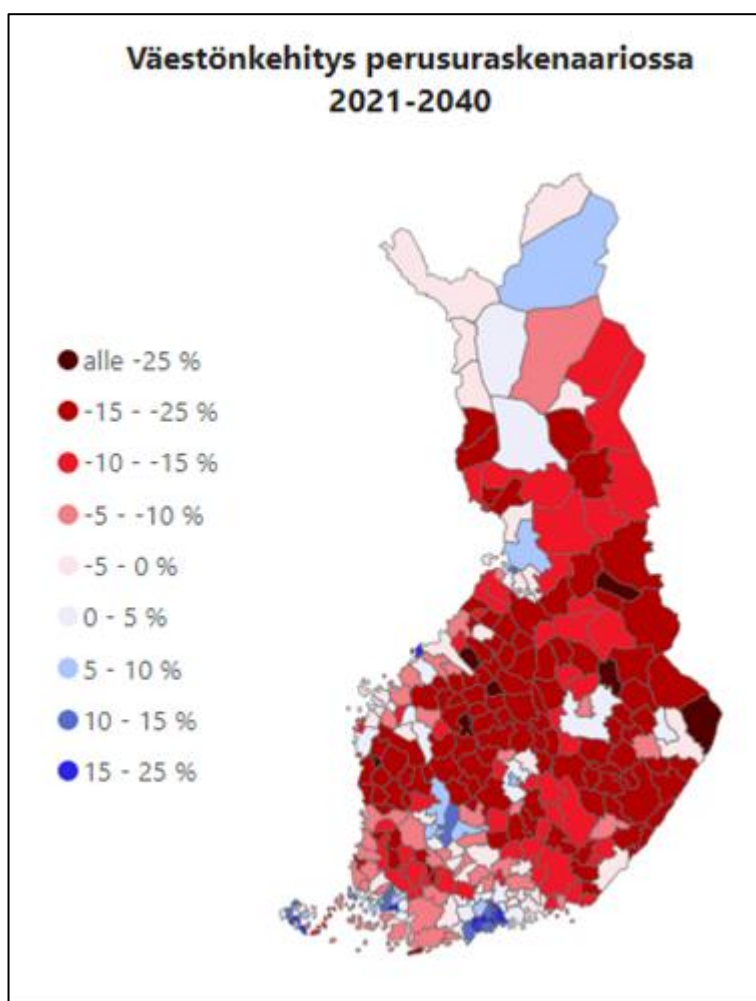
Pisteet	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Kaikki sektorit	70	66	63	52	44	52	53	51	47
Kuntajohto	..	68	..	..	..	42	..	48	..
Perusopetus	..	68	..	65	..	52	..	51	..
Lukiokoulutus	67	..	64	..	57	..	..	..	..
Ammatillinen koulutus	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Liikunta	56	..	58	..	37	..	61	..	44
Perusterveydenhuolto	79	..	58	..	31	..	51	..	45
Kulttuuri	..	81	..	72	..	..	..	..	..

Kuva 3. TEA-viisari tulokset, vuosittainen vertailu, lähde: <https://teaviisari.fi/teaviisari/fi/tulokset?r=KUNTA702>

kulttuurin osalta Ruovesi on edellä koko maan keskiarvoa, kun taas liikunnan ja perusterveydenhuollon osalta Ruoveden pisteet ovat heikkomat. Tarkastellessa Tea-viisarikyselyitä aiempien vuosien osalta havaitaan Ruoveden TEA-viisaripisteiden olleen viime vuosina nousussa. Toimialoittain kehitys on ollut myös nousujohteista, lukuun ottamatta liikuntaa. Ruovedellä hyvinvointi- ja liikuntayöhön on tullut lisää työntekijäresursseja vuoden 2022 lopulla ja tämän luulisi kohottavan pisteitä myös liikunnan suhteen tulevaisuudessa.

2.1 Väestö

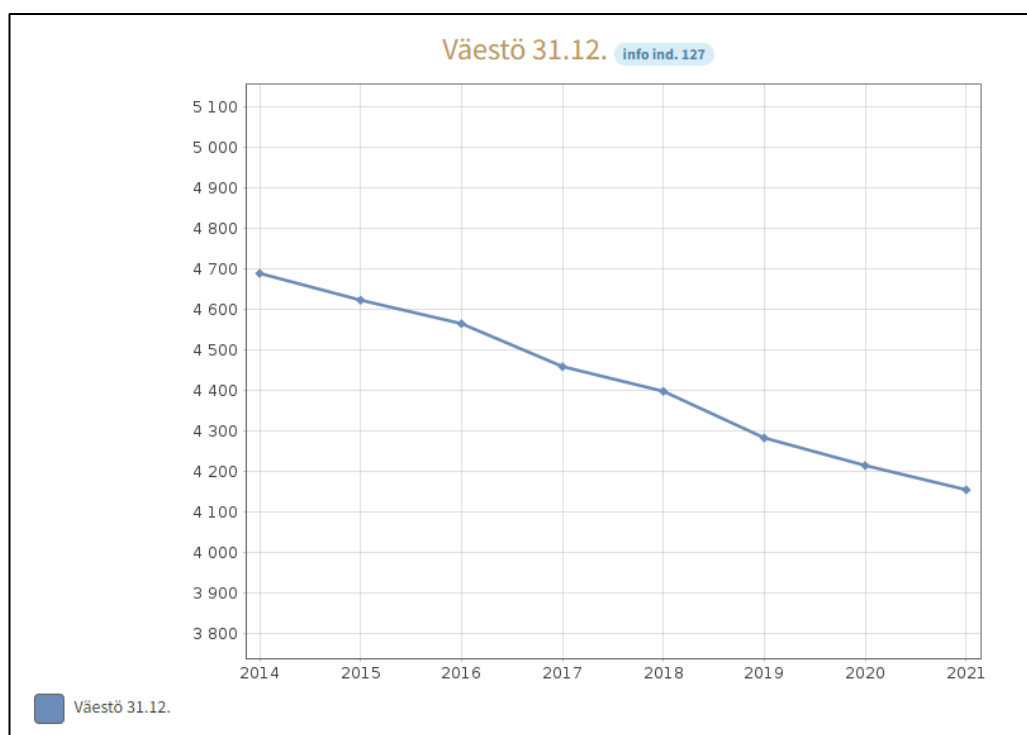
Tilastokeskuksen ennusteiden mukaan vuoden 2060 loppuun mennessä Suomessa kuoli 700 000 ihmistä enemmän kuin syntyy, jos syntyvyyden suhteen ei kehitystä tapahdu. 2018 vuodesta alkaen Suomessa on syntynyt vuosittain alle 50 000 lasta. Ennusteiden mukaan 2060-luvulla lapsia syntyi enää alle 40 000. 2020 vuoden aikana 53 kunnassa syntyneiden määrä oli kuolleita suurempi. Havaitulla syntyvyyden tasolla vastaavanlaisia kuntia olisi 39 vuonna 2030 ja enää 15 vuonna 2040. Pitkällä aikavälillä syntyvyys ei ole ikärakenteen kannalta kestävällä tasolla. Työikäisten määrässä matala syntyvyyden määrä alkaisi näkyä 2040-luvulla ja heijastuisi tällöin myös väestölliseen huoltosuhteeseen. Ennusteiden mukaan työikäisten määrä olisi vuoden 2060 lopulla 310 000 henkilöä vähemmän kuin nykyisin. Vuosi 2021 oli kuudes peräkkäinen vuosi, kun Suomessa kuoli enemmän ihmisiä, kuin syntyi. (stat.fi)

Kuva 4: Väestönkehityksen ennuste 2021–2040, lähde <https://www.mdi.fi/ennuste2040/Ruoveden>

Väestön ennakoidaan pienenevän voimakkaimmin pienissä kunnissa ja kunnissa, jotka ovat etäällä suurista kaupungeista (poisluettuna muutamat Pohjois-Suomen kunnat). Kunnassa, jossa väestön ennakoidaan pienenevän voimakkaimmin, väestö pienenesi siellä 26,3 % vuoden 2021 ennusteiden mukaan vuoteen 2040. Ruovedellä vastaava osuus on 17,3 %, joka tarkoittaa asukasmäärän laskua 4155 asukkaasta 3437 asukkaaseen. (Kuva 3, mdi.fi)

Vuoden viimeisenä päivänä vuonna 2021 Ruoveden asukasluku oli 4155 asukasta. Asukasluku putosi alle 5 000 asukkaan vuonna 2011 ollen tällöin 4940. Asukasluvun lasku on ollut melko tasaista vaihdellen 60–115 asukkaan välillä vuosittain. Vuosien 2018–2019 välillä asukasluku laski rajuimmin (prosentuaalisesti 2,69 %) ja 2020–2021 vähiten (prosentuaalisesti 1,44 %). Väkiluku on tässä hyvinvointikertomuksessa otettu Sotkanetin tilastoista vuoden viimeiseltä päivältä.

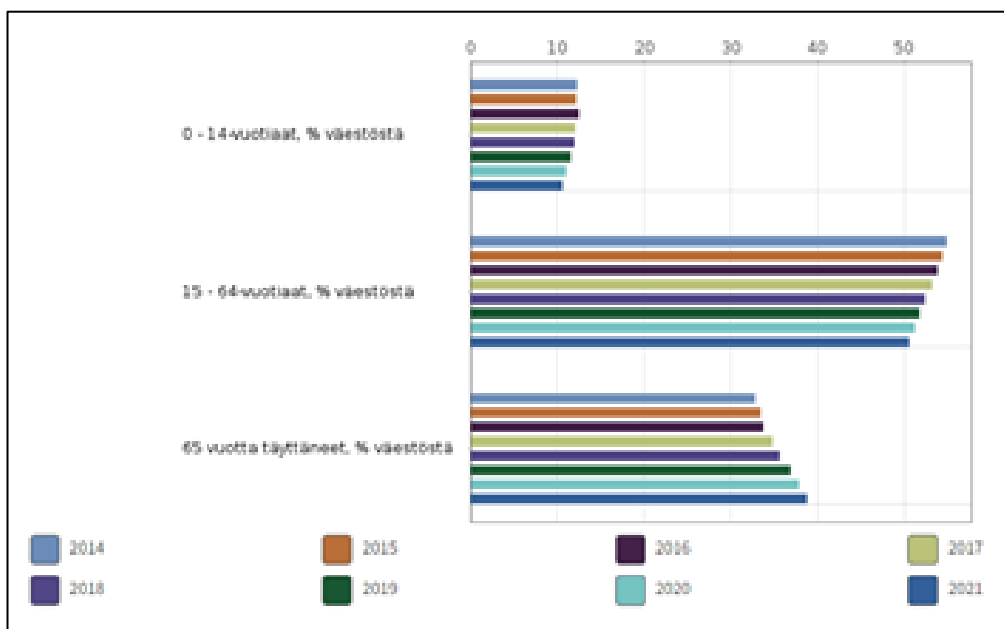

Kuva 5: Ruoveden väkiluku 31.12., 2014–2021, lähde: Sotkanet

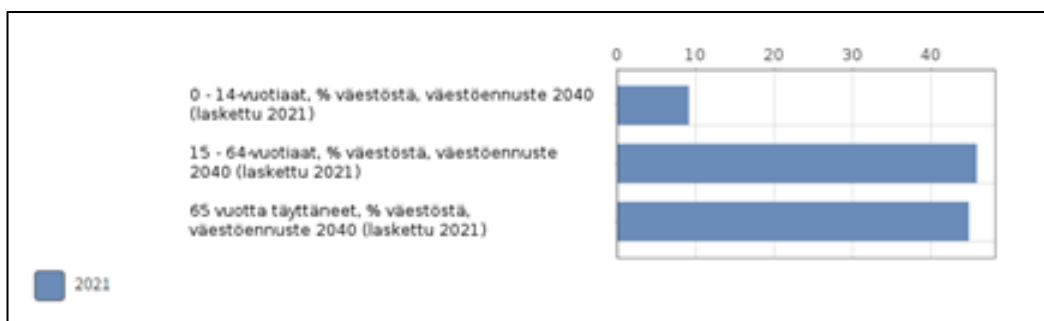
Suomen väestö ikääntyy. Tämä ilmiö on seurausta syntyvyyden vähentymisestä sekä eliniänodotteen kasvusta. Ruovedellä tämä näkyy voimakkaasti. 2014 yli 65-vuotiaiden osuus ruovesiläisistä oli 32,8 %, 2021 vuoden lopussa 38,8 % ja ennusteiden mukaan yli 65-vuotiaita on vuonna 2040 44,9 %. Vuonna 2021 0–14-vuotiaita on Ruovedellä vielä yli 10 % väestöstä sekä 15–64-vuotiaita yli 50 %. Ennusteen mukaan 0–14-vuotiaiden

osuus laskee vuoteen 2040 alle 10 %:iin ja 15–64-vuotiaiden osuus alle 50 %:iin. Tämä antaa haastetta kunnan palvelujen suunnittelulle sekä näkyy suoraan Ruoveden huoltosuhteessa. (terveyskylä.fi, sotkanet.fi)

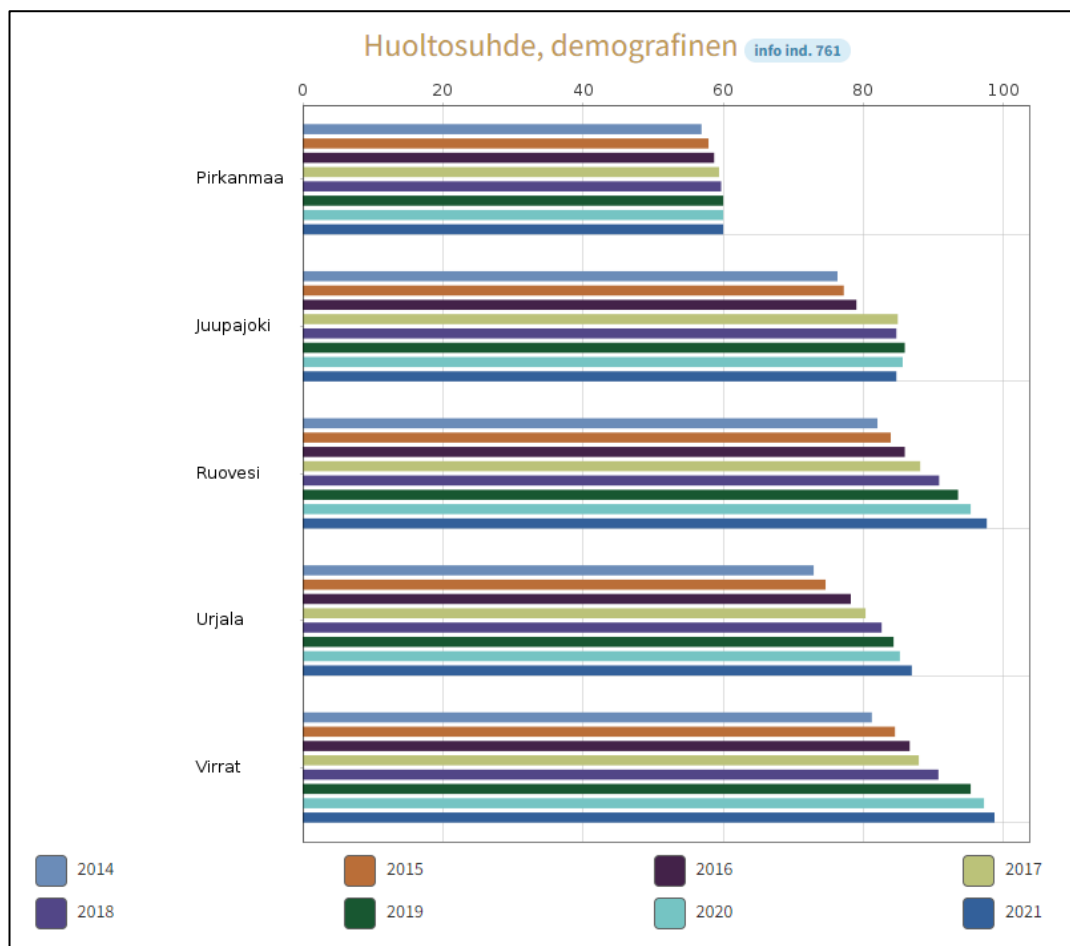

Kuva 6: Ruoveden väestörakenne prosentuaalisesti ikäryhmittäin 2014–2021, lähde sotkanet.fi

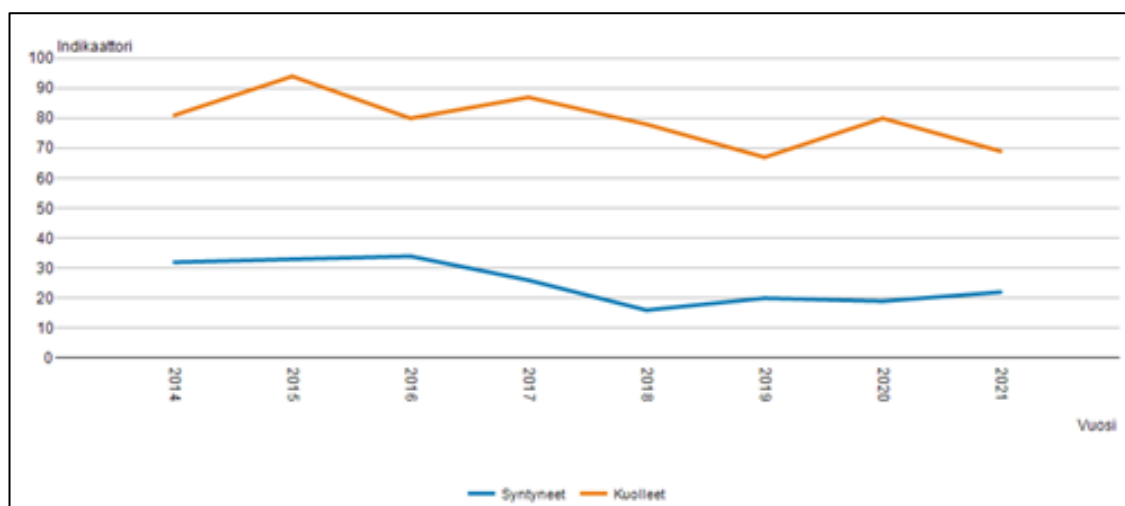
Kuva 7: Ruoveden väestöennuste prosentuaalisesti ikäryhmittäin vuonna 2040, lähde sotkanet.fi

Demografisella eli väestöllisellä huoltosuhteella tarkoitetaan alle 15-vuotiaiden sekä yli 65-vuotiaiden osuutta työkäisestä eli 15–64-vuotiaasta väestöstä. Ruovedellä huoltosuhte on kasvanut tasaista vauhtia koko seurantajakson (v.2014–2021) ajan. Tähän vaikuttavat syntyvyyden väheneminen sekä yli 65-vuotiaiden suhteellisen määrän kasvu. Verrokkikunnista Virroilla ja Urjalassa kehitys on saman suuntaista. Juupajoen huoltosuhteen muutokset ovat taas enemmän linjassa Pirkanmaan kanssa.

Kuva 8: Väestöllinen huoltosuhte demografinen, 2014–2021, lähde sotkanet.fi

Kuolleisuus Ruovedellä on vuosien 2014 ja 2021 välillä luonnollisestikin vaihdellut. 2019 (67 hlö) ja 2021 (69hlö) vuosina kuolleisuus on ollut kaikista alhaisinta. Syntyvyys on Ruovedellä lähtenyt voimakkaaseen laskuun vuonna 2016. Vuonna 2016 Ruovedellä syntyi 34 lasta kun taas vuonna 2021 syntyneitä oli 21. Sotkanetin tilastojen (laskettu 2021) mukaan 2025 ennusteiden mukaan syntyviä lapsia on 19 ja vuonna 2040 16. Syntyvyyden määrän lasku tuo haasteensa kouluille, ja etenkin jo ennestään pienien kyläkoulujen toiminnalle. Myös harrastustoimintojen (kuten joukkuelajit) järjestämiseen täytyy jatkossa miettiä luovia keinoja sekä suunnitella yhteistyötä naapurikuntien kanssa.

Kuva 9: Syntyneiden ja kuolleiden määrä Ruovedellä 2014–2021, lähde: tilastokeskus.fi

Ruovesi on ollut muuttotappiollinen kunta tarkastelujakson alusta 2014 lähtien vuoteen 2021 saakka. Muuttotappion suuruus on vaihdellut vuosien aikana 5–123 välillä. Verrokikunnista Juupajoen tilanne on ollut saman suuntainen Ruoveden kanssa. Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2022 Ruovesi on noussut muuttovoittoiseksi kunnaksi.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Ruovesi	-31	-5	-123	-48	-13	-55	-20	-17	+9
Virrat	-71	-92	-31	-20	-52	-97	29	30	-10
Juupajoki	2	-32	-25	-39	-11	-25	-29	-6	3
Urjala	-82	-16	-37	-17	-7	-51	15	64	-45

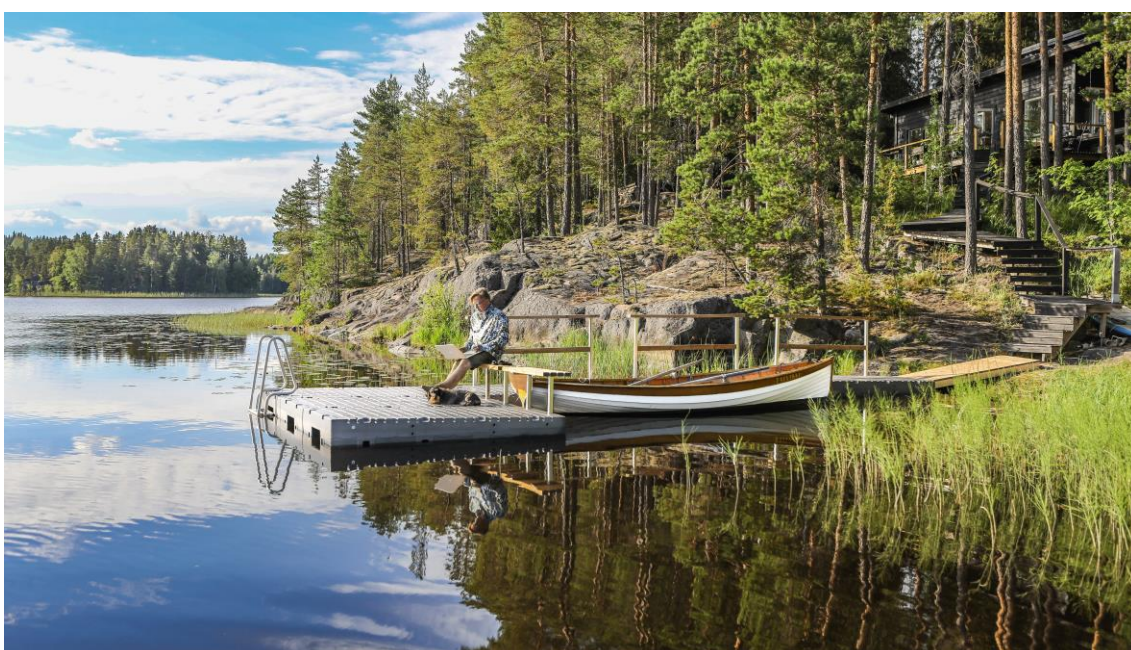
Kuva 10: Kuntien muuttovoitto/- tappio vuosien 2014–2021 aikana, lähde: tilastokeskus.fi

Tilastokeskuksen tilastojen mukaan Ruovedellä omistusasunnoissa asuvien asuinkuntien osuus on vuosien 2014–2020 aikana hieman kasvanut, kun taas vuokra-asunnoissa asuvien asuinkuntien osuus on pysynyt lähes samana. Suurin osa ruovesiläisistä asuu pientaloissa. Pien- ja rivitaloissa asuvien osuudet ovat hieman kasvaneet tarkastelujakson aikana, kun taas kerrostalossa asuvien osuus hieman pienentynyt. Keskimääräinen asuinkunnan koko Ruovedellä oli vuonna 2021 1,9 henkilöä. Tarkastellessa vuosien 2014–2021 jaksoa, vastaava luku on ollut aiemmin 2,0 henkilöä. Ruovesiläisistä 50,9 % asuu taajamissa. Koko maassa vastaava osuus on 86,5 %. Taajamassa asuvien osuus on ollut nouseva koko maassa ja sama näkyy myös Ruovedellä hieman maltillisempana. (tilastokeskus.fi)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ruovesi								
Pientaloissa asuvat asuntokunnat, %	63,3	63,1	63,0	63,1	63,7	64,4	64,8	64,7
Rivi- ja ketjutaloissa asuvat asuntokunnat, %	16,2	16,7	16,7	17,0	16,8	17,1	17,3	17,3
Kerrostaloissa asuvat asuntokunnat, %	15,5	15,3	15,8	15,3	15,2	14,4	14,2	13,7
Muissa rakennuksissa asuvat asuntokunnat, %	5,0	4,9	4,5	4,6	4,3	4,1	3,7	4,2
Omistusasunnossa asuvat asuntokunnat, %	72,2	72,1	73,1	73,8	74,3	75,4	73,5	..
Vuokra-asunnoissa asuvien asuntokuntien osuus, %	21,4	22,0	21,7	21,7	21,2	20,1	21,6	..

Kuva 11: Ruovesiläisten asumismuodot, % vuosien 2014 ja 2021 aikana, lähde: tilastokeskus.fi

2.1.1 Kesäasukkaat

Kesäisin Ruoveden väkiluku lähes tuplaantuu, kun kesäasukkaat saapuvat mökeilleen ja tuovat Ruoveden kylänraitille mukanaan vilskettä. Tilastokeskuksen mukaan Ruovedellä oli vuonna 2015 2 562 kesämökkiä. Seuraava tieto löytyy vuodelta 2020, jolloin kesämökkejä oli 2640 ja määrä on noussut vuoteen 2021, jolloin määrä oli 2660. Vaikka mökkien määrä on lisääntynyt, on silti kesäasukkaiden määrä jo kahden viimeisen vuoden ajan vähentynyt reilulla sadalla kesäasukkaalla vuodessa. Ruovedellä toimii mökkiläisneuvosto, joka kokoontuu muutaman kerran vuodessa.

	Ruovesi
Kesäasukkaat	
2014	3 359
2015	3 315
2016	3 310
2017	3 411
2018	3 400
2019	3 441
2020	3 317
2021	3 201

Kuva 12: Kesäasukkaiden määrä vuosina 2014–2021, lähde tilastokeskus.fi

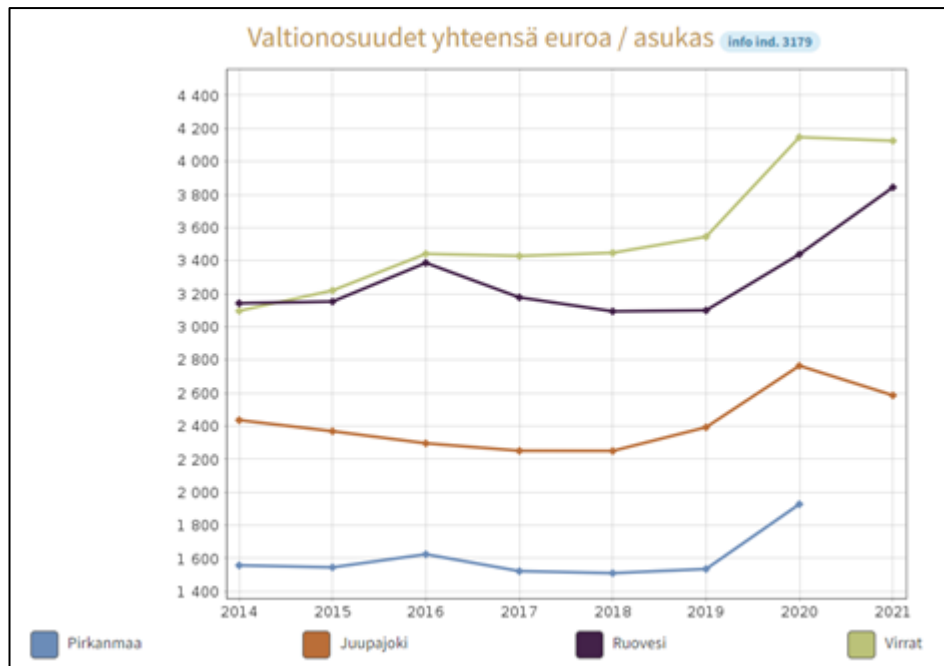
2.2 Elinvoima

2.2.1 Valtionosuudet

Valtionosuuksien tarkoituksena on taata tietyn tasoiset tasavertaiset kuntien tuottamat julkiset palvelut asuinpaikasta riippumatta kohtuullisella verorasituksella. Hallinnollisesti tämä jaetaan kahteen osaa; valtiovarainministeriön hallinnoimaan kunnan peruspalveluiden valtionosuuteen sekä opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoimaan opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuteen. Rakenteellisesti valtionosuus jaetaan kustannus- ja tarve-erojen tasaukseen sekä tulopohjan tasaukseen. Peruspalvelujen valtionosuus perustuu kunnan asukkaiden palvelutarpeeseen ja olosuhdetekijöihin. (kuntaliitto.fi)

Indikaattoripankki Sotkanetin mukaan Ruovedellä valtionosuuksien määrät ovat pysyneet vertailujakson alussa melko tasaisina. Vuosien 2019 (3100 €/asukas) ja 2020 (3439 €/asukas) välillä valtionosuuksiin tuli reilu nousu, 339 € asukasta kohti. Tässä varmasti vaikuttavana tekijänä on ollut keväällä 2020 alkanut koronapandemia. Sama kehitys jatkui vuosien 2020 ja 2021 (3844 €/asukas) välillä, nousua tuli 405 €/asukas. Tarkastellessa Ruoveden kunnan tilinpäätöstä vuodelta 2021 havaitaan, että valtionosuuksia on todellisuudessa Ruovedelle saatu vuonna 2021 3377 €/asukas. Tarkastettaessa 2020 vuoden tilinpäätöksestä saadut luvut havaitaan sotkanetistä saatujen tietojen täsmäävän Ruoveden kunnan tilinpäätöksen kanssa. Tämä osoittaa sen, että Sotkanetin tuoreimmat tilastot koskien kuntataloutta voivat olla virheellisiä, sillä tiedot päivittyvät hitaasti. Täältä pohjalta voidaan siis tehdä havainto, että vuosien 2020 ja 2021 välillä valtionosuudet

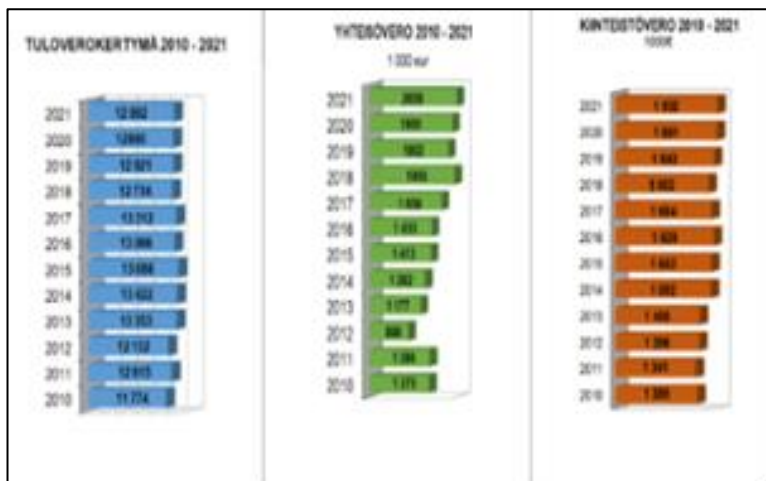
ovat todellisuudessa Ruovedellä pienentyneet 62 €/asukas. Näissä luvuissa ei ole mukana harkinnanvaraisia avustuksia, kuten erialisista hankkeista saatavia avustuksia.

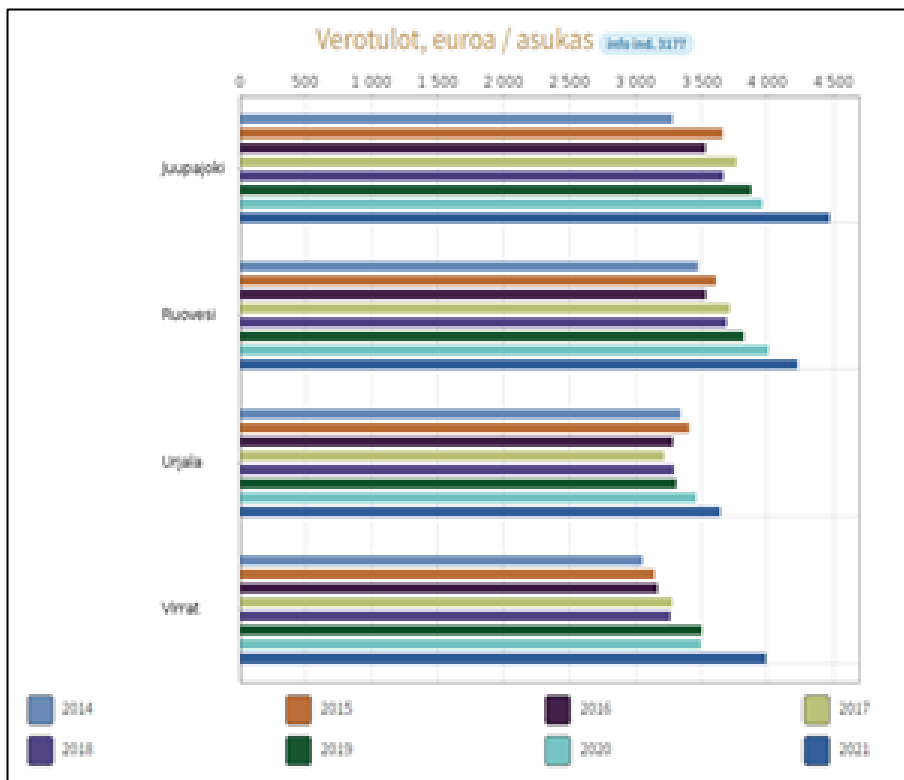
Kuva 13: Valtionosuudet €/asukas Ruovesi sekä vrt. Virrat, Juupajoki ja Pirkanmaa, lähde sotkanet.fi

Tarkasteltaessa Ruoveden kunnan tilinpäätöksiä vuosien 2015–2021 aikana, havaitaan kunnan talouden olleen ylijäämäinen lukuun ottamatta vuotta 2019. Vuosina 2020 (1 783 000 €) ja 2021 (1 186 000 €) kunnan talous on ollut reilusti ylijäämäinen. Tässä yhtenä vaikuttavana tekijänä on ollut kunnille jaettavat korona-avustukset. Tämä vastaava ilmiö on havaittavissa monissa muissakin kunnissa Pirkanmaalla ja koko Suomessa.

Sotkanetistä saatu tilasto verotulosta pitää sisällään tuloveron, kiinteistöveron sekä osuuden yhteisöverosta. Ruoveden ja verrokkikuntien verotulokehitys on linjassa muuttaman viime vuoden ajalta. Nämä taas seuraavat Suomen yleistä talouskehitystä. Ruoveden osalta vuosien 2020 ja 2021 aikana verotulo €/asukas on noussut 221 €. Ruoveden kunnan tilinpäätöksen mukaan suurin vaikutus on ollut yhteisöveron nousulla.

Kuva 14: Tuloverojen kehitys Ruovedellä vuosien 2010–2021, lähde: Ruoveden kunnan tilinpäätös 2021

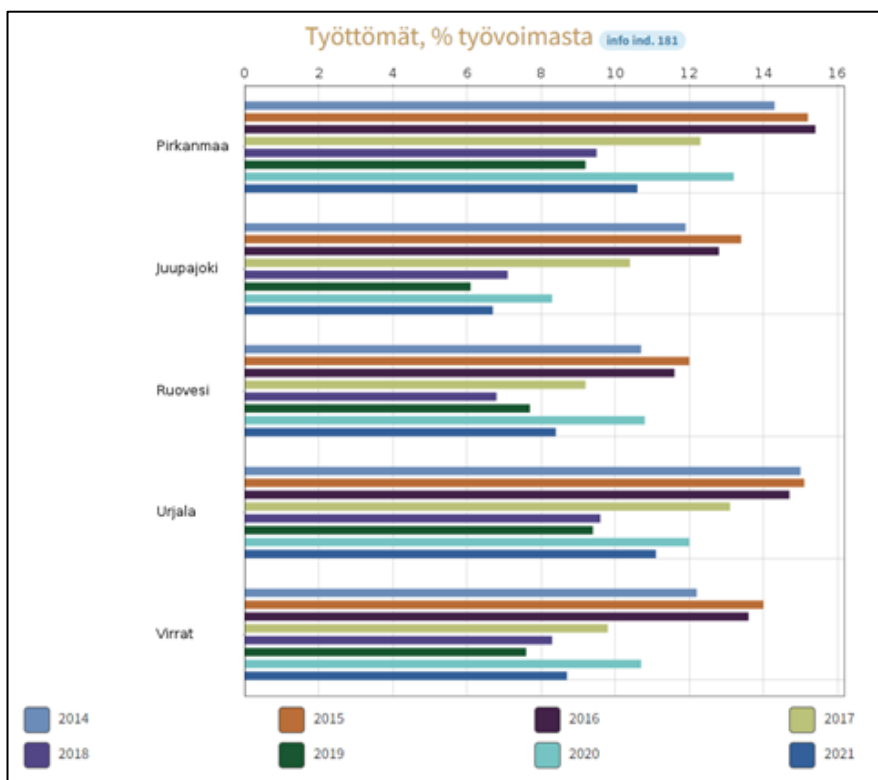

Kuva 15: Verotulot €/asukas 2014–2021, lähde sotkanet.fi

2.2.2 Työllisyystilanne Pirkanmaalla ja Ruovedellä

Pirkanmaalla työttömien työnhakijoiden määrä oli vuoden 2022 syyskuussa 19 812 henkilöä (sisältää lomautetut). Verrattuna vuoden takaiseen määrä oli vähentynyt noin 3200 henkilöllä. Lomautettujen määrä oli 692, joka on vuodessa laskenut 56 %. Pirkanmaalla pitkäaikaistyöttömyys on ollut laskussa ja yli vuoden työttömänä olleita oli 2022 syyskuussa 22 % vähemmän, kuin vuosi sitten. Erityisesti alle 20- ja 25-vuotiaiden

työttömyys on laskenut merkittävästi viime vuoteen verrattuna. Pirkanmaalla työttömyysaste on hieman alaisempi verrattuna koko maan keskiarvoon. ([https://www.sttinfo.fi/.](https://www.sttinfo.fi/))

Kuva 16: Työttömät, % työvoimasta, Ruovesi, Pirkanmaa, Juupajoki, Virrat ja Urjala, lähde sotkanet.fi

Ruovedellä työttömiä työnhakijoiden määrä nousi vuosien 2019 ja 2020 välillä 3,1 %-yksikköä, mutta laski jälleen vuonna 2021 2,4 %-yksikköä. Tähän on varmasti vaikuttanut keväällä 2020 alkanut koronapandemia, jonka seurauksena ihmisiä jäi työttömäksi. Sama ilmiö on havaittavissa myös verrokkikunnissa. Ruoveden osalta työttömien osuus työvoimasta on ollut koko tarkastelujakson ajan prosentuaalisesti alempi, kuin Pirkanmaan ja koko maan taso. Ruoveden osalta nuorisotyöttömyys on laskenut selvästi verrattuna aiempiin vuosiin.

Ruovesi on mukana työllisyyden kuntakokeilussa, joka on alkanut maaliskuussa 2021. Kokeilun tarkoitus on kestää kesäkuun 2023 saakka. Kokeilu perustuu eduskunnan lakiin työllisyyden edistämisen kokeilusta. Kokeilun tarkoituksena tuoda palvelut lähemmäs asiakkaita ja asiakaslähtöisemmäksi. Tämän kautta tavoitteena olisi saada asiakkaat ohjautumaan tehokkaammin koulutukseen, edistää tehokkaammin työllistymistä sekä

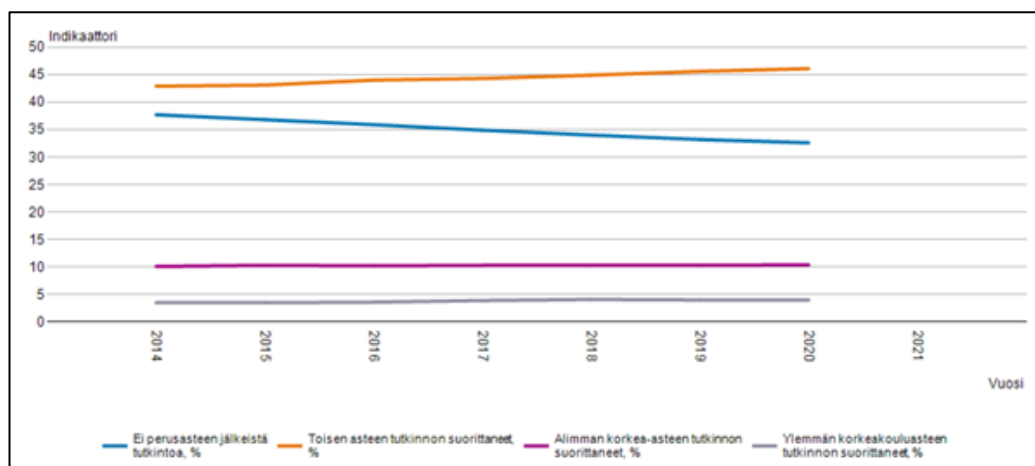

tuoda uusia ratkaisuja osaavan työvoiman saatavuuteen. Kokeilun tarkoituksena on parantaa erityisesti pidempään työttömänä olleiden ja heikossa työmarkkina-asemassa olevien pääsyä työmarkkinoille. Kokeilussa osa työttömistä työnhakijoista siirtyy TE-toimistosta oman kunnan asiakkaiksi. Työllisyyden kuntakokeiluun ohjataan: työttömät ja työvoimapalveluissa olevat työnhakijat, jotka eivät ole oikeutettuja ansiopäivärahaan, kaikki alle 30-vuotiaat työnhakijat, kaikki maahanmuuttajat ja vieraskieliset, jotka ovat joko työttöminä tai työvoimapalveluissa TE-toimistossa. (ruovesi.fi.)

Ruovedellä asuvan työllisen työvoiman määrä on laskenut reilummin vuosien 2019 ja 2020 aikana. Vuonna 2020 työllisen työvoiman määrä oli 1397 henkilöä (työllisen työvoiman osuus väestöstä 33,1 %). Työttömien määrä on ollut alhaisimmillaan vuonna 2018, jolloin työttömiä Ruovedellä oli 145. Vuosien 2019 ja 2020 työttömien määrä on taas noussut. Vuonna 2020 työttömien osuus Ruoveden väestöstä oli 5,4 %. Ruoveden työllisyysaste on ollut tarkastelujakson aikana korkeimmillaan vuonna 2018 ollen 70,3 %. Tämän jälkeen työllisyysaste on kääntrynt laskuun ja oli vuonna 2020 66,7 %. Ruovesiläisistä omassa kunnassa työssäkäyvien osuus on tarkastelujakson aikana hieman laskenut, ollen vuonna 2020 66,6 %. Yrittäjien osuus Ruoveden työllisistä on pysynyt

tarkastelujakson aikana melko tasaisena vaihdellen 17,6–19,3 % välillä. Verraten tässä hyvinvointikertomuksessa jo aiemminkin käytettyihin verrokkikuntiin (Virrat, Juupajoki ja Urjala) havaitaan Ruoveden yrittäjien osuuden olevan hieman alhaisempi näihin verraten.

Kuva 17: Koulutustaso Ruovedellä vuosilta 2014–2020, lähde: tilastokeskus

Vuosien 2014 ja 2020 aikana Ruovedellä koulutustaso on hieman noussut. Vain perusasteen tutkinnon suorittaneiden määrä on 2014 ja 2021 aikana laskenut 5,1 %- yksikköä. Toisen asteen tutkinnon suorittaneiden osuus taas on noussut 3,2 %-yksikköä. Korkeampien tutkintojen suorittaneiden osuus taas on noussut hyvin lievästi. Koronapandemian aikana etäopiskelumahdollisuudet ovat lisääntyneet ja tämä voi olla tulevaisuudessa tekijä, joka lisää Ruovedellä asuvien koulutustasoa, kun opiskelu mahdollistuu paremmin omalta paikkakunnalta.

2.3 Elinympäristö

Ruovesi sijaitsee Pirkanmaan pohjoisosassa ja Ruoveden rajanaapureita on Juupajoki, Mänttä-Vilppula, Orivesi, Tampere, Virrat ja Ylöjärvi. Ruoveden keskustan ohittaa kantatie 66. Ruovedellä on useita elinvoimaisia kyliä, joiden toimintaa kunta tukee erilaisin avustuksin. Ruovedeltä löytyy tärkeimmät peruspalvelut sekä eri alojen erikoisliikkeitä. Vuoden 2022 loppuun saakka Virtain kaupungilla on järjestämisvastuu Ruoveden sosiaalipalveluista yhteisen sopimuksen nojalla. Terveyspalvelut Ruovedellä tuottaa vuoden 2022 loppuun Keiturin Sote Oy ja sosiaalipalvelut Virtain kaupunki. 2023 vuoden alusta

Ruoveden sosiaali- ja terveystalvet on osa Pirkanmaan hyvinvointialuetta, mutta Keiturin Sote Oy jatkaa edelleen terveystalvetuiden tuottajana. Sosiaalitalvetuiden tuotetaan Pirkanmaan hyvinvointialueelta.

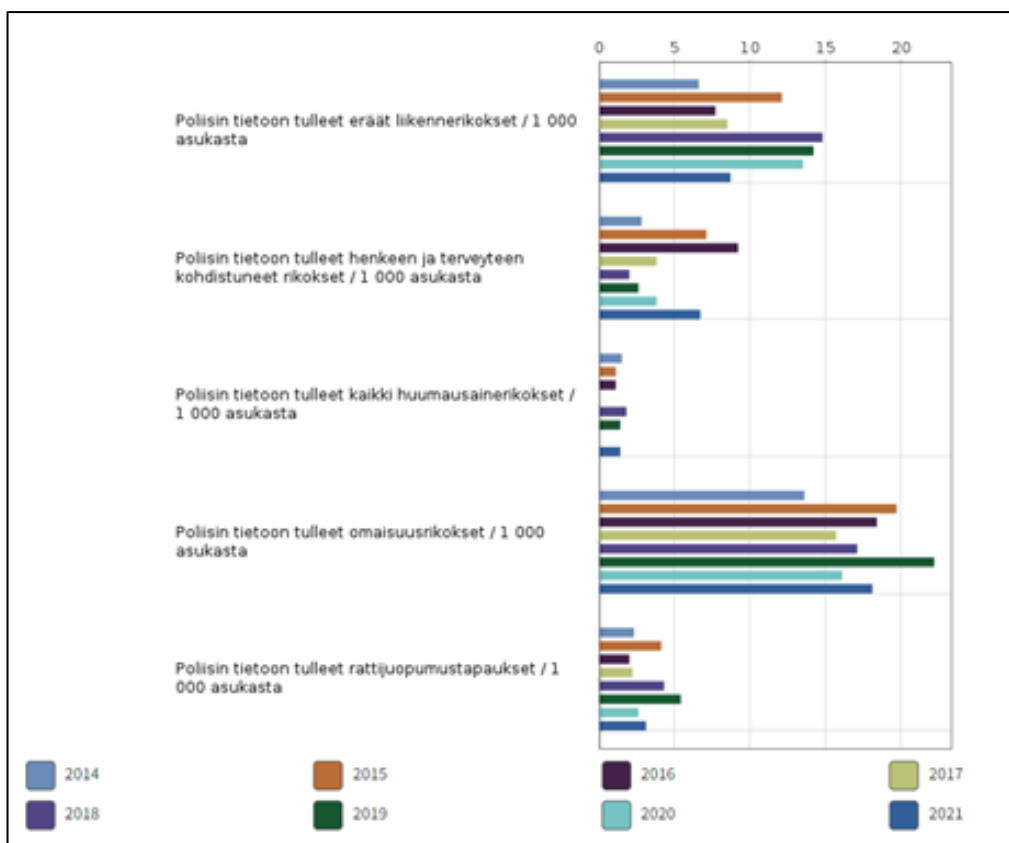

2.4 Turvallisuus

Ruoveden osalta ei ole saatavilla viimeaikaista tietoa kuntalaisten kokemasta turvallisuudesta. Myöskään elinympäristön turvallisuuden tai liikenneturvallisuuden liittyvää tilastotietoa tai kyselyitä ei ollut löydettävissä. Sotkanetistä löytyy kuitenkin poliisilta saatuun tietoon pohjautuvaa tilastotietoa.

Ruovedellä eräät liikennetrikokset (esim. rattijuopumus, liikenneturvallisuuden vaarantaminen ja kulkuneuvon kuljettaminen oikeudetta) ovat Pirkanmaan yleistä tasoa. Niiden määrä on Ruovedellä vähentynyt vuodesta 2019 lähtien. Kaikkien huumausainerikosten määrä on taas Ruovedellä huomattavasti alhaisempi, kuin Pirkanmaalla yleisesti. Huumausainerikosten määrä on vuosien 2014 ja 2021 aikana pysynyt melko tasaisena. Päihteiden vaikutuksen alaisena tehdyistä rikoksista syyllisiksi epäiltyjä 1000 asukasta kohden on pysynyt vuosien 2017 ja 2021 välillä 9–14,2 henkilön välillä. Vastaava luku Pirkanmaalla keskiarvallisesti oli hieman Ruovettä suurempi. Henkeen ja terveyteen

kohdistuneiden rikosten määrä on Ruovedellä suurempi, kuin verrokkikunnissa sekä Pirkanmaalla yleisesti. Rattijuopumustapauksien osuus oli Ruovedellä hieman suurempi, kuin Pirkanmaalla yleisesti, mutta sama kuin naapurikunnassa Virroilla. Omaisuusrikosten osuus taas oli yli puolta pienempi, kuin Pirkanmaan yleinen taso. Ruovedellä vuosien 2020 ja 2021 välillä henkeen ja terveyteen kohdistuneiden rikosten määrä, omaisuusrikosten määrä sekä rattijuopumusten määrä on hieman kasvanut.

Kuva 18: Poliisin tietoon tulleet rikokset Ruovedellä /1 000 asukasta, lähde sotkanet.fi

2.5 Kulttuuri

Kulttuuri on tärkeä osa kuntalaisten hyvinvointia. Kulttuurihyvinvoinnilla tarkoitetaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä kulttuurin ja taiteen keinoin. Tämä on hyvä keino ylläpitää mielen hyvinvointia. Ruoveden kunta on mukana Pirkanmaan kulttuurihyvinvoinnin KUPPI-hankeessa 2021–2023. Tavoitteena hankkeessa on mahdollistaa tasavertainen osallistuminen harrastuksiin, tapahtumiin ja muuhun kunnassa järjestettyyn toimintaan. Hankkeessa painopisteeksi Ruoveden osalta on valittu lapset, mutta jatkossa kokeilu laajenee myös muihin ikäryhmiin. Kulttuurihyvinvoinnin suunnittelun

tukena ja toimintaa ohjaamassa on Pirkanmaan alueellinen kulttuurihyvinvointisuunnitelma. Sen tarkoituksena on ohjata toimintaa ja antaa tukea hyvinvoinnin, terveyden, kulttuurin ja taiteen parissa sekä kuntien palveluksessa työskenteleville. Asiakirjan on myös tarkoitus toimia päätöksenteon tukena hyvinvointialueella ja kunnissa. Pirkanmaan ensimmäinen kulttuurihyvinvointisuunnitelma valmistui vuonna 2017 ja nyt seuraava on valmistumassa alkuvuodesta 2023. Tästä saadaan suuntaviivoja myös Ruoveden kulttuurihyvinvointityöhön.

Ruovedellä halutaan nähdä kulttuurin mahdollisuudet osana parempaa elämänlaatua. Ruovesi on pieni kunta, mutta kulttuuritarjonta on monipuolista. Ruovedellä korostuu monipuolinen yhteistyö eri tahojen kanssa; lapset, nuoret, huoltajat, kumppanuudet, kolmas sektori ja vapaaehtoistoiminta. Kunta tukee kolmannen sektorin toimijoita vuosittain jaettavilla avustuksilla, mutta tarjoaa myös tiloja sekä muuta tukea. Kunta toimii osajärjestäjänä monissa Ruoveden kulttuuritapahtumissa.

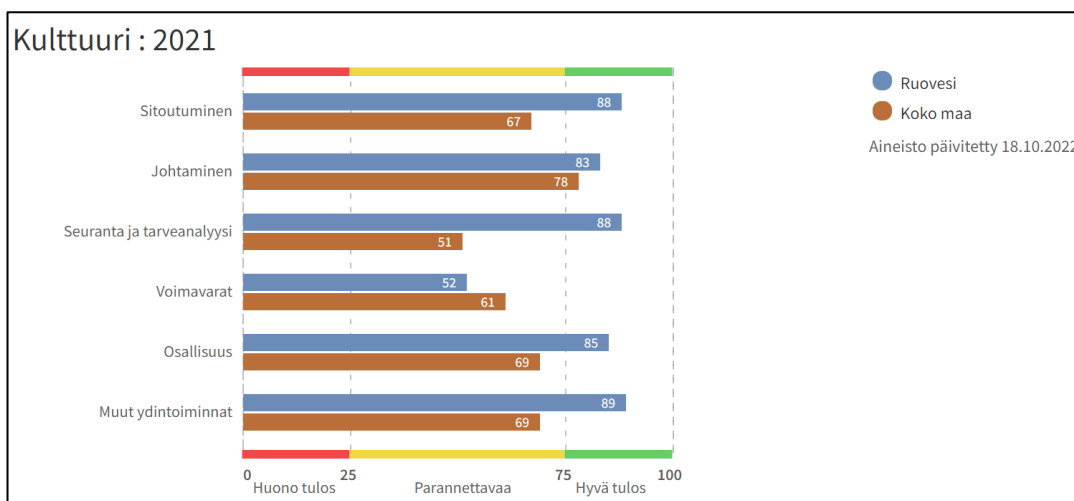
Vuosittain tapahtumatarjonnassa olevat yksittäiset konsertit, yhteislaulutilaisuudet, Musiikkia! Ruovesi –festivaali, Noitakäräjät –viikko moninaisine tapahtumineen, isänmaalliset juhlallisuudet, lapsille ja nuorille suunnatut tempaukset ja työpajapäivät ovat osa Ruovedellä tarjottavista elämyksistä. Kaikessa tarjonnassa kiteytyy, ei ainoastaan puhdas hauskan pito, vaan myös mm. liikunta, elämäntapaohjaus, yksinäisyyden vähentäminen, työkyvyn ylläpitäminen, mielen hyvinvointi ja sukupolvien kohtaamiset. Kulttuuri ilmenee laajasti monissa yhteistyökuvioissa, harrastuksissa, käsitöissä, tapa-kulttuureissa ja muisteluhetkissä.

Kansalaisopisto tarjoaa noin 70 eri kurssia lukuvuoden aikana, kotiseutumuseo vahvistaa kotiseutuidentiteettiä ja vaihtuvat ympärivuotiset taidenäyttelyt luovat yhteisöllisyyttä. Yhteistyö Merikanto-opiston kanssa antaa sekä nuorille musiikin harrastajille mahdollisuuksia tulevaisuuteen, että tarjoaa samalla konsertteja kuulijoille.

Pirkanmaalle on laadittu alueellinen kulttuurihyvinvointisuunnitelma 2022 vuoden lopulla. Neljä painopistettä, sekä niiden tavoitteet ja toimenpiteet ovat kulttuurihyvinvoinnin kehittämisessä. Toimenpide-ehdotukset on kohdistettu eri toimijoille kuten kunnalle, hyvinvointialueelle ja järjestöille. Lisäksi kohderyhmittäin on laadittu omat

tavoitteet ja toimenpide-ehdotukset. Nämä ovat voimassa 2030 vuoteen saakka ja tukevat kuntien työtä kulttuurihyvinvoinnin saralla. (<https://www.pirha.fi/documents/d/guest/pirkanmaan-kulttuurihyvinvointisuunnitelma>)

TEA- viisarin tulokset osoittavat, että kulttuurin osalta Ruoveden tilanne on ollut erittäin hyvä vuonna 2021. Mitatuilla osa-alueilla Ruovesi on ollut edellä koko maan tasoa, lukuun ottamatta voimavaroja. Osallisuuden, seurannan ja tarveanalyysin sekä sitoutumisen osalta tulokset ovat parantuneet vuosien 2019 ja 2021 välillä. Suurin parannus on kohdassa seuranta ja tarveanalyysi, jossa kaikkien osioiden pisteet ovat nousseet. Voimavarojen ja muiden ydintoimintojen osalta tulokset ovat samalla aikavälillä laskeutuneet. Voimavarojen laskun on aiheuttanut kunnan yleisen kulttuuritoiminnan henkilöstöstä saatujen pisteiden lasku. Muiden ydintoimintojen pisteiden lasku on taas tullut kulttuuritoimintaa ryhmillä -osiosta.

Kuva 19: TEA-viisarin pisteet osiosta Kulttuuri

2.6 Kirjasto

Toiminnallaan kirjasto edistää sivistyksellisiä perusoikeuksia, lukutaitoa ja elinikäistä oppimista sekä tarjoaa virkistystä ja tuottaa hyvinvointia kaikenikäisille. Kirjasto toimii arjen tukena ja ehkäisee syrjäytymistä. Kirjaston tilat, aineistot ja palvelut ovat kaikkien käytettävissä ja helposti saavutettavissa.

Kirjastopalvelujen järjestäminen on kunnan tehtävä. Kirjastolain (1492/2016) mukaan tehtävänä on tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin; ylläpitää

monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa; edistää lukemista ja kirjallisuutta; tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon; tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan. Lain mukaan myös yhteiskunnallisen ja kulttuurisen vuoropuhelun edistäminen kuuluu kirjastoille, tavoitteena aktiivisen kansalaisuuden, demokratian ja sananvapauden edistäminen. Lisäksi digitaitojen opastaminen on nykyään osa kirjastojen asiakaspalvelua, yhtenä osana kirjastolain määrittämiä tehtäviä.

Kokoelmat ovat monipuolistuneet ja kirjojen lisäksi voi lainata lehtiä, kuvatalenteita, äänikirjoja, musiikkia, nuotteja, karttoja, konsoli- ja lautapelejä jne. Käytettävissä on myös runsas valikoima eri e-aineistoja. Lukemisesteiset asiakkaat rekisteröidään Celian saavutettavan kirjallisuuden, äänikirjapalveluiden tai CD-kirjakerhojen, käyttäjiksi. Kokoelmien tarjoamisen ja perinteisen lainaustoiminnan lisäksi kirjasto palvelee monella muulla tavalla. Kirjastotilan merkitys on kasvanut ja asiakaskäytössä on tietokoneita, monitoimilaite, langaton verkko sekä varattava ryhmätila ja asiakastyöhuone.

2010-luvulta alkaen kirjasto on laajentunut kaikenikäisten kohtaamisen, osallisuuden, tapahtumien ja toiminnan paikaksi ja tiloja on myös kehitetty tähän suuntaan. Vuosien 2018–2022 aikana kirjasto tarjosi yhteensä 339 tapahtumaa, luentoa, lukupiiriä, satutuntia, opastusta ja näyttelyä (ja niin edelleen) joko yksin tai yhteistyössä kunnan tai muiden eri toimijoiden kanssa. Kävijöitä näissä oli yhteensä 6600. Lisäksi ulkopuolisten järjestämiä tilaisuuksia oli yhteensä 40. Asiointipiste (Kela ja TE-palvelut) siirrettiin kunnantalolta kirjastoon 1.12.2022 alkaen.

Suunnitelmallinen koulu- ja varhaiskasvatustyö oli yksi toiminnan tärkeä painopiste. Kouluyhteistyössä noudatettiin esi- ja perusopetuksen kirjastoyhteistyön suunnitelmaa, joka vuonna 2019 laajennettiin koskemaan myös 7.–9.-luokkia. Keväällä 2022 laadittiin yhteistyösuunnitelma myös varhaiskasvatuksen kanssa. Toimintamuotoina olivat muun muassa ohjatut kirjastonkäytön ja tiedonhaun opastukset, lukudiplomin esittelyt, kirjavinkkaus, ryhmien viikoittaiset kirjastotunnit sekä teemakassit.

Seniorityössä kirjaston toimintamuotoja olivat muun muassa käynnit Palvelutalo Honkalassa, vapaaehtoisryhmien (äänilehden lukijat, Honkalan vapaaehtoislukijat) toiminnan tukeminen ja digituen edistäminen. Vuosina 2019–2020 Ruoveden kirjasto

osallistui kehittämiskirjaston pienten kirjastojen digihankkeeseen ja syksyllä 2020 aloitettiin yhteistyö lähiopastuksissa ATK Seniorit Mukanetin kanssa (vapaaehtoiset paikalliset vertaisohjaajat).

Koronapandemian vuoksi kirjasto oli kokonaan suljettu 16.3.-9.2.2020 ja sen jälkeen vuoden 2022 alkupuolelle saakka palveluja tarjottiin vaihtelevien koronarajoitusten sallimissa puitteissa. Lähelle normaalitasoa myös tapahtumien ja tilojen käytön osalta alettiin palautua vuoden 2022 aikana.

Rajoitusten seurauksena kirjastokäynnit ja lainausmäärät vähenivät ja samalla verkossa tapahtuva asiointi ja e-aineistojen lainausmäärät kasvoivat. Sama ilmiö havaittiin valtakunnallisesti. Panostusta e-aineistoihin lisättiin ja kehitettiin vaihtoehtoisia tapoja toimia.

Palveluja on kehitetty jatkuvasti tiiviinä PIKI-yhteistyönä asiakaslähtöisesti ja uutta ennakoiden yhteistoimintasopimuksen, toimintaohjelman ja eri vuosiksi asetettujen painopisteiden mukaan. Yhteiset kustannukset jaetaan asukaslukujen suhteessa.

Vuosi	Kävijämäärät (kirjasto + kirjastoauto)
2018	41843
2019	42175
2020	28470
2021	26028
2022	25781

Kuva 20: Kirjaston kävijämäärät 2018–2022, kunnan omat tilastot

Vuosi	Kävijämäärät verkossa
2018	22550
2019	26496
2020	31014
2021	35908
2022	38944

Kuva 21: Kirjaston verkkosivuilla käyneet 2018–2022, kunnan omat tilastot

2.7 Vapaa-aikatoiminnan järjestäminen Ruovedellä

Ruovedellä toimii hyvin aktiivisia järjestöjä, yhdistyksiä, urheiluseuroja, yrityksiä sekä Ruoveden kansalaisopisto, jotka tuottavat eri ikäisille kuntalaisille harrastustoimintaa niin kulttuurin, kuin liikunnan aloilla. Yhteistyö kunnan ja Ruovedellä toimivien tahojen kesken on erityisen tärkeää hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön onnistumisen kannalta. Näin toiminnasta saadaan organisoitua ja vältetään muun muassa harrastusten päällekkäisyyttä. Tavoitteena on jatkossa tehostaa kunnan ja kolmannen sektorin yhteistyötä ja tehdä yhteistyötä organisoidummin.

Kevättalvella 2020 alkanut korona pysäytti aluksi kaiken tapahtuma- ja harrastustoiminnan niin lapsilla, kuin aikuisillakin. Myös koulut siirtyivät etäopetukseen sekä jotkut kunnan työntekijät siirtyivät etätöihin. Kesällä 2020 kunnassa saatiin kuitenkin tapahtumia järjestettyä supistetummin ulkotapahtumina. Myös harrastustoimintaa saatiin järjestettyä ulkotiloissa ja kilpailu- ja pelitapahtumiin pääsi yleisöä rajoitetusti paikalle turvavälit huomioiden. Tämän jälkeen harrastustoiminnasta sekä koulusta oli lyhyempiä taukoja koronapandemian pahenemisvaiheissa, mutta muuten toimintoja saatiin pyöritettyä melko normaaliin tapaan. Valtakunnan tasolla koronan vaikutukset näkyvät muun muassa siinä, ettei harrastajamäärät ole palautuneet yleisellä tasolla samalle tasolle, kuin ennen koronaa. Tätä samaa on voitu huomata myös Ruoveden alueella, mutta tilastotietoa aiheesta ei ole vielä saatavilla.

2.7.1 Liikuntatyö

Ruoveden Urheilukeskusta on kehitetty viime vuosina aktiivisesti. Vuonna 2019 on valmistunut ulkokuntosali ja Pump Trac- rata. Samalta alueelta löytyy pesäpallokenttä, jäähalli, tenniskentät, Frisbeegolfrata, yleisurheilukenttä sekä Yhtenäiskoulun välituntipihalta erialisia lasten liikkumista mahdollistavia kohteita. Talvella Ruoveden keskustan tuntumassa, Pappilanlahdella on pidetty talkoovoimin yllä retkiluistelureittiä. Kansalaisopisto, liikunta-alan yritykset sekä yhdistykset ja järjestöt tuottavat Ruovedellä laajalti liikuntatoimintaa kuntalaisille.

	tammikuu	helmikuu	maaliskuu	elokuu	syyskuu	lokakuu
2020	5330	8518	9223	4667	6622	4514
2021	16708	13342	15455	2465	5599	3500
2022	11261	12386	9081	4114	4076	4703

Kuva 22: Kuntoradalla kuukausittaiset kierrosmäärät, tilastot saatu kunnan raporteista C2 Smart Light -järjestelmästä

Ruovedellä on mahtavat ulkoliikuntapaikat kuntalaisten käyttöön. Urheilukeskuksesta alkaa kuntorata, josta lähtee ulkoilureitit Pirkan Taival -retkeilyreitistöille. Kesäaikaan reittejä pääsee liikkumaan jalkaisin ja pyörällä. Kuntoradalla sijaitsee kierroslaskuri, joka laskee liikkujien kierrosmäärät kuuden kuukauden ajalta vuosittain. Talvella kierrosmääriin vaikuttaa osaltaan vuosittainen lumitilanne. Raportit tulevat nähtävillä reaaliajassa kunnan järjestelmän pääkäyttäjille. Talvella lumitilanteen mukaan reittejä pidetään kunnossa hiihtäjille. Tulevaisuudessa tulisi vielä laajemmin kerätä seurantatietoa liikuntapaikkojen kävijämääristä ja kehittää sen suhteen toimintaan.

Ruoveden luonto mahdollistaa hienot puitteet luonnossa liikkumisille ja retkeilylle. Aivan Ruoveden keskustasta lähtee Pirkan Taival- reitistö, mutta tunnetuimpia retkeilyreittejä Ruovedellä ovat Helvetinjärven kansallispuisto sekä Siikanevan suoalue. Näiden lisäksi Ruoveden kaunis luonto harjuineen, rotkojärvineen ja metsineen tarjoaa luontoliikkumiseen ensiluokkaiset puitteet. Helvetinjärven kansallispuistossa suoritetaan syksyllä 2022 reitistöjen parannus- ja uusien reittien kehitystöitä. Tästä vastuussa on Metsähallitus. Myös kunnan suunnitelmissa on kehittää lähiretkeilyverkostoa.

Koronapandemian alettua vuonna 2020 kansallispuistojen sekä muiden Metsähallituksen hallinnoimien suojelualueiden ja retkeilykohteiden kävijämäärät lähtivät selvään nousuun ja erityisesti Helvetinjärven kansallispuiston kävijämäärä tuplaantui vuosien 2019 ja 2020 välillä. Tämän jälkeen kävijämäärät ovat Helvetinjärven kansallispuiston osalta laskeneet, mutta ovat edelleen olleet korkeammalla tasolla, kuin ennen koronapandemiaa. Sama ilmiö on havaittavissa muidenkin kansallispuistojen osalta, mutta keskiarvallisesti vielä 2021 vuosi oli kävijämäärältään kasvava.

	Helvetinjärven kansallispuisto	Siikanevan soiden-suojelualue	Seitsemisen kansallispuisto
2018	26200	5400	42500
2019	39700	5400	45900
2020	80200	15100	60800
2021	67000	13200	48200
2022	46300	11800	43500

Kuva 23: Kansallispuistojen ja muiden virkistyskäytöllisesti merkittävimpien Metsähallituksen hallinnoimien suojelualueiden ja retkeilykohteiden käyntimäärät vuosina 2018–2022, lähde: Metsähallitus

Liikuntatoimi tarjoaa kuntalaisille maksutonta liikuntaneuvontaa, johon pääsee matalla kynnyksellä itse ohjautuen tai sote-ammattilaisen lähettämänä. Koronapandemian alussa toiminta oli tauolla. Nyt tiedotusta liikuntaneuvonta palvelusta tulisi parantaa, jotta asiakkaat löytäisivät tehokkaammin palvelun pariin. Elintapaohjauksen palvelutarjotinta on luotu Pirkanmaan alueelle. Seuraavana vaiheena olisi luoda Ruoveden elintapaohjauksen tarjotin, jonka perusteella kuntalaisten olisi helppo löytää oikean palvelun piiriin. Työhön pohjana käytetään Pirkanmaan mallia ja tämän toteutus tapahtuu 2023 aikana. Liikuntatoimi tarjoaa eri ikäisille liikuntaryhmiä, retkiä ja tapahtumia lisänä paikallisten liikunta-alan yrittäjien ja 3.sektorin toimijoiden tuottamille palveluille.

2.7.2 Nuorisotyö

Nuorisotila Vintin toiminta on aktivoitunut koronarajoitteiden jälkeen. Syksyllä 2022 iso joukko nuoria on käynyt Vintti-iloissa aktiivisesti. Kävijämäärät ovatkin nyt syksylle 2022 kasvaneet viime vuosiin verrattuna. Syksyn 2022 aikana kävijämäärät ovat olleet keskiarvoltaan tiistai-iltaisoin noin 20 nuorta ja perjantai-iltaisoin noin 40 nuorta. Vintin ohjaajat keräävät kävijämäärät jokaiselta Vintti-illalta. Kunnan nuorisotoimessa on tehty korona-aikana rajoitteiden puitteissa sekä rajoitteiden vapauduttua kertomassa ikäryhmittäin nuorisotoiminnasta sekä lapsille ja nuorille tarjottavasta toiminnasta.

Nuorisotoimi järjestää Ruoveden lapsille, nuorille ja lapsiperheille koulujen loma-aikoina leirejä ja retkiä. Osa näistä on maksutonta toimintaa. Lisäksi kunta tarjoaa vuosittain nuorille kesätyöpaikkoja. Kesätyö pyritään järjestämään kaikille halukkaille.

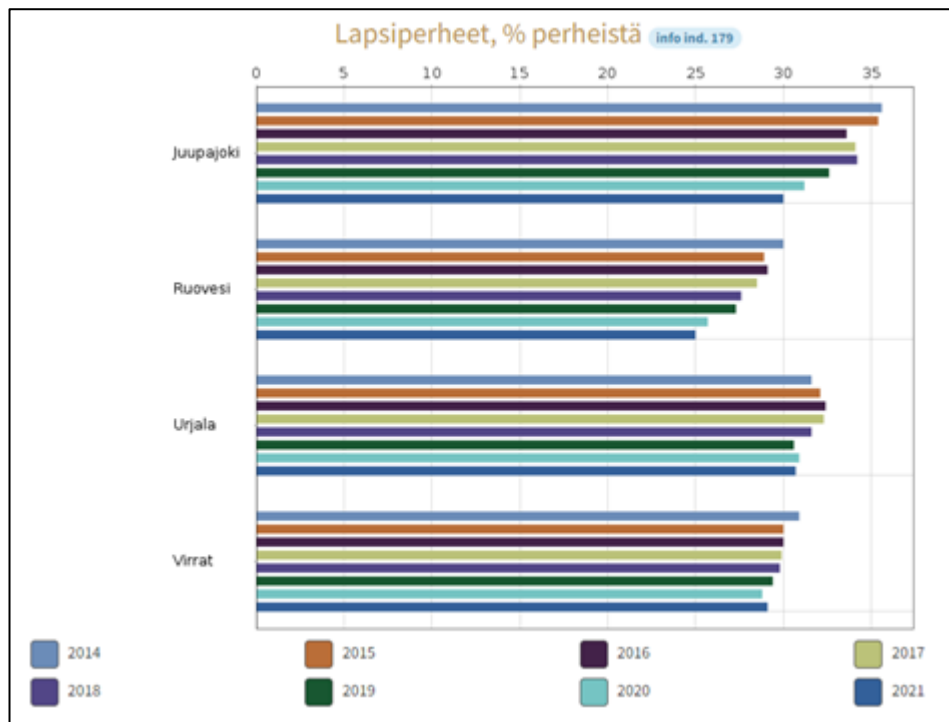
Syksyllä 2022 kunta tarjosi 5. ja 6. luokan oppilaille sekä lukion 1. vuoden opiskelijoille liput Ruovedellä järjestettäviin elokuvanäytöksiin. Oppilaiden ryhmäytymistä on kunnan toimesta edistetty muun muassa elokuun lopussa 2022 tarjoamalla heille risteily Tarjanne-laivalla.

3 VÄESTÖN HYVINVOINNIN TILA RUOVEDELLÄ 2022

3.1 Lapset, nuoret ja lapsiperheet

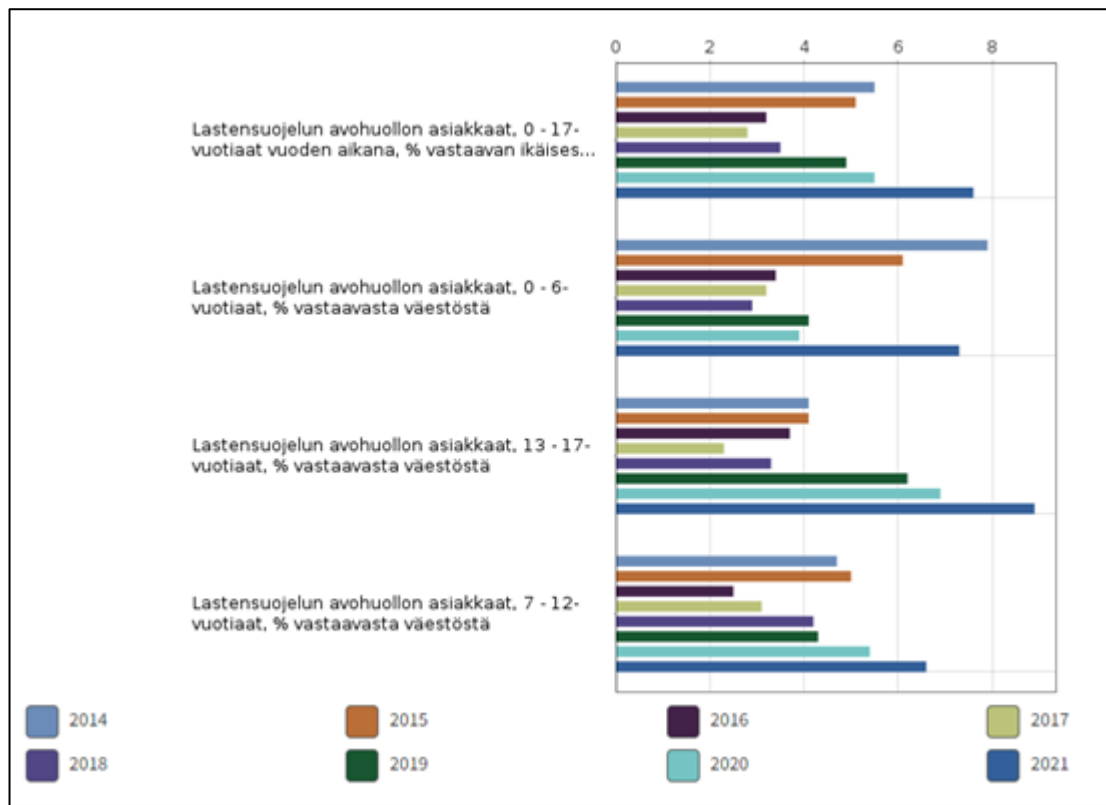
2021 vuonna 0–14-vuotiaiden osuus koko Ruoveden väestöstä oli 10,6 % (v.2014: 12,3 %). Määrällisesti tämä tarkoittaa 441 (v.2014: 577) henkilöä. Perheistä lapsiperheitä vuonna 2021 oli 25 % (v.2014: 30 %). Yhden vanhemman perheitä perheistä oli vuonna 2021 22,2 % (v.2014: 19,2 %). Parin viime vuoden aikana yhden vanhemman perheiden osuus on hieman kasvanut, mutta ollut pääosin alhaisempi, kuin Pirkanmaalla yleisesti viimeisen kahdeksan vuoden aikana. Ahtaasti asuvia lapsiperheitä oli Ruovedellä hieman enemmän kuin Pirkanmaalla yleisesti, mutta hieman vähemmän kuin naapurikunnissa.

Kuva 24: Lapsiperheiden osuus perheistä, Ruovesi, Juupajoki, Virrat, Urjala, lähde: sotkanet.fi

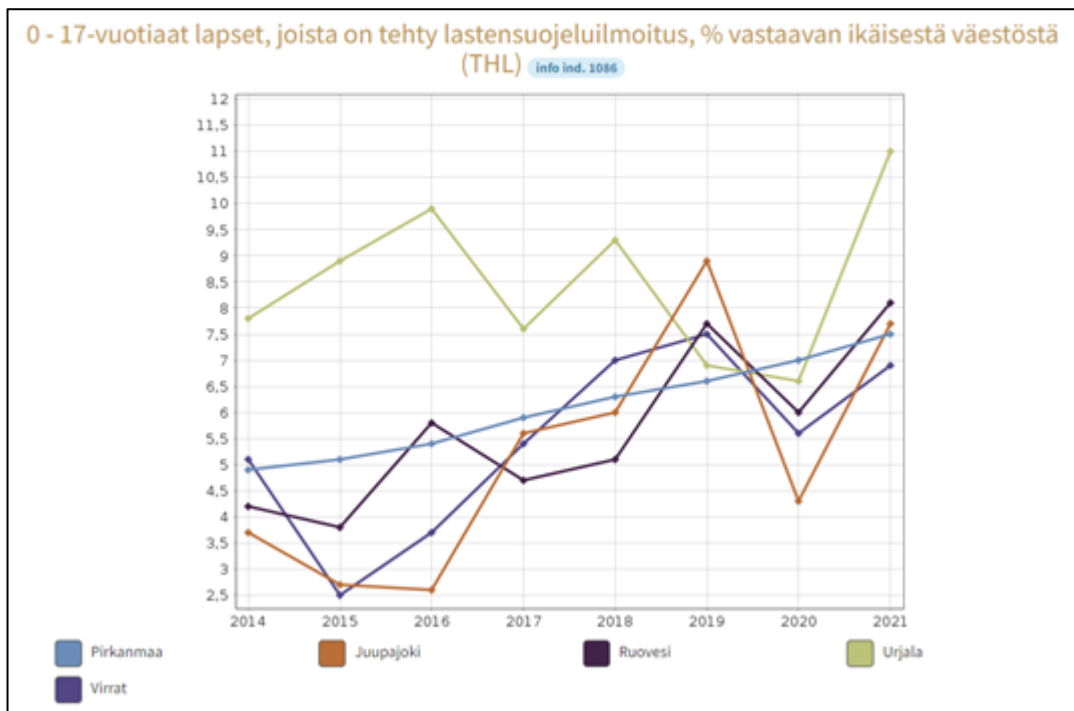
Ruovedellä lapsiperheiden pienituloisuusaste on suurempi, kuin Pirkanmaan keskitaso. Pienituloisuusaste oli vuonna 2021 14 % ja Pirkanmaalla yleisesti 10,6 %. Ruoveden osalta vaihteluväli on ollut viimeisen kahdeksan vuoden aikana 12,8 %:sta 18,6 %:iin.

Lastensuojelun avohoidon piirissä olevien lasten määrä (0–17-vuotiaat) on Ruovedellä noussut 2021 vuoteen 2,1 %-yksiköllä edellisvuodesta. 2019 vuodesta lähtien Ruoveden osuus on ollut prosentuaalisesti suurempi kuin Pirkanmaan keskitaso. Vuonna 2021 Ruoveden osuus oli 7,6 % kun Pirkanmaan keskitaso oli 3,8 %. Ruoveden osuus oli vuonna 2021 selvästi suurempi, kuin naapurikuntien.

Kuva 25: Lastensuojelun avohuollon asiakkaiden osuus Ruovedellä 2014–2021, lähde: sotkanet.fi

Lasten (0–17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä), joista on tehty lastensuojeluilmoitus, osuus oli Ruovedellä vuonna 2021 8,1 % ja Pirkanmaalla yleisesti 7,5 %. Ruoveden osuus Pirkanmaan keskitasoon verrattuna on vaihdellut tarkastelujakson aikana, olleen välillä hieman alhaisempi ja välillä korkeampi. Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten (0-17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä) osuus Ruovedellä oli vuonna 2020 1,1 % (= 7 lasta) ja vuonna 2021 2,3 % (= 13 lasta). Pirkanmaan yleinen taso oli vuonna 2021 1,5 %. Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrään on laskettu kaikki vuoden aikana huostassa olevien lasten sijoitukset, lyhyet avohuollon sijoitukset sekä kiireelliset sijoitukset.

Kuva 26: 0–17-vuotiaat lapset, joista on tehty lastensuojeluilmoitu, % vastaavan ikäisestä väestöstä, Ruovesi, Virrat, Juupajoki, Urjala, Pirkanmaa 2014–2021, Lähde: sotkanet.fi

3.1.1 Varhaiskasvatus ja esiopetus

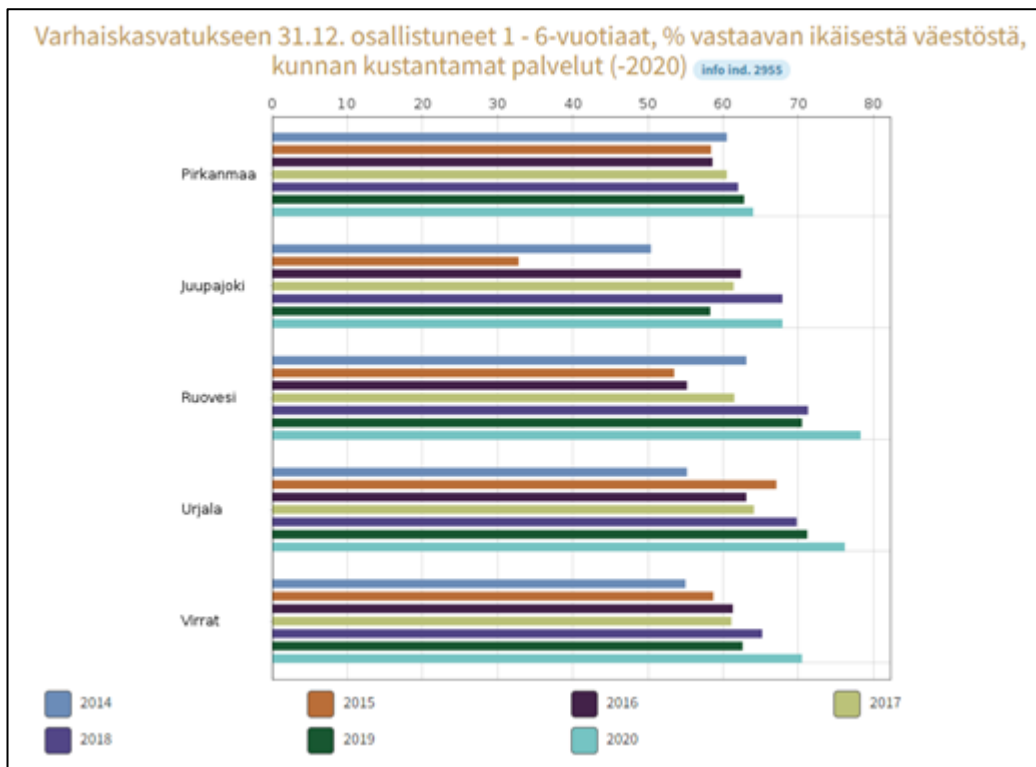

Varhaiskasvatus käsittää lapset vauvasta peruskoulun aloittamiseen saakka. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tukea lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista, edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta, ehkäistä syrjäytymistä, tukea huoltajia kasvatustyössä ja mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämään tai opiskeluun. Varhaiskasvatuksen toiminta perustuu varhaiskasvatussuunnitelmaan. Se määrittelee, tukee ja ohjaa varhaiskasvatuksen järjestämistä paikallisesti. Ruoveden varhaiskasvatuksen painopisteitä ovat mestäpedagogiikka, liikunta, lukeminen ja kulttuuri. Ruovedelle valmistui uusi Hirsinen päiväkoti Metsäpolku, joka otettiin käyttöön tammikuussa 2021.

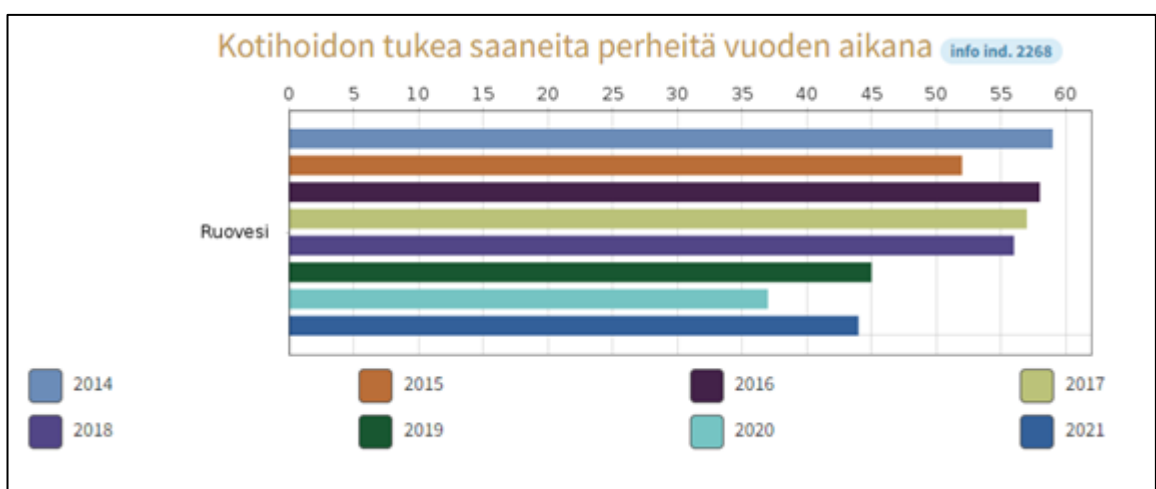
Ruovedellä varhaiskasvatusta toteutetaan Kirkonkylällä 2021 valmistuneessa päiväkoti Metsäpolussa, jossa järjestetään myös kunnan vuorohoito sekä esiopetusta. Lisäksi Visuvedellä ja Jäminkipohjassa sijaitsevat lasten ryhmäperhepäiväkodit kyläkoulujen yhteydessä. Ryhmäperhepäiväkodeissa on sisarusryhmät 1–5- vuotiaille sekä koulujen kanssa yhteisiä lapsia aamu- ja iltapäivähoidossa.

Syksyllä 2022 päiväkoti Metsäpolussa oli 90 lasta, joista esikoululaisia oli 25 ja vuorohoittoa tarvitsevia oli 21. Visuveden ryhmäperhepäiväkodissa oli 1–5-vuotiaita lapsia 11 ja koulun kanssa yhteisiä lapsia 3. Jäminkipohjan ryhmäperhepäiväkodissa oli 1–5-vuotiaita lapsia 13 ja koulun kanssa yhteisiä lapsia 10. Vuonna 2020 ruovesiläisistä 1–6-vuotiaista lapsista varhaiskasvatukseen osallistui 78,3 % (Pirkanmaa yleisesti 64 %) vastaavan ikäisistä lapsista. Kasvua vuoteen 2019 oli 7,8 %-yksikköä.

Kuva 27: Varhaiskasvatukseen 31.12. osallistuneet 1–6-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Ruovedellä kunta tukee lapsiperheitä tarjoamalla maksutonta varhaiskasvatusta 20 h/viikko ja tämä on ollut voimassa 1.8.2021. Kotihoidontukea maksettiin vuonna 2021 44 perheelle, joka on hieman korkeampi määrä, kuin edellisenä vuonna. Kuitenkin osuus on vuodesta 2014 ollut hieman laskeva. Tähän vaikuttaa lapsiperheiden määrän väheneminen. Kotihoidon tukea voidaan maksa perheelle, jossa on alle 3-vuotias lapsi. Tämän ajatuksena on olla vaihtoehto kunnan järjestämälle päivähoidolle.

Kuva 28: Kotihoidontukea saaneita perheitä vuoden aikana

3.1.2 Opetus ja koulutus

Kunta on velvollinen järjestämään alueella asuville oppivelvollisuusikäisille perusopetusta sekä oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna esiopetusta. Perusopetuksen laajuus on yhdeksän vuotta. Tavoitteena on opettaa elämässä tarpeellisia tietoja ja taitoja sekä turvata kaikille yhdenvertainen koulutuksellinen perusta. Myös oppilaiden kasvua ihmisyyteen, eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen, sivistykseen sekä tasa-arvoon tavoitellaan perusopetuksen aikana. Opetussuunnitelma korostaa oppilaiden ja huoltajien osallisuutta koulun toiminnassa.

Ruovedellä esiopetus järjestetään päiväkotikiinteistössä sekä Visuveden ja Pekkalan kyläkouluilla. Perusopetus järjestetään alaluokille (1-6lk) Ruoveden yhtenäiskoulussa sekä Visuveden ja Pekkalan kyläkouluissa. Ruoveden kouluissa noudatetaan lähikouluperiaatetta, jolloin oppilas käy sitä koulua, jonka oppilaaksi hän asuinpaikkansa perusteella kuuluu. Yläluokkien (7-9lk) opetus järjestetään kaikille Ruoveden yhtenäiskoululla. Vuonna 2021 esi- ja perusopetuksen oppilasmäärä oli 352. Ruovedellä toimii myös lukio, joka on Sasky:n alaisuudessa. Lukio-opintoihin on mahdollista peruslinjan lisäksi valita ratsastus-, e-sport-, urheiluvalmennus- tai eläinlääketiedelinja. Vuonna 2022 lukiossa on 114 opiskelijaa.

	2020	2021	2022
Yhtenäiskoulu	261	251	231
Lukio	106	113	114

Kuva 29: Yhtenäiskoulun ja lukion oppilasmäärät 2020, 2021 ja 2022, lähde: Ruoveden yhtenäiskoulun omat tilastot

3.1.3 Kouluterveyskyselyt

Osa lasten ja nuorten hyvinvointitiedosta saadaan kerättyä kouluissa tehtävien kouluterveyskyselyiden avulla. Kouluterveyskysely tuottaa monipuolista ja luotettavaa, maakunnallista ja paikallista seurantatietoa eri ikäisten lasten ja nuorten hyvinvoinnista,

terveydestä, koulunkäynnistä ja opiskelusta, osallisuudesta sekä avun saamisesta ja palveluista. Kysely toteutetaan joka toinen vuosi. Kysely on suunnattu peruskoulun 4. ja 5. luokkalaisille, 8. ja 9. luokkalaisille, lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoille sekä ammattikoulun 1. ja 2. vuoden opiskelijoille. 4. ja 5. luokan oppilaat on otettu viimeisimpänä kyselyyn mukaan vuonna 2017. (thl.fi)

Alla oleviin taulukoihin on koottu ikäryhmittäin kouluterveyskyselyiden vastauksia vuosilta 2017, 2019 ja 2021 (lukiolaisten osalta Ruovedellä on tietoa kerätty vain 2019 ja 2021) ja valikoitu vastuksista ne, jotka ovat jollain tavalla erottuneet koko maahan verrattuna tai vastaukset ovat selvästi muuttuneet edellisvuoteen nähden. Taulukon vasemmanpuoleiset sarakkeet on merkattu vihreällä värillä, jos tulokset ovat muuttuneet positiiviseen suuntaan edellisiin vuosiin verrattuna. Vastaavasti punainen väri tarkoittaa negatiivista muutosta. Jos sarakkeen teksti on mustalla, ei aiempaa vertailutietoa ole ollut saatavilla. Oikeanpuoleisin sarake on merkattu vihreällä värillä, jos Ruoveden tulos on positiivinen verrattuna koko maan keskiarvoon ja punaisella, jos negatiivinen.

4. ja 5. luokkalaisten osalta vastaukset eivät ole täysin relevantteja, sillä kaksi luokkaryhmää eivät vastanneet vuoden 2021 kyselyyn. Osallistumisen osalta esiin nousee yhteisten sääntöjen, ruokailun sekä oppituntien sisällön suunnittelu. Tähän on panostettu ja lukuvuoden alussa kaikki oppilaat osallistuvat luokan yhteisten sääntöjen suunnitteluun. Lisäksi koulun yhteiset säännöt käydään kaikkien oppilaiden kanssa läpi ja niistä keskustellaan. Myös ruokahuollon kanssa yhteistyötä on tiivistetty.

4. ja 5.luokkalaisten vastaukset

	2017	2019	2021	Ruoveden tulos verrattuna koko maan tasoon vuonna 2021, + = Parempi tulos kuin valtakunnallisesti - = Heikompi tulos kuin valtakunnallisesti	
O S A L L I S T U M I N E N	Kokee olevansa tärkeä osa luokkayhteisöä, %	56,7	62,2	66,0	+ 4,5 %-yksikköä
	Kokee olevansa tärkeä osakouluyhteisöä, %	37,7	43,2	55,1	+ 15,0 %-yksikköä
	Osallistunut koulun yhteisten sääntöjen suunnitteluun, %	52,5	72,3	56,9	- 9,1 %-yksikköä
	Osallistunut kouluruokailun suunnitteluun, %	34,4	57,4	46,0	- 5,9 %-yksikköä
	Osallistunut oppituntien sisällön suunnitteluun, %	69,4	77,3	53,1	- 14,6 %-yksikköä
Harrastaa jotakin vähintään yhtenä päivänä viikossa, %	-	87,2	68,6	- 17,7 %-yksikköä	
E L I N T A V A T	Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, %	37,1	34,8	51,0	+ 8,2 %-yksikköä
	Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, %	10,2	10,9	9,8	+ 1,0 % yksikköä
	Mielialaan liittyviä ongelmia kahden viime viikon aikana, %	13,3	25,0	22,0	- 0,2 %-yksikköä
	Hampaiden harjaus harvemmin kuin kahdesti päivässä, %	66,1	48,9	46,9	+ 16,7 %-yksikköä
	Ei syö aamupalaa joka arki-aamu, %	21,0	27,7	32,0	- 4,7 %-yksikköä
	Syö pääruokaa kouluruoalla kaikkina koulupäivinä, %	68,9	-	86,3	+ 23,3 %-yksikköä
	Syö salaattia tai raasteita kouluruoalla kaikkina koulupäivinä, %	41,9	-	62,7	+ 12,6 %-yksikköä
	Juo maitoa tai piimää kouluruoalla kaikkina koulupäivinä, %	49,2	-	62,7	+ 17,6 % -yksikköä
Kokee, ettei nuku tarpeeksi, %	-	-	15,7	- 4,6 %-yksikköä	

	Ainakin toinen vanhemmista tupakoi, %	-	-	40,0	- 18,2 %-yksikköä
	Huomannut usein olevansa netissä vaikka ei ole huvittanut, %	21,3	36,2	45,1	- 16,7 %-yksikköä
	Tuntenut olonsa hermostuneeksi, kun ei ole päässyt nettiin, %	18,3	15,6	25,5	- 9,6 %-yksikköä
K O U L U	Pitää koulunkäynnistä, %	71,0	66,0	78,4	+ 6,2 %-yksikköä
	Luokassa usein rauhallista, %	21,0	21,3	49,0	+ 18,2 %-yksikköä
	Luokassa uskaltaa sanoa mielipiteensä, %	46,8	38,3	52,9	+ 1,7 %-yksikköä
	Luokan oppilaat viihtyvät usein yhdessä, %	61,3	65,2	74,5	+ 5,0 %-yksikköä
	Tulee hyvin toimeen koulukavereiden kanssa, %	85,2	72,3	88,2	+ 5,6 %-yksikköä
KIU- SAA- MI- NEN	Vähintään yksi hyvä kaveri, %	100	100	100	+ 0,8 %-yksikköä
	Ei ole kiusattu koulussa lainkaan lukukauden, %	69,4	61,7	58,0	- 6,3 %-yksikköä
	Ei ole osallistunut muiden oppilaiden kiusaamiseen, %	69,4	73,9	64,7	- 16,9 %-yksikköä
JA VÄKI- VALT A	Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana, %	-	-	21,6	- 7,4 %-yksikköä
	Kokenut vanhempien tai muiden huoltapitävien aikuisten henkistä väkivaltaa vuoden aikana, %	-	17,4	33,3	- 7,8 %-yksikköä
	Kokenut vanhempien tai muiden huoltapitävien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, %	-	13,3	19,6	- 4,5 %-yksikköä

8. ja 9. luokkalaisten vastaukset

	2017	2019	2021	Ruoveden tulos verrattuna koko maan tasoon vuonna 2021, + = Parempi tulos kuin valtakunnallisesti - = Heikempi tulos kuin valtakunnallisesti	
OSAL- LISUUS	Hyvät vaikutusmahdollisuudet oppituntien järjestelyihin, %	22,7	37,3	23,9	- 8,7 %-yksikköä
JA	Hyvät vaikutusmahdollisuudet koulun yhteisten sääntöjen laatimiseen, %	18,2	18,2	12,7	- 10,2 %-yksikköä
HYVIN- VOINTI	Hyvät vaikutusmahdollisuudet kouluruokailuun, %	21,2	31,8	14,3	- 5,8 %-yksikköä
	Hyvät vaikutusmahdollisuudet koulun tapahtumien järjestämiseen, %	36,4	44,8	25,7	- 4,0 %-yksikköä
	Ei yhtään läheistä ystävää, %	12,1	12,1	5,6	+ 3,8 %-yksikköä
VA- PAA- AIKA	Kokee, että asuinalueella ei ole tarpeeksi oleskelutiloja nuorille, %	31,7	54,0	47,0	- 13,6 %-yksikköä
	Kokee, että asuinalueella järjestetään kiinnostavaa vapaa-ajantoimintaa nuorille, %	37,5	25,0	23,5	- 7,3 %-yksikköä
JA	Harrastaa liikuntaa ohjatusti vapaa-ajalla vähintään viikoittain, %	-	36,4	50,0	+ 4,5 %-yksikköä
ELIN- TA- VAT	Harrastaa liikuntaa omatoimisesti vapaa-ajalla vähintään viikoittain, %	-	66,7	60,0	- 15,9 %-yksikköä
	Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, %	29,7	7,5	18,3	- 6,0 %-yksikköä
	Lukee kirjoja omaksi ilokseen vähintään kuukausittain, %	23,4	25,8	22,4	- 5,0 %-yksikköä
	Harrastaa pelaamista mobiililaitteella tai tietokoneella lähes päivittäin, %	-	44,6	20,3	+ 16,4 %-yksikköä

T E R V E Y S J A E L I N T A V A T	Kokee terveydentilansa kes- kinkertaiseksi tai huonoksi, %	13,6	21,9	21,1	+ 4,6 %-yksikköä
	Tuntee itsensä yksinäiseksi, %	7,6	9,1	19,7	- 3,8 %-yksikköä
	Kohtalainen tai vaikea ahdis- tuneisuus, %	9,1	9,0	25,7	- 6,3 %-yksikköä
	Vähintään kaksi viikkoa kes- tänyt masennusoireilu, %	10,6	20,9	30,4	- 6,5 %-yksikköä
	Ylipainoisuus, %	16,1	23,2	20,6	- 2,6 %-yksikköä
	Ei syö aamupalaa joka arki- aamu, %	40,9	35,8	46,5	- 4,7 %-yksikköä
	Ei syö koululounasta päivit- täin, %	47,7	10,6	39,4	- 5,0 %-yksikköä
	Käyttää päivittäin jotain tu- pakkatuotetta tai sähkösavu- ketta, %	10,6	4,5	15,5	- 7,9 %-yksikköä
	Raittius, %	45,5	34,8	48,6	- 16,8 %-yksikköä
	Tosi humalassa vähintään kerran viikossa, %	7,6	7,6	12,9	- 3,0 %-yksikköä
	Omalla paikkakunnalla helppo hankkia huumeita, %	15,2	45,5	39,1	+ 7,9 %-yksikköä
	Hyväksyy ikäisillään tupa- koinnin, %	31,8	29,9	46,5	- 23,2 %-yksikköä
	Hyväksyy ikäisillään nuuskaa- misen, %	39,4	28,8	46,5	- 23,3 %-yksikköä
	Hyväksyy ikäisillään alkoholin juomisen humalaan asti, %	39,4	28,4	46,5	- 22,6 %-yksikköä
	Yrittänyt useammin viettää vähemmän aikaa netissä, mutta ei ole onnistunut, %	13,6	31,8	21,4	+ 8,0 %-yksikköä
K O U L U	Pitää koulunkäynnistä, %	53,8	48,8	58,8	+ 0,8 %-yksikköä
	Vaikeuksia oppimistaidoissa, %	19,0	37,3	42,9	- 3,3 %-yksikköä
	Vaikeuksia kirjoittamista vaa- tivissa tehtävissä, %	12,1	28,4	29,6	- 8,6 %-yksikköä
	Vaikeuksia lukemista vaati- vissa tehtävissä, %	10,8	17,9	26,8	- 4,1 %-yksikköä
	Vaikeuksia kokeisiin valmis- tautumisessa, %	24,6	23,9	45,1	- 9,4 %-yksikköä

K O U L U	Vaikeuksia läksyjien tekemisessä, %	12,3	20,9	26,8	- 4,8 %-yksikköä
	Luokassa tai ryhmässä hyvä työrauha, %	69,7	55,2	63,4	- 13,8 %-yksikköä
	Opettajalta saatu välittävä ja oikeudenmukainen kohtelu, %	37,5	33,8	42,9	- 9,7 %-yksikköä
PERH E JA TUR- VALLI- SUUS	Perheen koettu taloudellinen tilanne kohtalainen tai huonompi, %	36,4	31,8	39,1	- 13,3 %-yksikköä
	Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, %	6,2	13,6	5,7	+ 0,3 %-yksikköä
	Kokenut vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, %	-	4,5	14,3	- 1,8 %-yksikköä

Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat

		2019	2021	Ruoveden tulos verrattuna koko maan tasoon vuonna 2021, + = Parempi tulos kuin valtakunnallisesti - = Heikompi tulos kuin valtakunnallisesti
OSALLISUUS JA VAIKUTUSMAHDOLLISUUDET	Kokee olevansa tärkeä osa kouluyhteisöä, %	55,1	25,0	- 19,8 %-yksikköä
	Kokee saavansa myönteistä palautetta tekemisistä, %	77,6	45,3	- 22,4 %-yksikköä
	Hyvät vaikutusmahdollisuudet välituntien tai taukojen suunnitteluun ja toteutukseen, %	24,5	15,6	- 14,0 %-yksikköä
	Hyvät vaikutusmahdollisuudet koulutilojen suunnitteluun ja siistimiseen, %	34,7	34,4	+ 9,3 %-yksikköä
	Hyvät vaikutusmahdollisuudet kouluruokailuun, %	16,3	12,5	- 6,7 %-yksikköä
HARRASTUS JA VAAPAA-AIKA	Kokee, että asuinalueella järjestetään kiinnostavaa vapaa-ajantoimintaa nuorille, %	26,5	12,5	- 16,2 %-yksikköä
	Kokee, että asuinalueella ei ole tarpeeksi oleskelutiloja nuorille, %	41,7	45,3	-11,5 %-yksikköä
	Kokee harrastuspaikkojen sijaitsevan liian kaukana, %	36,7	39,1	-16,8 %-yksikköä
	Harrastaa taidetta ja kulttuuria vähintään yhtenä päivänä viikossa, %	67,3	64,1	+ 5,0 %-yksikköä
	Tuntee itsensä yksinäiseksi, %	-	21,9	- 4,1 %-yksikköä
TERVEYS JA ELINTAVAT	Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, %	18,4	32,8	-6,3 %-yksikköä
	Koululounas tarjotaan sopivaan aikaan, %	-	43,8	- 41,2 %-yksikköä
	Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, %	-	18,8	+ 1,3 %-yksikköä
	Ylipainoisuus, %	23,4	23,3	- 6,2 %-yksikköä
	Raittius, %	24,5	25,0	- 15,2 %-yksikköä
	Käyttänyt kannabista viimeisen 30 päivän aikana, %	-	7,9	- 4,5 %-yksikköä
	Omalla paikkakunnalla helppo hankkia huumeita, %	38,8	67,2	-10,0 %-yksikköä

TER- VEYS	Hyväksyy ikäisillään tupakoinnin, %	38,8	48,4	- 10,0 %-yksikköä
	Hyväksyy ikäisillään nuuskaamisen, %	38,8	43,8	- 6,0 %-yksikköä
J A	Hyväksyy ikäisillään alkoholin juomisen vähäisessä määrin, %	91,8	96,9	- 13,2 %-yksikköä
ELIN- TAVAT	Hyväksyy ikäisillään alkoholin juomisen humalaan asti, %	61,2	60,9	- 12,2 %-yksikköä
K O U L U	Pitää koulunkäynnistä, %	73,9	39,7	- 26,2 %-yksikköä
	Uupumusasteinen väsymys koulutyössä, %	20,4	50,0	- 11,6 %-yksikköä
	Riittämättömyyden tunne opiskelijana, %	12,2	39,1	- 8,0 %-yksikköä
	Vaikeuksia lukemista vaativissa tehtävissä, %	-	40,6	- 14,3 %-yksikköä
	Vaikeuksia laskemista vaativissa tehtävissä, %	24,5	42,2	- 9,0 %-yksikköä
	Vaikeuksia kokeisiin valmistautumisessa, %	24,5	51,6	- 11,6 %-yksikköä
	Vaikeuksia läksyjen tekemisessä, %	14,3	43,8	- 9,4 %-yksikköä
	Vaikeuksia oppimistaidoissa, %	25,0	55,6	- 7,0 %-yksikköä
	Luokassa tai ryhmässä hyvä työrauha, %	95,9	79,7	- 14,9 %-yksikköä
	Luokan tai ryhmän oppilaat viihtyvät hyvin yhdessä, %	89,8	60,9	-24,9 %-yksikköä
	Koulukiusattuina vähintään kerran viikossa, %	-	9,4	- 8,3 %-yksikköä
	Kokenut syrjintää koulussa tai vapaaajalla, %	-	32,8	- 13,2 %-yksikköä
	Kokenut häiritsevää seksuaalista ehdottelua tai ahdistelua vuoden aikana, %	18,4	50,0	- 16,5 %-yksikköä
Kokenut vanhempien tai muiden huoltapitävien aikuisten henkistä väkivaltaa vuoden aikana, %	20,4	37,5	- 4,6 %-yksikköä	
Terveystarkastuksessa nuori uskaltaa kertoa asioistaan rehellisesti, %	90,6	63,9	- 13,1 %-yksikköä	

Kouluterveyskyselyssä itsensä yksinäiseksi tuntevien 8. ja 9. luokkalaisten osuus on Ruovedellä noussut 10 %-yksikköä 2019 vuodesta vuoteen 2021. Tähän voi vaikuttaa koronapandemian takia pidetty etäopetusjaksot keväällä 2020 ja 2021. Ei yhtään läheistä

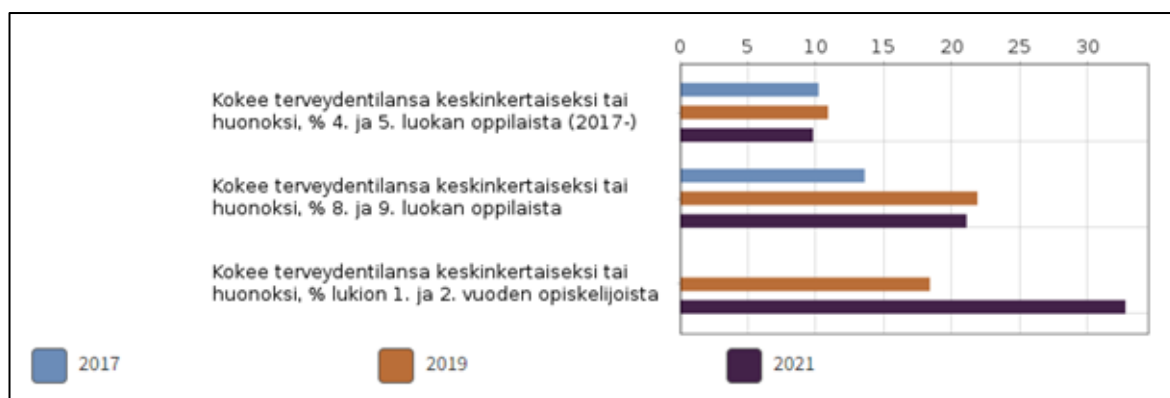
ystävää- vastausten osuus on Ruovedellä 8. ja 9. luokkalaisten kohdalla alentunut vuodesta 2019 ja osuus on 5,6 %. Lukiolaisista vastaava osuus on 6,3 % (aiempaa vertailutietoa ei ole saatavilla). Molemmat osuudet ovat pienemmät, kuin Pirkanmaalla yleisesti sekä verrokkikuntiin verrattuna. 4. ja 5. luokkalaisista jokaisella vastaajalla oli vuosina 2017, 2019 ja 2021 vähintään yksi hyvä kaveri.

Kouluterveyskyselyn mukaan lasten ja nuorten osuus, jotka ovat kokeneet vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana on noussut sekä 4. ja 5. luokkalaiset (6,3 %-yksikköä), että 8. ja 9. luokkalaisten (9,8 %-yksikköä) keskuudessa. Ruoveden lukemat ovat hieman suuremmat kuin Pirkanmaalla yleisesti. 4. ja 5. luokkalaisten kouluterveyskyselyn vastauksissa tulee esiin, että koettu vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten henkinen väkivaltaa vuoden aikana on lisääntynyt 15,9 %-yksikköä ja on 8 %-yksikköä korkeampi, kuin Pirkanmaan yleinen taso. 8. ja 9. luokkalaisten tilanne on pysynyt edelliseen mittaukseen verrattuna lähes ennallaan, mutta on silti 5,7 %-yksikköä korkeampi kuin Pirkanmaan yleinen taso. Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoilla koettu vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten henkisen väkivallan osuus vuoden aikana on kasvanut vuosien 2019 ja 2021 välillä 17,1 % yksikköä ja on Pirkanmaan yleistä tasoa 5,5 %-yksikköä suurempi. Perheiden hyvinvointiin täytyy tulevaisuudessa selvästi panostaa ja luoda matalan kynnyksen mahdollisuuksia perheiden yhteiseen mukavaan tekemiseen. Myös vanhemmuuden tukeminen on panostus lapsiperheiden hyvinvointiin.

Nuorten masennusoireilu on lisääntynyt kouluterveyskyselyiden perusteella. 8. ja 9. luokkalaisista vähintään kaksi viikkoa kestäneen masennusoireilun osuus on lisääntynyt 2017 ja 2019 vuoden välillä 10 %-prosenttiyksikköä ja vuosien 2019 ja 2021 välillä jälleen 10 %-yksikköä. Vuonna 2021 Ruoveden osuus oli siis 30,4 % ja Pirkanmaan yleinen taso 23,8 %. Vähintään kaksi viikkoa kestäneen masennusoireilun osuus lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista nousi vuosien 2019 ja 2021 välillä 14,3 %:sta 28,1 %:iin. Myös lukiolaisten masennusoireilun osuus oli Ruovedellä yleistä Pirkanmaan tasoa suurempi.

Kouluterveyskyselyistä selvisi, että 4. ja 5. sekä 8. ja 9. luokkalaisten terveydentilan keskinkertaiseksi tai huonoksi kokeneiden osuus on vuosien 2019 ja 2021 välillä hieman pienentynyt, mutta lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden osalta terveydentilansa

huonoksi kokeneiden osuus on kasvanut selvästi. Verrattaessa Ruoveden tilannetta verrokkikuntiin havaitaan, että Ruoveden 4. ja 5. luokkalaiset kokevat terveydentilansa paremmaksi kuin verrokkikunnissa sekä Pirkanmaalla yleisesti. Ruoveden 8. ja 9. luokkalaisista terveydentilansa huonoksi kokeneiden osuus oli selvästi pienempi kuin verrokkikuntien ja Pirkanmaalla yleisesti. Tästä voidaan päätellä, että Ruovedellä koronan vaikutukset eivät ole näkyneet niin voimakkaasti lapsissa ja nuorissa kuin verrokkikunnissa. Koronarajoitusten puitteissa Ruovedellä järjestettiin 2020–2021 aikana tapahtumia ja toimintaa Liikuntatoimen puitteissa (mm. ulkotapahtumia). Myös etäyhteyksillä tarjottiin nuorille toimintaa, mutta osallistujamäärät jäivät vähäisiksi. Ruoveden lukiolaisten osalta tilanne on toinen. Ruovedellä lukion 1. ja 2. luokkalaisista terveydentilansa huonoksi kokeneiden osuus oli 2021 selvästi suurempi kuin verrokkikunnissa sekä Pirkanmaalla yleisesti. Tässä voi osaltaan näkyä koronan vaikutukset. Ruovedelle tulee suuri joukko opiskelijoita muilta paikkakunnilta ja välimatka perheen luokse voi olla pitkä. Korona-ajan rajoitukset ovat voineet vaikuttaa isoimmin opiskelijoihin, joiden tukiverkosto on kaukana.

Kuva 30: Kouluterveyskysely, Kokee terveydentilansa kesinkertaiseksi tai huonoksi, % 4. ja 5. luokan oppilaista, 8. ja 9. luokan oppilaista sekä lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

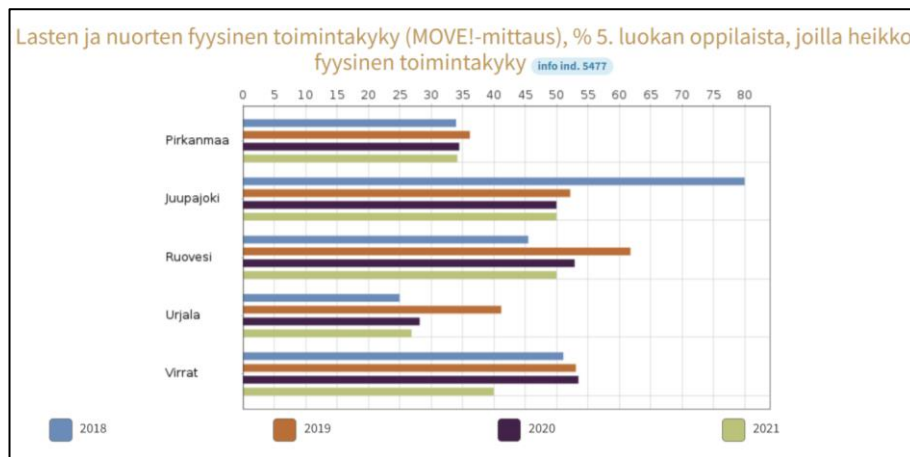
Koulukiusaamista vähintään kerran viikossa kokeneiden 8. ja 9. luokkalaisten osuus on Ruovedellä pienentynyt vuodesta 2019 vuoteen 2021. 2021 8. ja 9. luokkalaisista kyselyyn vastanneista 5,7 % olivat kokeneet kiusaamista, kun taas vuonna 2019 osuus oli 13,6 %. 4. ja 5. luokkalaisten osalta tilastotietoa ei ole saatavilla.

Kouluterveyskyselyn vastausten perusteella havaitaan, että 2021 nuoret kokivat, että heidän osallisuutensa ja vaikutusmahdollisuudet olivat heikommät kuin maan

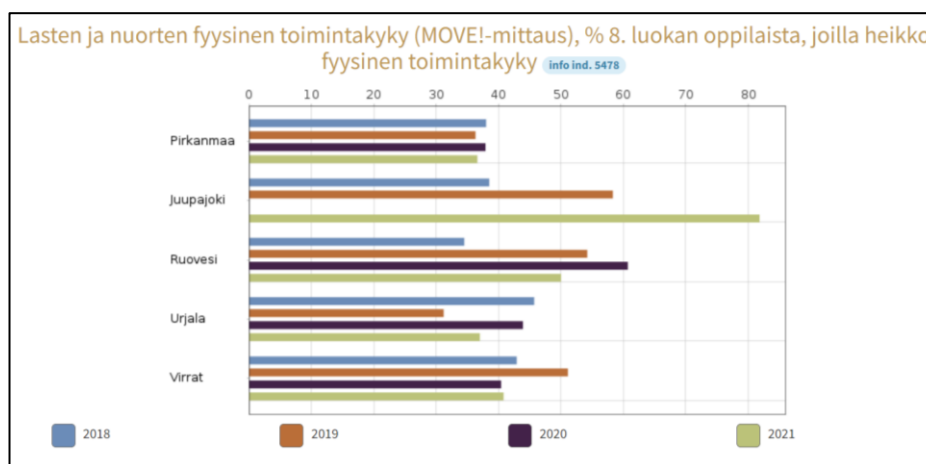
keskiarvio. 4. ja 5. luokkalaisten osalta vain hieman yli puolet vastaajista olivat osallistuneet koulun yhteisten sääntöjen suunnitteluun sekä vain alle puolet olivat päässeet osallistumaan kouluruokailun suunnitteluun. Nuoret kokivat, ettei heille ole tarpeeksi oleskelutiloja eikä tarpeeksi kiinnostavaa vapaa-ajan toimintaa. Keväällä 2022 pidettiin koululla työpaja, jossa nuoret pääsivät tuomaan omia mielipiteitään esiin. Vastaavia työpajoja on järjestetty aiemminkin, mutta ei näin laajana. Tulevaisuudessa työpajatyypiseen työskentelyyn tulee panostaa, sillä se on hyvä keino nuorten osallisuuden lisäämiseen.

Liikkuminen on lapsilla ja nuorilla lisääntynyt kouluterveyskyselyn perusteella ja mobiililaitteilla pelaaminen on vuosien 2019 ja 2021 välillä vähentynyt. Koulujen kerhotoimintaa on lisätty ja tämä saattaa osaltaan näkyä positiivisena tilastoissa. Kuitenkin Ruoveden 4. ja 5. luokkalaisista vain 68,6 % kertoi harrastavansa jotakin vähintään kerran viikossa. Lapsista 51 % harrastaa liikuntaa vähintään tunnin päivässä ja tämä osuus on edelliseen kyselyyn verrattuna noussut. Kouluterveyskyselyn mukaan 8. ja 9. luokkalaisten osuus ohjatusti liikuntaa harrastavista on noussut. Suurimpia seuroja lasten liikuttamisesta ovat Ruoveden Seurakunnan Atleetit sekä Ruoveden Pirkat Pesäpallo. 7–17-vuotiaille suositellaan monipuolista, reipasta ja rasittavaa liikkumista vähintään tunti päivässä sekä runsasta ja pitkäkestoista paikallaanoloa tulisi välttää (ukkinstituutti.fi). Tähän tavoitteeseen pääseminen vaatii yhteistyötä ja suunnittelua kunnan sekä eri toimijoiden välillä. Myös lasten ja nuorten osallistamista harrastustoiminnan suunnitteluun tulee jatkossakin mahdollistaa.

Kouluissa tehdään vuosittain 5. ja 8. luokkalaisille toimintakykyä mittaavat MOVE-testit. Niiden perusteella saatujen pisteiden mukaan ruovesiläisistä lapsista ja nuorista heikon suorituskyvyn omaavien osuus on edelliseen vuoteen verrattuna hieman vähentynyt, mutta heikon fyysisen toimintakyvyn omaavien osuus on ollut viime vuodet selvästi heikompi, kuin Pirkanmaalla yleisesti.

Kuva 31: Lasten ja nuorten fyysisen toimintakyvyn (MOVE!-mittaus), % 5. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky

Kuva 32: Lasten ja nuorten fyysisen toimintakyvyn (MOVE!-mittaus), % 8. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky

8. ja 9. luokkalaisista kouluterveyskyselyyn vastanneista ylipainoisten osuus oli vuonna 2021 20,6 % (Pirkanmaa yleisesti 17,6 %). Ruovedellä osuus on edelliseen kyselyyn verrattuna laskenut. Ruovedellä kyselyyn vastanneiden määrä on kuitenkin pieni ja satunnaista vaihtelua vuosittain tulee. Lukion 1. ja 2. luokkalaisten tulos on saatavilla ainoastaan vuoden 2019 osalta. Tällöin ylipainoisten osuus Ruoveden lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista oli 23,4 % kun Pirkanmaan yleinen taso oli 16,2 %.

Lasten ja nuorten osuus päivittäin aamupalaa syövästä on laskenut. 8. ja 9. luokkalaisten osuus, jotka eivät syö koululounasta päivittäin on lisääntynyt. Nämä ovat huolestuttavia asioita koulussa jaksamisen sekä terveellisen elämäntavan omaksumisen kannalta. Tupakointi ja sen hyväksyminen on 8. ja 9. luokkalaisten keskuudessa lisääntynyt

kouluterveyskyselyn vastausten perusteella. Myös tosi humalassa vähintään kerran kuussa olevien osuus on kasvanut, mutta vastaavasti raittius on lisääntynyt.

Kouluterveyskyselyn mukaan 8. ja 9. luokkalaisista laittomia huumeita kokeilleiden osuus on vuosien 2017, 2019 ja 2021 ollut kasvussa. 2021 vuonna Ruovedellä osuus oli suurempi, kuin Pirkanmaalla yleisesti. Kannabista vähintään kaksi kertaa kokeilleiden osuus on kasvanut 2019 ja 2021 vuosien aikana. Mutta taas jotain muuta huumaavaa ainetta kokeilleiden osuus oli Ruoveden osalta ilmoitettu 0 %. Nämä osuudet ovat Ruovedellä olleet pienemmät, kuin Pirkanmaan yleinen taso. Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista kannabista sekä jotain laittomia huumeita kokeilleiden osuus oli Ruovedellä vuonna 2021 hieman suurempi, kuin Pirkanmaan yleinen taso. Nuorten osuus, jotka suhtautuvat positiivisesti päihteiden käyttöön on kasvanut.

Nuorten vaikeudet oppimistaidoissa, lukemista vaativissa tehtävissä sekä kokeisiin valmistautumisessa ovat Ruovedellä lisääntyneet. Ruovedellä on ollut käynnissä lukutaidon vahvistamiseen ja lukemisen kulttuurin lisäämiseen tähtääviä hankkeita. Hankkeita on ollut varhaiskasvatuksesta alaluokan oppilaille sekä nuorille 7.9. luokkalaisille. Myös kirjastoyhteistyö tukee osaltaan kaikkien lasten ja oppilaiden lukutaidon vahvistumista. Merkittävä havainto kouluterveyskyselyistä on se, että 4. ja 5. sekä 8. ja 9. luokkalaisista koulunkäynnistä pitävien osuus on kasvanut.

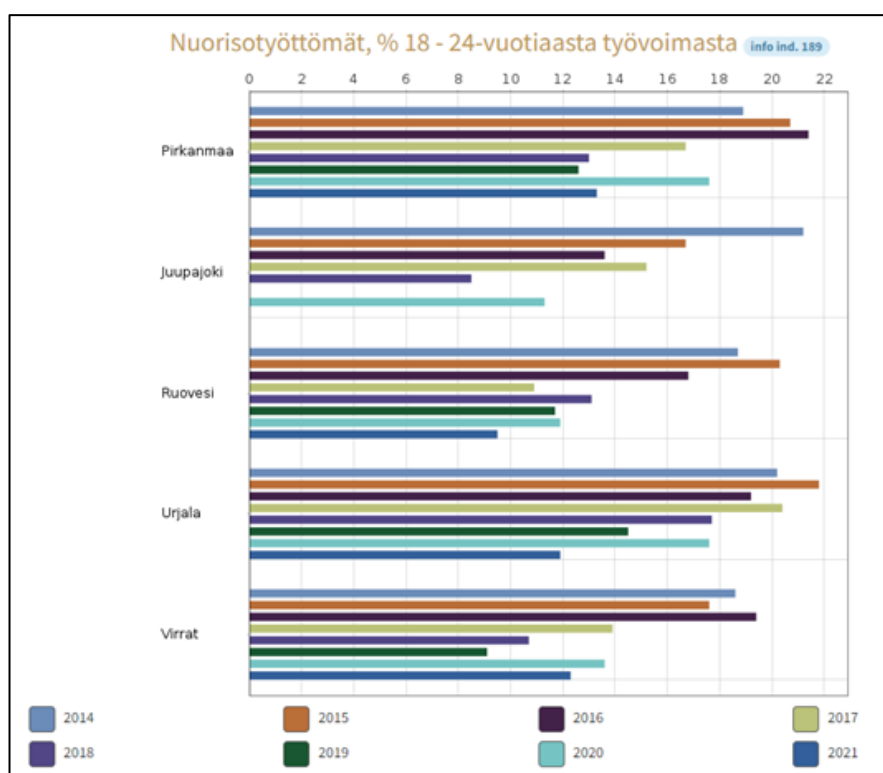
Kouluterveyskyselyn tuloksiin tulee kuitenkin suhtautua tietyllä varovaisuudella, sillä Ruovedellä vastaajajoukko on pieni. Tällöin yhden ja kahden vastauksen merkitys kyselyssä korostuu ja johtopäätöksiä ei voida tehdä vain kyselyn tuloksiin tuijottamalla.

3.1.4 Nuoret aikuiset

Laajennettu oppivelvollisuus astui voimaan vuonna 2021 ja se tarkoittaa oppivelvollisuuden päättymistä, kun nuori täyttää 18 vuotta tai on ennen tätä suorittanut toisen asteen tutkinnon (okm.fi).

Nuorisotyöttömyys on ollut Ruovedellä korkeimmillaan vuonna 2015, jolloin nuorisotyöttömien osuus kaikista 18–24-vuotiaista oli 20,3 %. Vuonna 2021 nuorisotyöttömien osuus vastaavan ikäisestä väestöstä oli Pirkanmaan alhaisimpia ollen 9,5 %. Suoria vastauksia tähän on varmasti vaikea löytää, mutta voisiko yhtenä selittävänä asiana olla Ruovedellä hienosti toimiva etsivä nuorisotyö, josta nuoret saavat tukea ja apua elämän eri osa-alueilla. Myös hyvin toimivat työllisyyspalvelut ovat osaltaan hyvän kehityksen taustalla.

Kuva 33: Nuorisotyöttömät, % 18–24-vuotiaasta työvoimasta

Syrjäytymisriskissä olevien nuorten (18–24-vuotiaiden) osuus vastaavan ikäisestä väestöstä oli Ruovedellä vuonna 2020 16,3 % (vuonna 2018: 23,6 %). 2020 vuonna Ruoveden syrjäytymisriskissä olevien nuorten osuus oli hieman pienempi kuin Pirkanmaalla yleisesti. Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden nuorten (17–24 v.) osuus vastaavan ikäisestä väestöstä oli Ruovedellä vuonna 2020 samaa tasoa, kuin Pirkanmaalla yleisesti (Ruovedellä 6,5 % ja Pirkanmaalla 6 %). Vuosien 2014 ja 2020 aikana osuus on vaihdellut välillä 5–9,9 %.

Ruovedellä toimeentulotukea saaneiden nuorten (18–24 v.) osuus vastaavan ikäisestä väestöstä oli vuonna 2021 10,3 %. Pirkanmaalla vastaava osuus oli 17,4 %. Vuosien 2017, 2018 ja 2019 aikana toimeentulotukea saaneiden nuorten osuus on ollut hieman suurempi. Muutoin tarkastelujakson (2014–2021) aikana 7,1 % ja 19,1 % välillä.

3.1.5 Etsivä nuorisotyö

Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa häntä sellaisiin palveluihin ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuaan, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaansa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille (ks. Nuorisolaki 1285/2016). Yhteistyöstä hyötyvät ennen kaikkea nuoret, joilta on puuttunut tukiverkosto omien tavoitteidensa edistämiseen.

Etsivä nuorisotyö tarjoaa kaikille 16–29-vuotiaille mahdollisuuden henkilökohtaiseen ohjaukseen ja tukeen. Ensisijaisesti etsivät nuorisotyöntekijät palvelevat koulutuksen tai työelämän ulkopuolella olevia nuoria sekä niitä, jotka toivovat apua johonkin itseä askarruttavaan asiaan. Etsivät auttavat nuoria rakentamaan oman näköistään elämää – olosuhteita, joihin voi olla itse tyytyväinen ja joiden avulla voi jatkaa luottavaisin mielin eteenpäin.

Ruoveden kunnassa on Suomen nuorisotyön vuoden 2021 tilastojen mukaan arviolta 15–25 nuorta, jotka ovat palvelujen ulkopuolella. Kunnassa on selkeä tarve etsivälle nuorisotyölle, ja etsivän nuorisotyö onkin tavoittanut vuonna 2021 32 nuorta ja etsivään on kokonaisuudessa ollut yhteydessä 35 nuorta.

Etsivä nuorisotyö toimii pienessä kunnassa helposti lähestyttävänä palveluna ja etsivä nuorisotyö täydentääkin erinomaisesti pienen kunnan rajallisia palveluja ja mahdollisuuksia. Nuorisotyöttömyys on Ruovedellä kohtalaisella tasolla ja ongelmana ei olekaan työn saamisen mahdollisuudet, vaan nuorten ohjautuminen töihin. Etsivällä nuorisotyöllä onkin iso mahdollisuus vaikuttaa myös työhön ohjautumiseen kunnassa.

3.2 Työikäiset

15–64-vuotiaiden osuus Ruoveden väestöstä oli vuonna 2021 50,6 %. Vuonna 2014 vastaava osuus oli 54,9 %. 18–64-vuotiaiden osuus Ruoveden väestöstä oli vuonna 2021 47,3 %. Vuonna 2014 vastaava osuus oli 51,6 %. Työikäisten määrä on tarkastelujakson aikana vähentynyt samoin, kuin Ruoveden kokonaisasukaslukukin.

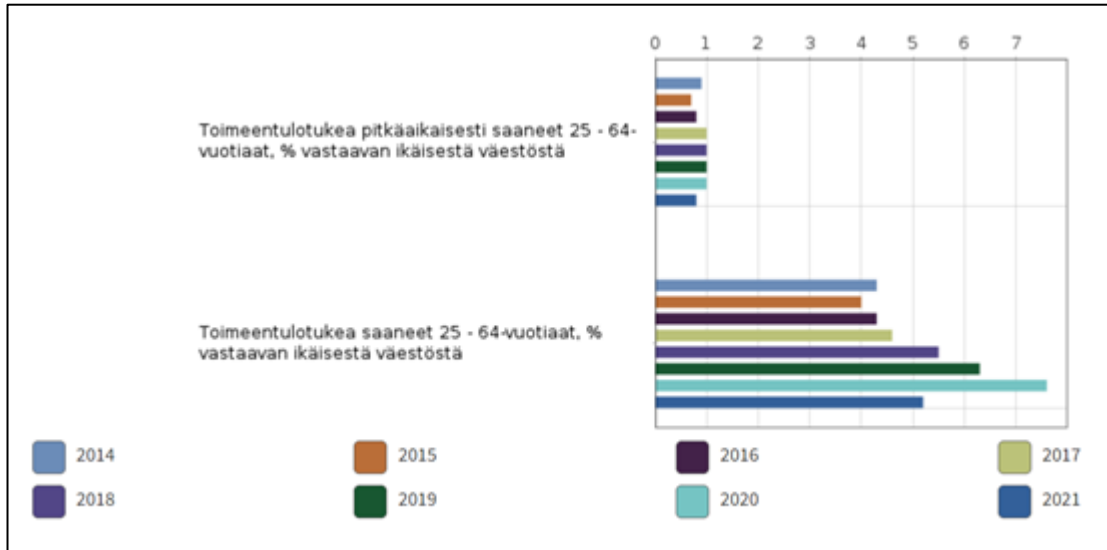
Hyvinvoinnin ja terveyden ylläpito ja edistäminen vaatii yksilön kiinnostuksen omasta hyvinvoinnistaan huolehtimiseen. Puhuttaessa työikäisistä yhteiskunnan rakenteet sekä työnantajat ovat tukemassa ja mahdollistamassa yksilön hyvinvoinnin edistämistä. Hyvinvointi voidaan jakaa fyysiseen ja psyykkiseen. Työikäisillä nämä koostuvat monista eri osatekijöistä kuten terveydestä, materiaalisesta hyvinvoinnista ja koetusta hyvinvoinnista tai elämänlaadusta. Näitä ovat esimerkiksi elinolot, työllisyys ja työolot sekä toimeentulo, sosiaaliset suhteet, itsensä toteuttaminen, onnellisuus ja sosiaalinen pääoma, kulttuuri ja elintavat (liikunta, ravitsemus, uni, päihteettömyys). Lisäksi työikäisillä hyvinvointiin vaikuttaa isona osana työn mielekkyys. Työn mielekkyyttä lisäävät hyvä ja motivoiva johtaminen sekä työpaikan ilmapiiri. (thl.fi)

Myös osallisuus ja tunne omasta mahdollisuudesta vaikuttaa ovat hyvinvoinnin kannalta erittäin tärkeitä seikkoja. Osallisuuden vahvistaminen ja lisääminen ovat tärkeitä iästä riippumatta. Kuitenkin 18 vuotta täyttäneillä on mahdollisuus vaikuttaa äänestämällä vaaleissa. Ruovesiläisten äänestysaktiivisuus oli hieman laskenut niin kuntavaalien, kuin eduskuntavaalienkin osalta. Kuntavaalien osalta Ruovedellä äänestysaktiivisuus oli vuonna 2017 65,6 % ja vuonna 2021 61,1 %. Eduskuntavaaleissa äänestysprosentti oli vuonna 2015 70,2 % ja vuonna 2019 69,7 %. Ruoveden äänestysaktiivisuus on ollut viime vuosina suurempi, kuin Pirkanmaalla yleisesti, lukuun ottamatta vuoden 2019 eduskuntavaaleja.

3.2.1 Työikäisen väestön toimeentulo

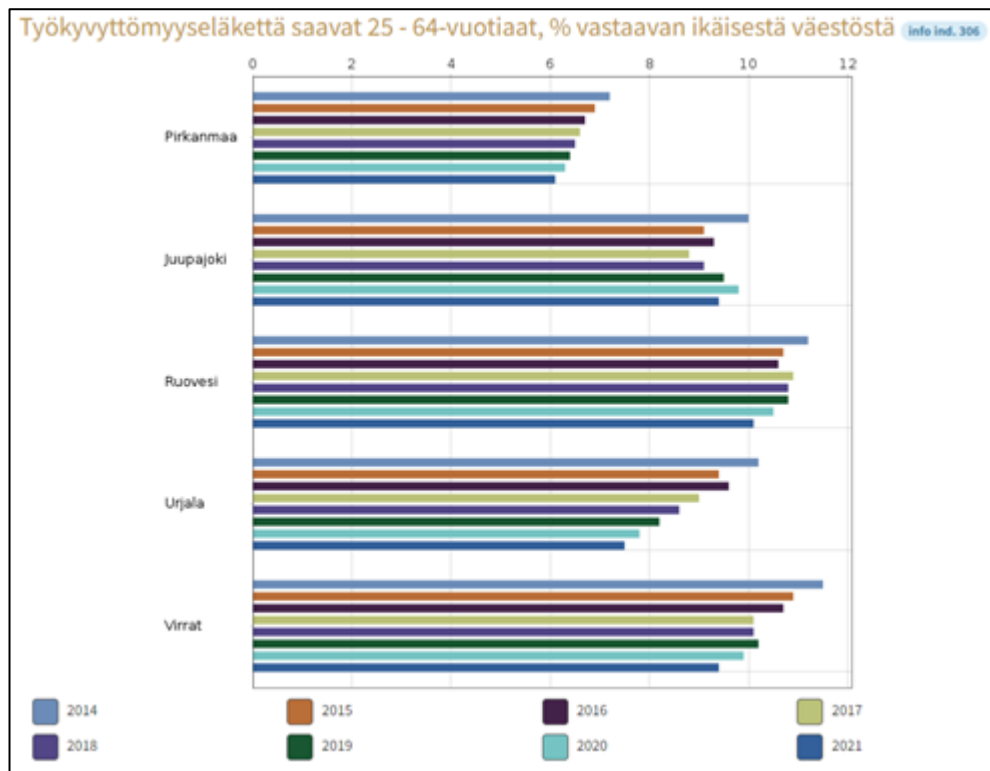
Tarkasteltaessa toimeentulotukea (pitkäaikaisesti tai lyhyemmän jakson) saaneita 25–64-vuotiaita havaitaan, että Ruovedellä toimeentulotukea saaneiden osuus on koko tarkastelujakson ajan ollut Pirkanmaan alhaisimpien joukossa. Pitkäaikaisesti toimeentulotukea saaneiden osuus on pysynyt Ruovedellä vuosien 2014–2021 aikana 0,7 %-1 % välillä (Pirkanmaalla yleisesti vastaavan aikavälin vaihtelu on ollut 2,4 %-3,2 %). Kun

otetaan huomioon kaikki 25–64-vuotiaat toimeentulotukea saaneet, havaitaan Ruovedellä osuuden olleen hieman korkeammalla tasolla vuosien 2019 ja 2020 aikana, mutta laskeneen vuodelle 2021 5,2 %:iin (Pirkanmaan yleinen osuus oli tällöin 9,3 %).

Kuva 34: Ruovedellä toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25–64- vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä sekä Ruovedellä toimeentulotukea saaneet 25–64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä, 2014–2021, lähde: sotkanet.fi

Työkyvyttömyyseläkettä 25–64-vuotiaista saavien osuus on ollut Ruovedellä vuodesta 2019 saakka lievästi laskussa. Osuus oli vuonna 2021 10,1 %. Osuus oli suurempi, kuin Pirkanmaalla yleisesti (vuonna 2021 6,1 %) sekä verrokkikuntiin verraten. Keskimääräinen eläkkeelle siirtymisikä oli Ruovedellä vuonna 2021 61,6 (Pirkanmaalla yleisesti 59,3). Vuonna 2014 vastaava keskimääräinen ikä oli 59,7, joten keskimääräinen eläkkeelle jäänti ikä on kasvanut.

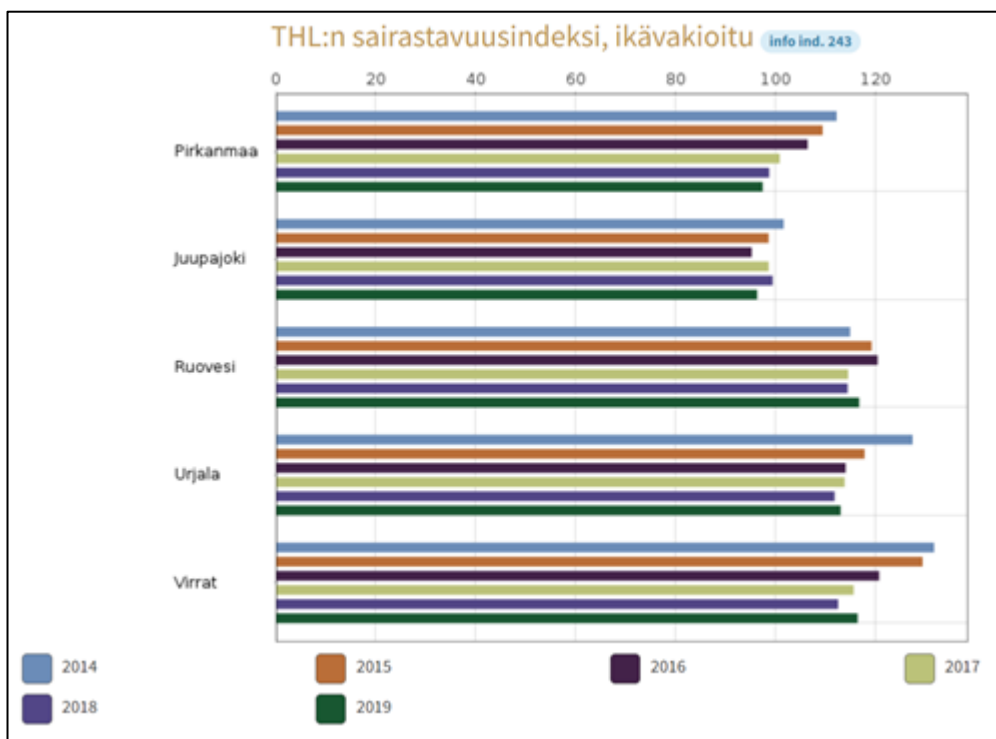
Kuva 35: Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25–64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

3.2.2 Terveystila aikuisilla

Kuntien hyvinvointityön tavoitteena on hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen sekä eriarvoisuuden vähentäminen. Tässä keskeisenä tekijänä on mahdollistaa kaikille kuntalaisille palvelut tasavertaisesti. Koronapandemian aikana on kehitelty palveluita myös saavutettavaksi netin kautta, joten kauempana keskustasta asuvillekin on saavutettavissa osa palveluista ilman pitkiä ajomatkoja. Näitä kehitetään varmasti jatkossa entisestään.

THL:n sairastavuusindeksi kuvaa kuntien ja alueiden väestön sairastavuutta suhteessa koko maan tasoon. Indeksissä on otettu huomioon seitsemän eri sairausryhmää ja neljä eri painotusnäkökulmaa, joista sairauksien merkitystä arvioidaan. Indeksissä sisältyvät sairausryhmät ovat syöpä, sepelvaltimotauti, aivoverisuonisairaudet, tuki- ja liikuntaelinsairaudet, mielenterveyden ongelmat, tapaturmat ja dementia. Indeksissä kunkin sairausryhmän yleisyyttä painotetaan sen perusteella, mikä on ko. sairausryhmän merkitys väestön kuolleisuuden, työkyvyttömyyden, elämänlaadun ja terveydenhuollon kustannusten kannalta. Tilastot ovat sotkaentistä saatavilla vuoteen 2019 saakka.

Ruoveden indeksi on noussut vuosien 2018 ja 2019 välillä, ollen vuonna 2019 116,7. Tällöin Pirkanmaan yleinen taso oli 97,4 ja koko maan 100. Ruoveden sairastavuusindeksi oli 2018 ja 2019 verrokkikunnista suurin.

Kuva 36: THL:n sairastavuusindeksi; ikävakioitu, tarkastelujakso 2014–2019 (2020 ja 2021 tietoja ei ole saatavilla), lähde: sotkanet.fi

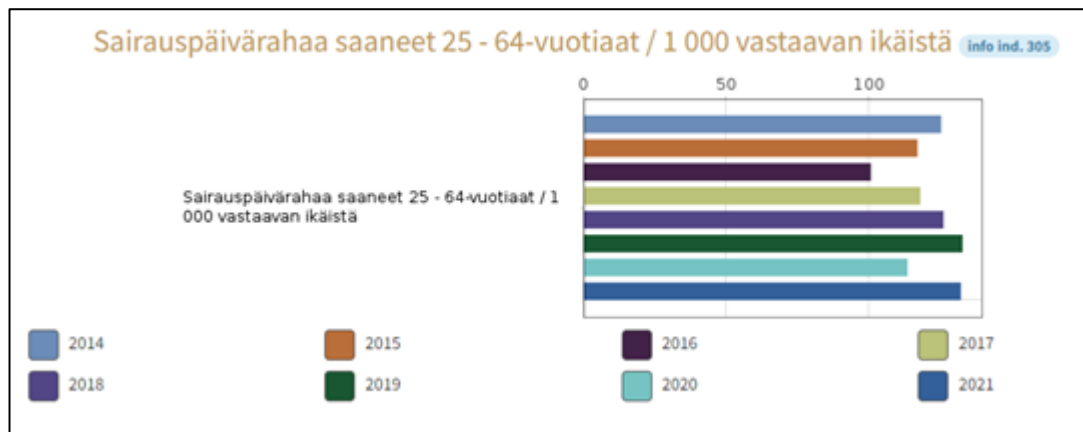
Ruovedellä perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 1000 asukasta kohden ovat olleet lähes samaa luokkaa Pirkanmaan yleisen tason kanssa vuoteen 2018 saakka. 2018 vuonna käyntimääriin tuli selvä kasvu Ruovedellä ja Virroilla, joissa terveystalvet on tuottanut Keiturin Sote Oy. Vastaavaa käyntimäärien kasvua ei ole havaittavissa muissa verrokkikunnissa tai Pirkanmaalla yleisesti. Vuodelle 2019 käyntimäärät hieman laskivat, mutta ovat pysyneet kuitenkin korkeammalla tasolla kuin ennen vuotta 2018 ja käyntimäärät ovat Ruoveden osalta olleet vajaan 1000 käyntiä/1000 asukasta suuremmat kuin Pirkanmaan keskiarvo. Sama ilmiö näkyy myös perusterveydenhuollon avohoidon kaikissa käynneissä (esim. sairaanhoitajan vastaanotto). Yhtenä selittäväenä tekijänä tälle voi olla lääkärikäyntien (ja kaikkien avohoidon käyntien) tilastoinnin tehostaminen, jolloin yhden vuoden selvä käyntimäärien kasvu näkyy Keiturin Sote:n toimialueella.

Indikaattori	Alue	Sukupuoli	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit (kaikki yhteystavat) / 1 000 asukasta info ind. 1080	Pirkanmaa	yhteensä	1 729	1 799	1 809	2 032	1 986	1 891	1 773	1 907
	Juupajoki		2 096	2 096	2 017	2 019	1 927	1 760	1 565	1 667
	Ruovesi		1 859	1 568	1 650	2 195	4 163	2 595	2 465	2 832
	Urjala		1 684	1 446	1 617	1 546	1 624	1 629	1 592	1 795
	Virrat		3 029	2 900	2 988	3 271	4 980	3 002	2 817	3 407

Kuva 37: Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit (kaikki yhteystavat) / 1 000 asukasta, 2014-2021

Päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidossa olleet 25–64-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä 4,2–7,6 välillä. Vuonna 2021 määrä oli 4,5. Pirkanmaalla vastaava määrä vuonna 2021 oli 2,7. Ruoveden määrä oli hieman suurempi verraten verrokkikuntiin. PUHTI- raportin (Palvelujärjestelmän ulkopuolelta kertyvän tiedon hyödyntäminen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtamisessa) vuoden 2022 tietojen mukaan Ruovedellä tupakan ja alkoholin ostot (lähde: SOK ja Kesko) olivat suuremmat kuin Pirkanmaalla yleisesti. Ruoveden osalta raportista tulee ilmi, että alkoholin ostojen prosenttiosuus nousee pääsiäisen aikaan ja vaihtelua on viikoittain, mutta prosentuaalisesti alkoholien ostot laskevat taas elokuun lopussa. Tässä saattaa osaltaan näkyä Ruoveden suuri mökkiläisten määrä.

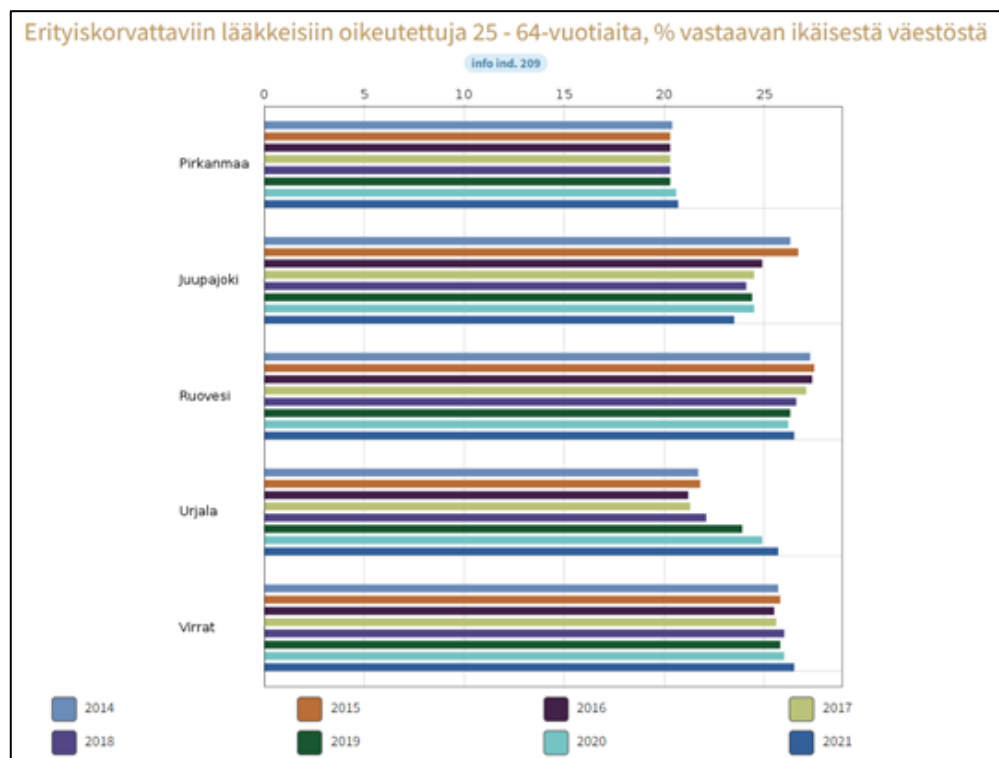
Vuonna 2021 Ruovedellä 1 000 asukasta kohden päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidossa olleita 25–64-vuotiaita oli 4,5 henkilöä. Pirkanmaalla yleisesti vastaava luku oli 2,7. Koko tarkastelujakson ajan Ruoveden osuus on ollut Pirkanmaan yleistä tasoa korkeampi. Tässä saattaa osaltaan näkyä Ruoveden puutteellinen ehkäisevä päihdetyö, johon täytyy tulevaisuudessa selvästi panostaa.

Kuva

Kuva 38: Sairauspäivärahaa saaneet 25–64-vuotiaat/ 1 000 vastaavan ikäistä

Sairauspäivärahaa saaneiden osuus on Ruovedellä noussut vuosien 2020 ja 2021 välillä. Kuitenkin 2021 (132,2 henkilöä/ 1 000 asukasta) määrä oli lähes sama, kuin 2019 (132,8 henkilöä/ 1 000 asukasta). Nämä ovat korkeimmat lukemat tarkastelujakson aikana. Vuonna 2021 Ruoveden sairauspäivärahaa saaneiden määrä tuhatta asukasta kohden oli pienempi kuin Pirkanmaalla yleisesti sekä verrokkikunnissa.

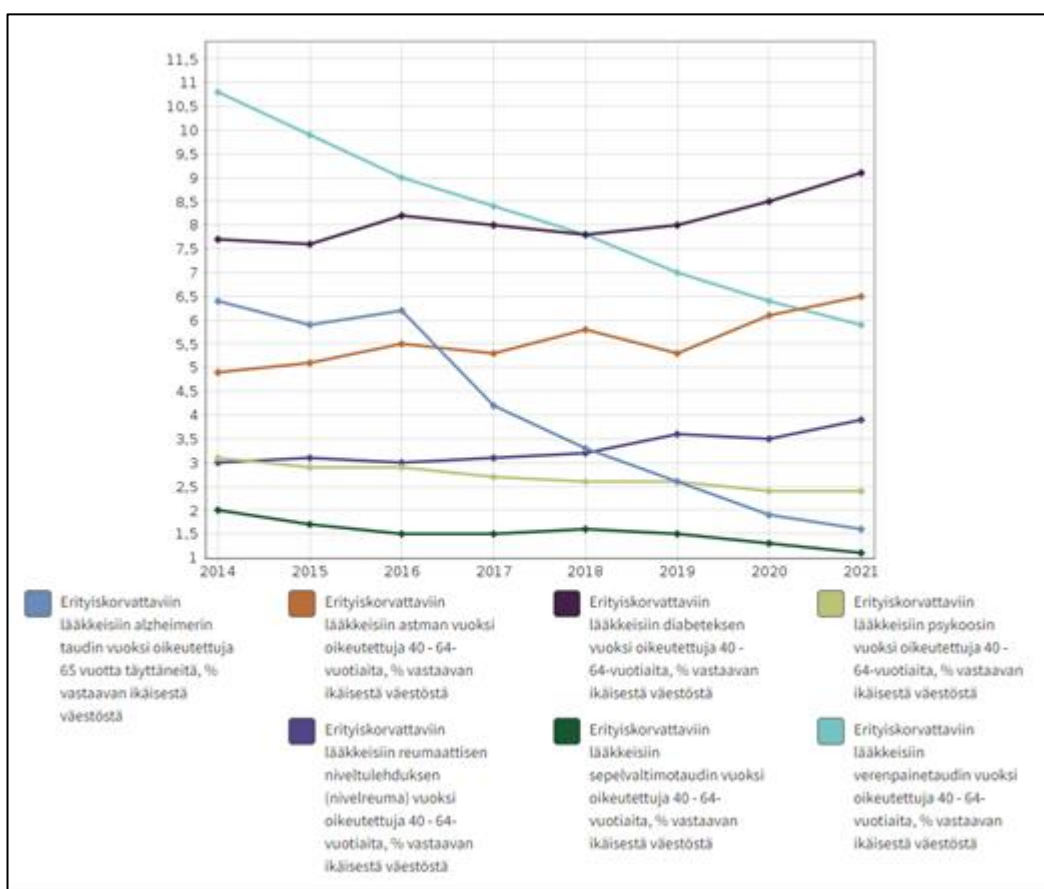

Kuva 39: Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 25–64-vuotiaita, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Vuoden 2014 Kelan tilastojen mukaan yleisin erityiskorvattavuuden diagnoosi oli verenpaineauti. Tämän jälkeen tulevat diabetes ja keuhkoastma.

(www.potilaanlaakarilehti.fi) Tämä pitää varmasti paikkaansa, sillä nämä ovat myös Suomessa yleisimpiä kansantauteja. Ruovedellä erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettujen 25–64-vuotiaiden osuus on Pirkanmaan yleiseen tasoon verraten selvästi korkeampi (yli 5 %-yksikköä) sekä hieman korkeampi myös verrokkikuntiin (Virrat, Urjala, Juupajoki). Ruoveden osuus on ollut tarkastelujakson alussa vuosien 2014–2017 aikana 27,1–27,5 % ja laskenut hieman vuosille 2018–2021 vaihdellen 26,2–26,6 % välillä. Elintapaohjauksella sekä kuntalaisten motivoinnilla terveellisten elintapojen pariin olisi mahdollista edistää ihmisten terveydentilaa ja saada näin vähennettyä myös erityiskorvattavien lääkkeiden tarvetta.

Kuva 40: Tiettyjen erityiskorvattavien lääkkeiden osuudet, % vastaavan ikäisestä väestöstä, lähde: Sotkanet

Tarkasteltaessa 40–64-vuotiaiden osuutta havaitaan reumaattisten niveltulehdusten, diabeteksen sekä astman osuuksien olleen viime vuosina nousussa Ruovedellä erityiskorvattavuuden perusteella. Verenpainetaudin (40–64-vuotiaat) sekä Alzheimerin taudin (yli 65-vuotiaat) osuudet ovat taas reilusti laskeneet vuosien 2014 ja 2021 välillä. Muiden tarkasteltavien sairauksien osalta on havaittavissa pientä laskua. Kun

tarkastellaan 25–39-vuotiaiden osuuksia vuosien 2014–2021 aikana, havaitaan astman ja reumaattisten sairauksien erityiskorvattavuuksien laskeneen, mutta diabeteksen osuudessa havaitaan pientä nousua. Psykoosin osalta tarkastelujaksolla on ollut nousua vuosien 2016 ja 2017 aikana, mutta osuus on laskenut lähes samoihin lukemiin, kuin vuonna 2014. Verenpaine- ja sepelvaltimotaudin osalta ei tuloksi löydy.

3.3 Ikäihmiset

Väestön ikääntyessä entistä suurempi joukko ikäihmisiä tarvitsee palveluita toimintakyvyn heikentymisen vuoksi. Suuri osa ikäihmisistä pärjää kotona, mutta avuntarve kasvaa etenkin viimeisinä elinvuosina. Kotihoidon asiakkaat ovat entistä iäkkäämpiä ja tarvitsevat enemmän apuja. Kunnilla on mahdollisuus vaikuttaa iäkkään väestön toimintakykyyn ja palvelutarpeeseen panostamalla ennaltaehkäiseviin palveluihin ja toimintaan, neuvontaan ja ohjaukseen sekä asuntojen ja asuinympäristön kehittämiseen (esteetöntä ja turvallista). (thl.fi) Ennaltaehkäisevien palvelujen avulla on mahdollista hillitä mm. sosiaali- ja terveyspalvelujen menojen kasvua sekä parantaa ikäihmisten elämänlaatua.

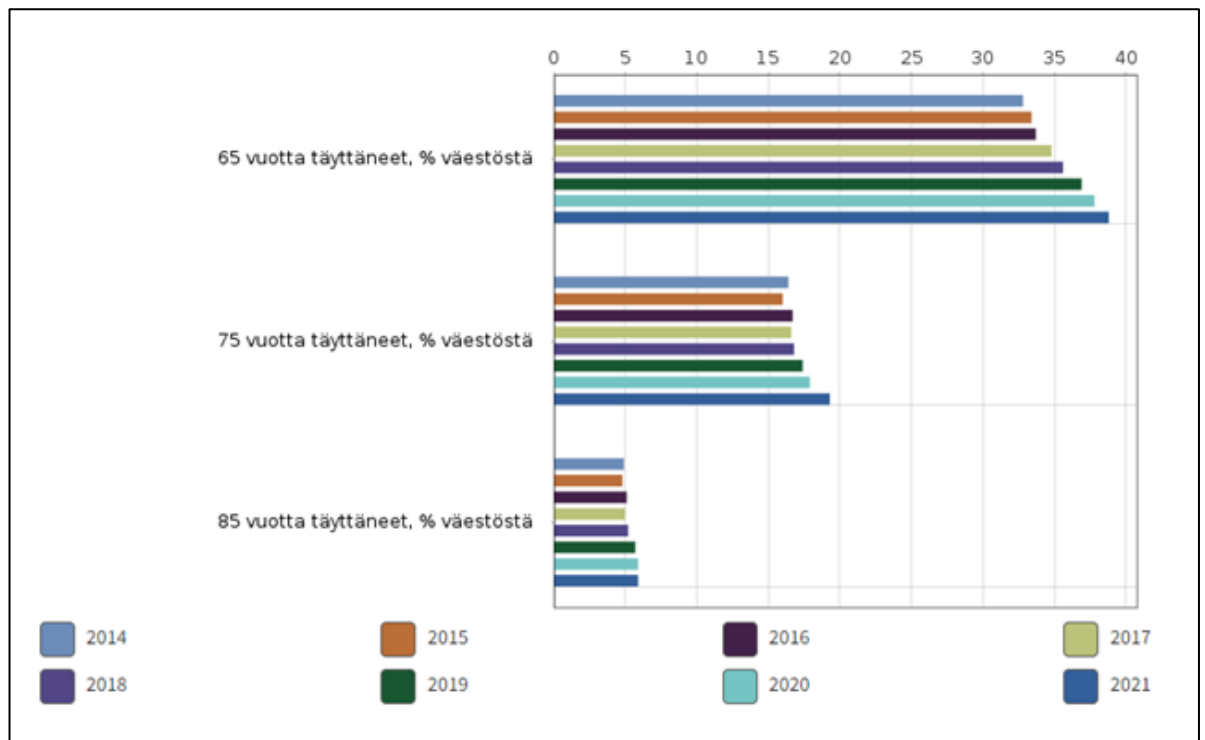
Palveluita ja toimintaa on tärkeää tehdä yhteistyössä kunnan, järjestöjen sekä yritysten kanssa. Kunnan tulee tehdä suunnitelma toimenpiteistään ikäihmisten hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi (Vanhuspalvelulaki 980/2012, 5§). Lisäksi suunnitelmassa tulee olla esiteltyinä ikäihmisten tarvitsemien palvelujen ja omaishoidon järjestämiseksi sekä kehittämiseksi. (Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisu 2020, Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2020–2023)

Ruovedellä toimiin hyvin aktiivisia eläkeläisjärjestöjä, jotka järjestävät toimintaa ikäihmisille. Lisäksi Honkalakoti Ry toimii Ruovedellä hyvin aktiivisena ikäihmisten hyvinvointia edistävänä yhdistyksenä. Heillä on erilaista liikunnallista ryhmätoimintaa sekä ikäihmisille palvelupäiviä. Honkalakoti Ry tarjoaa myös kodinomaista ja esteetöntä palveluasumista. Lisäksi Ruoveden kunta ostaa heiltä virkistys- ja kuntoutustoimintaa

(Voimanpesä -toimintaa) Ruoveden eri kylille. Tämä on mahtava tapa tuottaa palveluita lähelle kuntalaisia ja ehkäistä mm. yksinäisyyttä kokoamalla kyläläisiä yhteen.

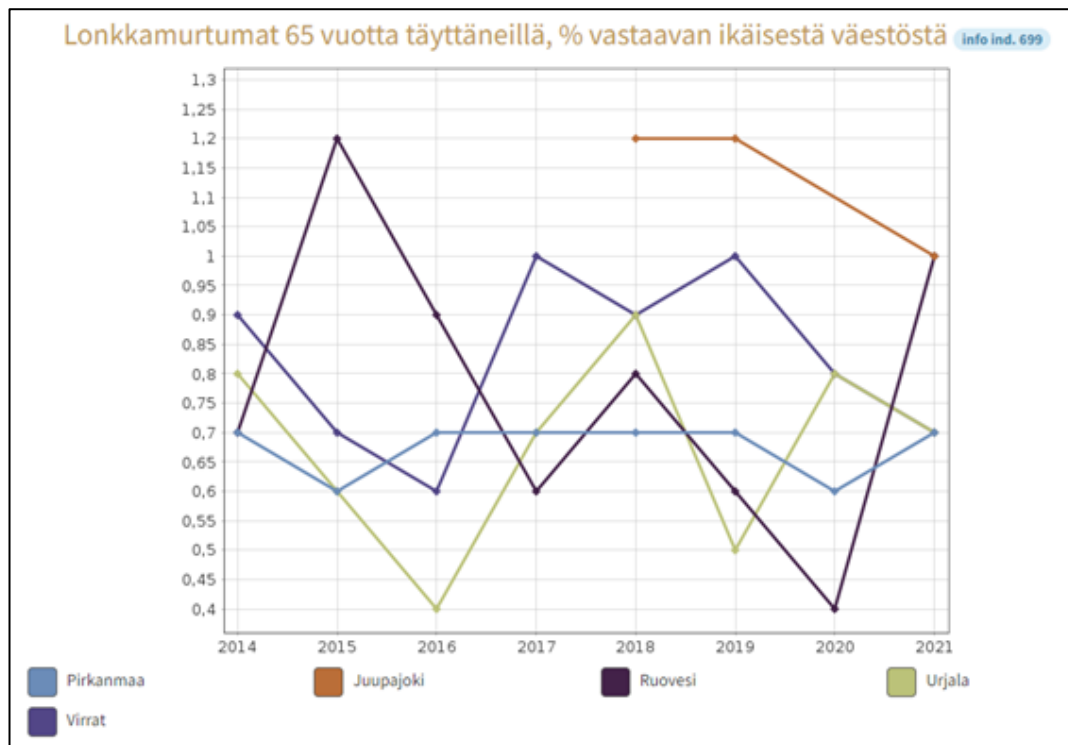
Ruoveden kunta on ollut mukana Ikäinstituutin Voimaa vanhuuteen -ohjelmassa, jonka tarkoitus on edistää vielä kotona itsenäisesti pärjäävien, toimintakyvyltään heikentyneiden ikäihmisten (75 vuotta täyttäneiden) liikkumiskykyä, osallisuutta ja itsenäistä selviytymistä terveysliikunnan avulla. Tässä kunta on tehnyt yhteistyötä terveyspalveluita tuottavan Keiturin Sote:n kuntoutuksen kanssa. Voimaa vanhuuteen-ohjelman puitteissa kunnan aktiivista ikäihmisistä on koulutettu vertaisohjaajia ohjaamaan toimintaa muille ikäihmisille. Koronapandemia pysäytti toimintaa, mutta edelleenkin säännöllisesti kokoontuu yksi vertaisohjaajan ohjaaja kuntosaliryhmä. Toimintaa täytyisi saada jälleen aktivoitua ja kutsua vertaisohjaajien joukko koolle uuden toiminnan suunnitteluun.

Lakisääteisesti Ruovedellä toimii vanhusneuvosto, jossa on edustajia eri eläkejärjestöistä sekä kunnan yhdistyksistä. Vanhusneuvoston tehtävänä on ikääntyneiden asioiden ajaminen, aloitteiden, kannanottojen ja lausuntojen laatiminen. Vanhusneuvoston tehtäväkenttä ulottuu kaikkiin niihin tehtäviin, joilla on merkitystä ikääntyneen väestön elinolosuhteiden ja palvelujen kannalta. Ruoveden vanhusneuvostosta on myös edustus Pirkanmaan hyvinvointialueen vanhusneuvostossa.

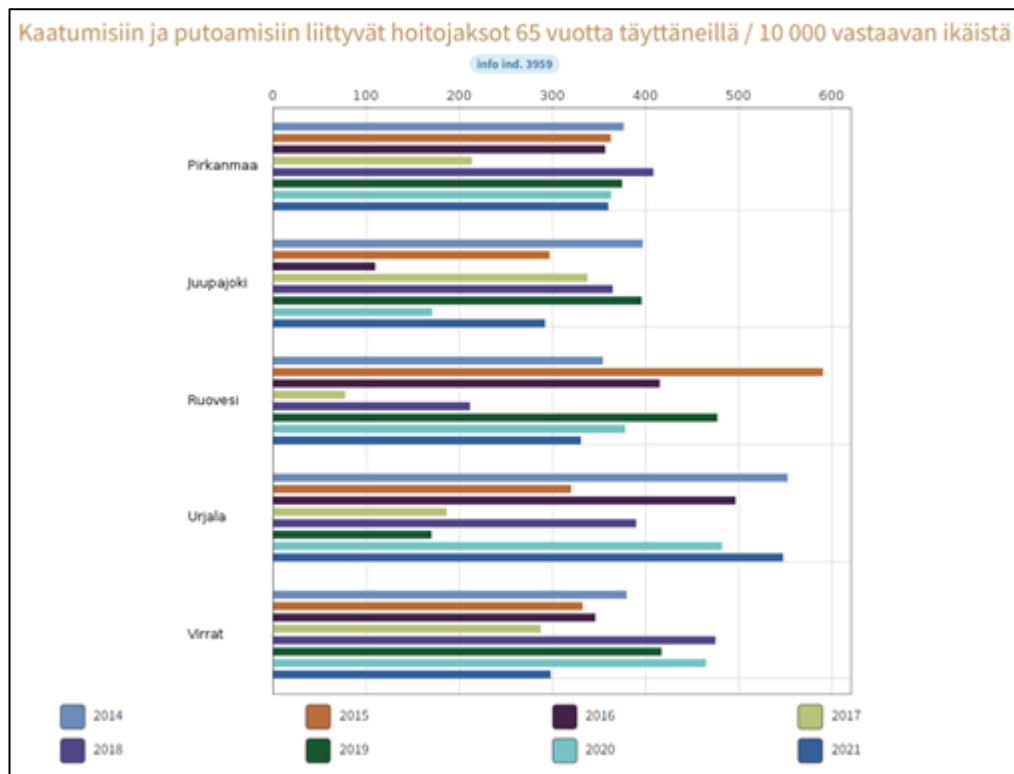
Kuva 41: Eri ikäryhmien %-osuus väestöstä Ruovedellä, 2014–2021, lähde: sotkanet.fi

Ruovedellä yli 65-vuotta täyttäneiden osuus koko Ruoveden väestöstä on kasvanut melko tasaisesti koko tarkastelujakson ajan. Vuonna 2014 yli 65-vuotiaiden osuus oli 32,8 % ja vuonna 2021 vastaava osuus oli 38,8 %. Jos tarkastellaan yli 75-vuotiaiden osuutta vuosien 2014–2021 aikana, havaitaan myös kasvua 2,9 %-yksikköä. Yhden %-yksikön kasvu havaitaan myös yli 85-vuotiaiden osuudessa. Iäkkäämmän väestön määrä on Ruovedellä sekä koko Suomessa kasvussa ja tämä aiheuttaa väistämättä palvelun tarpeen lisääntymistä, kun entistä suurempi määrä ihmisiä elää iäkkäämmäksi.

Kuva 42: Lonkkamurtumat 65 vuotta täyttäneillä, % vastaavan ikäisestä väestöstä, lähde: sotkanet.fi

Ruovedellä lonkkamurtumien osuus on tarkastelujakson aikana vaihdellut 0,4 %-1,2 %, ollen vuonna 2021 1 %. Tämä tarkoittaa 2021 vuoden osalta noin 16 lonkkamurtumaa. Ruovedellä lonkkamurtumien osuus kasvoi vuosien 2020 ja 2021 välillä 0,6 %-yksikköä. Pirkanmaalla yleisesti lonkkamurtumien osuus oli 0,7 % vuonna 2021. Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset 65 vuotta täyttäneillä 10 000 vastaavan ikäistä kohden ovat Ruovedellä olleet kaksi viimeisintä vuotta laskussa. Erityisen vähän kaatumisia ja putoamisia oli vuonna 2017. Terveystieteiden tai kunnan osalta erityistä selittävää toimintaa ei tälle löydy. Vuonna 2018 Ruoveden kunta ja Keiturin Sote Oy olivat yhteisessä Voimaa Vanhuuteen hankkeessa. Hankkeen tarkoituksena oli lisätä ikäihmisten lihasvoima- ja tasapainoharjoittelua, liikuntaneuvontaa, ulkoilua sekä vertaisohjattua liikuntatoimintaa. Hanke oli nelivuotinen ja mahdollinen vaikuttavuus näkyy tuloksissa pidemmällä aikavälillä.

Kuva 43: Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä/ 10 000 vastaavan ikäistä

Päihdesairauksien vuodeosastohoitojaksot yli 65 vuotta täyttäneillä ovat Ruovedellä kasvaneet vuosien 2020 ja 2021 välillä huomasti. Aiemmin Ruoveden tilastot ovat olleet samaa tasoa kuin Pirkanmaalla yleisesti, mutta nyt määrä on huomattavasti reilumpi. Verrokkikuntiin verrattuna Ruoveden päihdesairauksien vuodeosastohoitojaksoja on selvästi enemmän. Vuonna 2021 Ruovedellä oli 1 000 asukasta kohden 8,1 (Pirkanmaalla 3,9/ 1 000 vastaavan ikäistä) tapausta kun vuonna 2020 tapauksia oli 1,9 (Pirkanmaa 4,4).

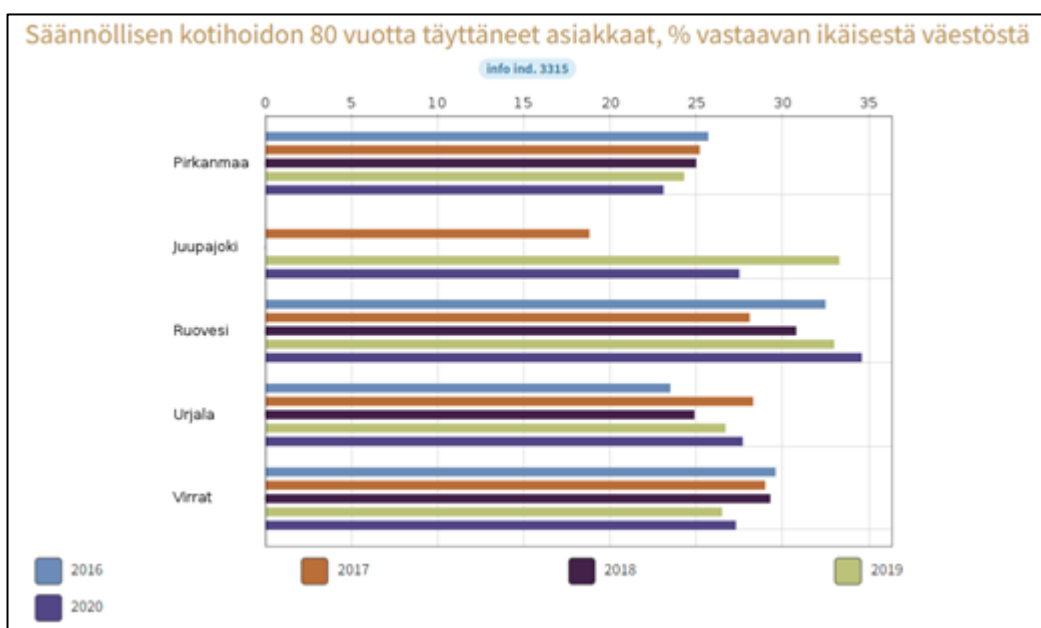
Ruovedellä tehostetussa palveluasumisessa oli vuonna 2021 yli 65-vuotiaita vastaan ikäisestä väestöstä 2,9 %. Tämä tarkoittaa määrällisesti 47 henkilöä. 2015 vuodesta osuus on kasvanut (lukuun ottamatta vuotta 2018). Toki väestö vanhenee ja Ruovedellä ikäihmisten määrä on kasvanut. Osuuteen vaikuttaa tarjolla olevien tehostetun palveluasumisen asukaspaikkojen tarjonta. Lisäksi täytyy ottaa huomioon, että Ruovedellä on vielä laitosasumispaikkoja Kotirannan vanhainkodissa sekä vuonna 2021 vielä Harjukodilla. Ruoveden osuus on alhaisempi kuin Pirkanmaalla yleisesti, samoin verrokkikuntiin verraten. Tämä näkyä varmasti osaltaan Ruoveden kotihoidon asiakkaiden suurempana

osuutena. Ruovedellä pyritään tukemaan kuntalaisten kotona asumista mahdollisimman pitkään ja tarjotaan mahdollisuuksien mukaan laajasti palveluita koteihin.

Säännöllisen kotihoidon 65 ja 80 vuotta täyttäneiden osuutta Ruovedellä tarkastellessa havaitaan molempien osuuksien nousseen vuodesta 2016 vuoteen 2021. Ruovedellä kotihoidon 65 vuotta täyttäneiden asiakkaiden osuus on ollut suurempi, kuin verrokkikunnissa ja Pirkanmaalla yleisesti.

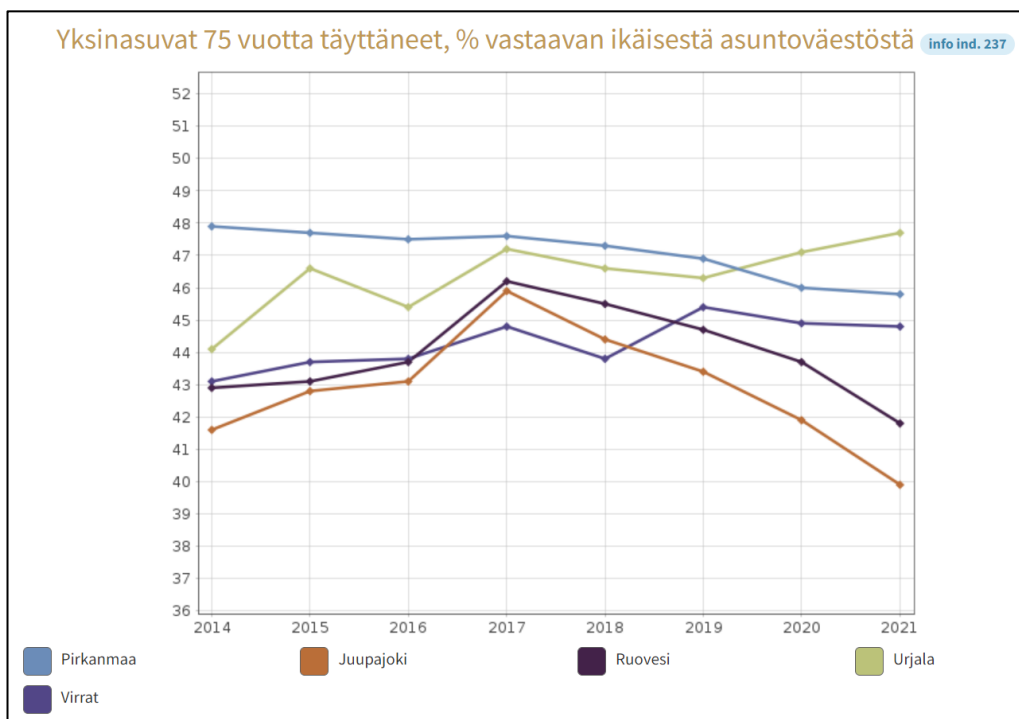

Kuva 44: Säännöllisen kotihoidon 65 vuotta täyttäneet asiakkaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä, lähde: Sotkanet

Kuva 45: Säännöllisen kotihoidon 80 vuotta täyttäneet asiakkaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä, lähde: Sotkanet

Omaishoidontuen 65 ja 75 vuotta täyttäneiden hoidettavien osuudet ovat olleet vuonna 2021 Pirkanmaan yleisen tasoon verrattuna hieman alhaisemmat. Ruoveden osalta laskua on tapahtunut molemmissa ikäryhmissä verrattuna vuoteen 2020, mutta osuudet ovat 2014–2019 olleet suunnilleen samaa tasoa kuin vuonna 2021. Omaishoidontuesta huolehtivat kunnat vielä 2022 vuoden loppuun saakka määrärahojensa puitteissa. 2023 vuoden alusta omaishoidontuesta vastaa Pirkanmaan hyvinvointialue, joka yhtenäistää omaishoidon palkkiot alueella.

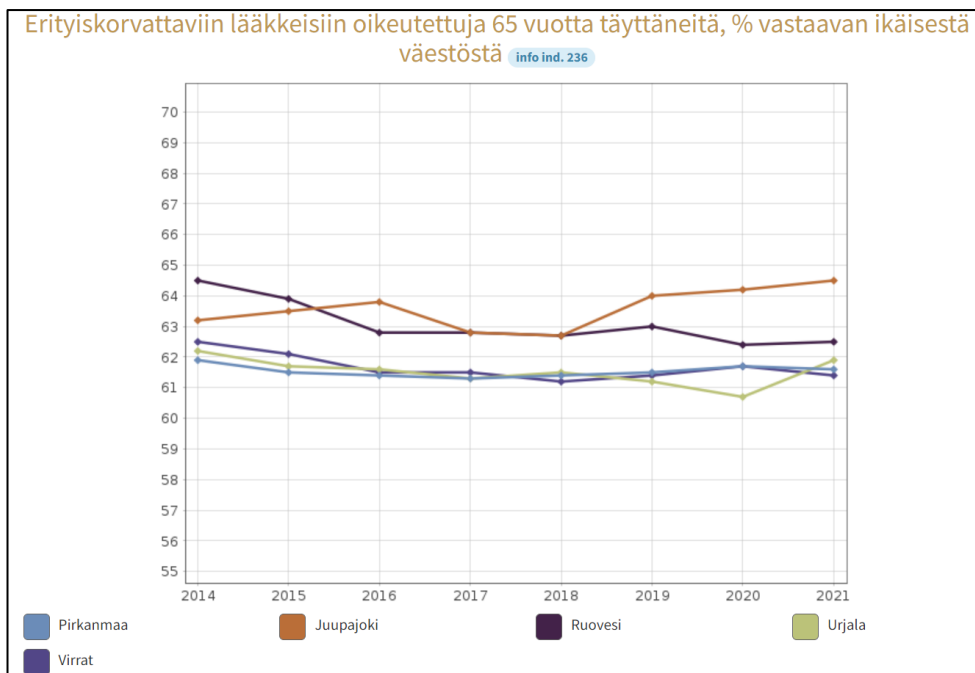
Kuva 46: Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä asuntoväestöstä

Ruovedellä yksinasuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus on laskenut vuodesta 2017 lähtien. Tämä noudattelee Pirkanmaan yleistä tasoa, mutta Ruoveden osalta muutos on ollut suurempi.

Ruovedellä erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettujen 65 vuotta täyttäneiden osuus on vuodesta 2014 vuoteen 2021 laskenut 2 %-yksikköä. Pirkanmaalla yleisesti nähdään samalla ajanjaksolla myös hyvin lievää laskua, kuten Virtain ja Urjalan osalta. Ruovedellä tarkastelujakson alussa osuus on ollut verrokeista suurin. Ruovedellä Alzheimerin taudin

sekä verenpainetaudin osuudet ovat vuosien 2014 ja 2021 välillä selvästi laskenut. Diabeteksen ja astman osuudet ovat taas hyvin lievästi nousseet.

Kuva 47: Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Ikäihmisten hyvinvoinnista on saatavilla hyvin suppeasti tilastotietoa. Tulevaisuudessa olisi tärkeä suunnitella kunnan ikäihmisille suunniteltu kysely yhdessä kunnan, kunnan ikäihmisten edustajien sekä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Näin saataisiin tarvittavaa vertailutietoa esimerkiksi yksinäisyydestä, osallisuudesta, harrastuksista, liikunnasta, kulttuurihyvinvoinnin osa-alueista sekä turvallisuudesta ja palveluista.

4 JOHTOPÄÄTÖKSET / TÄRKEIMMÄT HUOMIOT

4.1 Kunnan yleistä tietoa

- Työikäisten ja ikääntyneiden päihdesairauksien osastohoitojaksojen määrä on Ruovedellä lisääntynyt. Myös alkoholin ja tupakkatuotteiden ostojen osuus on Ruovedellä suurempi, kuin Pirkanmaan alueella yleisesti. Myös lasten ja nuorten suhtautuminen päihteitä kohtaan on muuttunut positiivisempaan ja sallivampaan suuntaan. Myös nuorten tupakointi on lisääntynyt. Nämä ovat asioita, joihin täytyy jatkossa puuttua. Yhteistyö tulevan hyvinvointialueen sekä ennaltaehkäisevää päihdetyötä tekevien kolmannen sektorin toimijoiden kanssa on erityisen tärkeää. Myös ehkäisevän päihdetyön ryhmä tulee perustaa sekä suunnitelma EPT:n osalta toteuttaa. Kouluissa on nyt syksyn 2022 aikana käynyt päihdevalistusta ja tietoisuutta toteuttamassa EHYT Ry sekä HUBU Ry.
- Ruoveden osalta ei ole saatavilla turvallisuuden liittyvää tilastotietoa viime vuosilta. Tulevaisuudessa täytyy miettiä, millainen kuntalaiskysely tai mittari valitaan, jotta tästä tärkeästä hyvinvoinnin osa-alueesta saadaan seuranta-/ vertailutietoa.
- Ruovesi on ollut muuttotappiollinen kunta viimeiset vuodet. Nyt vuoden 2022 osalta Ruovesi on muuttovoittoinen.
- Työpaikkojen määrä on Ruovedellä laskenut reilummin. Vuodesta 2018 vuoteen 2020 työpaikkojen määrä on vähentynyt 233 kappaletta. Kuitenkin Ruovedellä työttömien osuus on ollut vuosien 2014–2021 aikana pienempi, kuin Pirkanmaalla ja koko maassa koko tarkastelujakson aikana! Myös työttömien osuus on vuosien 2020 ja 2021 välillä laskenut. Tästä voidaan päätellä, että vaikka työpaikkojen määrä on Ruovedellä vähentynyt, on työpaikkoja riittävästi työikäiselle väestölle.
- Koulutustaso on lievässä nousussa. Voisiko tähän on selityksenä uudet opiskelumuodot, kuten oppisopimuskoulutus sekä etäopiskelun mahdollistuminen.

4.2 Lapset, nuoret ja perheet

- Lapsiperheiden osuus perheistä on pienentynyt ja lapsiperheiden pienituloisuusaste on Ruovedellä suurempi kuin Pirkanmaalla yleisesti. Kunta tukee 1.8.2021 alkaen lapsiperheitä tarjoamalla maksutonta varhaiskasvatusta 20 h/vko.
- Lapsiperheiden pienituloisuusaste on suurempi, kuin Pirkanmaan keskitaso. Tämä osoittaa, kuinka tärkeä on tarjota maksuttomia harrastuksia, toimintaa ja tapahtumia lapsille, nuorille ja perheille, jotta osallistuminen mahdollistetaan kaikille.
- Ruovedellä varhaiskasvatukseen osallistuvien 1–6- vuotiaiden osuus on kasvanut ja osuus on suurempi, kuin Pirkanmaalla yleisesti. Osallistumisaste on kasvanut ja sama suuntaus on havaittavissa myös koko maassa. Vuorohoidon tarve on kasvanut huoltajien työaikojen takia. Myös kunnan tarjoama 20 h/vko ilmaista varhaiskasvatusta on osaltaan vaikuttanut Ruoveden tilastoihin.
- Lastensuojelun avohoidon osuus 0–17-vuotiaista on noussut ja osuus on suurempi, kuin Pirkanmaalla yleisesti. Myös kodin ulkopuolelle sijoitettujen 0–17-vuotiaiden osuus on kasvanut ja se on suurempi, kuin Pirkanmaalla yleisesti. Vaikka lastensuojelun

toimenpiteiden osuudet ovat kasvaneet, tarkoittaa tämä myös sitä, että perheiden ongelmat on havaittu ja niihin ollaan puututtu.

- 8. ja 9. luokkalaisista itsensä yksinäiseksi kokoneiden osuus on noussut vuosien 2019–2021 välillä. Tässä voi osaltaan näkyä koronapandemian aikana järjestetyt etäopetusjaksot keväällä 2020 ja 2021. Ei yhtään läheistä ystävää -vastausten osuus on 8. ja 9. luokkalaisten osalta laskenut vuodesta 2019. 8. ja 9. luokkalaisten sekä lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoiden osuudet ovat pienemmät kuin verrokkikunnissa ja Pirkanmaalla yleisesti. 4. ja 5. luokkalaisista jokaisella vastaajalla on ollut vähintään yksi hyvä kaveri vuosien 2017, 2019 ja 2021 kyselyissä.
- Lasten ja nuorten osuus, jotka ovat kokeneet vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten fyysistä tai henkistä väkivaltaa kokoneiden lasten ja nuorten osuus kouluterveyskyselyyn vastanneista on lisääntynyt ja osuus on Ruovedellä suurempi, kuin Pirkanmaan yleinen taso. Tulokset ovat olleet saman suuntaisia aiemminkin, mutta nyt tilanne on mennyt edelleen pahempaan suuntaan. Ruovedellä kouluissa sekä sosiaali- ja terveydenhuollossa käytössä Lapset puheeksi -menetelmä, jonka avulla on havaita mahdolliset väkivallasta aiheutuneet merkit. Henkilökunnasta kuitenkin kaikkia lasten ja nuorten kanssa toimivia ei ole vielä koulutettu.
- Nuorten masennusoireilu on lisääntynyt vuoden 2021 kouluterveyskyselyn perusteella ja osuus on suurempi, kuin Pirkanmaan yleinen taso. Koulu- ja opiskelijaterveydenhuollossa on käytössä IPC-menetelmä, jota ammattilaiset käyttävät työssään ennaltaehkäisemään 12–18-vuotiaiden masennusoireilua sekä masennusoireilun hoitoon. Myös kunnassa masennusoireilun vähentämiseen sekä ennaltaehkäisemiseen on vuoden 2022 aikana jo panostettu. Koulujen oppilashuoltoon on satsattu; koulupsykologi työskentelee Yhtenäiskoululla kolmena päivänä viikossa, psykiatrinen sairaanhoitaja työskentelee koululla täyspäiväisesti, koulukuraattori neljänä päivänä viikossa sekä tunnekasvatusta on Ruoveden varhaiskasvatuksessa sekä kouluilla ollut jo usean vuoden ajan.
- Terveystilansa kohtalaiseksi tai huonoksi kokoneiden 4. ja 5. sekä 8. ja 9. luokkalaisten osuus on laskenut vuodesta 2019 vuoteen 2021 ja Ruovedellä tulokset ovat Pirkanmaan yleistä tasoa paremmat. Kuitenkin lukion 1. ja 2. luokkalaisista kouluterveyskyselyyn vastanneista terveydentilansa kohtalaiseksi tai huonoksi kokoneiden osuus on kasvanut ja se on Pirkanmaan yleistä tasoa heikompi. Ruoveden lukio on mukana HOOP-hankkeessa, joka on alkanut 2022 vuoden alussa. Hankkeella pyritään antamaan tukea opiskelijan hyvinvointiin ja opiskeluihin. Tätä varten hankkeeseen on palkattu hyvinvointivalmentaja, joka työskentelee koululla osa-aikaisesti. Tästä esimerkkeinä esim. jutustelut, apu opiskelussa ja opiskelujen aikataulutuksessa. Apua saa hyvin konkreettisesti. Lukiolla on aloittanut 2022 vuoden alussa myös erityisopettaja.
- Kouluterveyskyselyyn vastanneiden mukaan Ruovedellä 4. ja 5. sekä 8. ja 9. luokkalaiset ovat kokeneet osallisuus- ja vaikutusmahdollisuutensa olevan heikommat, kuin maan keskiarvo. Lapsia ja nuoria on osallistettu enemmän toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen kouluilla muun muassa työpajojen, kyselyiden sekä erilaisten työryhmien ja tiimien avulla. Tähän tulee kuitenkin jatkossakin panostaa.
- Ruovesiläisten lasten ja nuorten liikkuminen on lisääntynyt ja mobiililaitteilla pelaaminen on vähentynyt vuosien 2019 ja 2021 välillä. Kuitenkin vain 50 % kyselyyn vastanneista kertoo harrastavansa liikuntaa vähintään tunnin päivässä. Tulos on kuitenkin Ruoveden osalta parantunut. Koulussa tehtävien MOVE-testien perusteella ruovesiläisten lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky on selvästi heikompi, kuin Pirkanmaalla yleisesti. Viime vuosina kunta on panostanut ulkoliikuntapaikkoihin rakentamalla muun muassa ulkokuntosalin, Pump Trac -radan sekä koulun välituntialueelle

monipelikentän sekä paljon muita liikkumista tukevia kohteita. Koulujen kerhotoimintaa on merkittävästi viimeisen vuoden aikana lisätty ja tähän on kysely myös lasten ja nuorten omia toiveita.

- Koulukiusaaminen on vähentynyt 8. ja 9. luokkalaisten kouluterveyskyselyyn vastanneiden perusteella. Tämä on erittäin positiivinen uutinen, mutta silti koulukiusaamiskyselyitä tehdään kouluissa säännöllisesti ja tilannetta seurataan. Koulukiusaamisen loppumiseksi on paljon työsarkaa edessä.
- Laittomia huumeita kokeilleiden osuus oli Ruovedellä hieman suurempi, kuin Pirkanmaalla yleisesti. Lukioikäiset kokivat, että Ruovedeltä on helppo hankkia huumeita. Osuus oli kasvanut edelliseen kyselyyn verrattuna noin 30 %-yksikköä ja oli 10 %-yksikköä suurempi, kuin koko maan keskiarvoinen vastaus.
- Lasten ja nuorten osuus, jotka eivät syö aamupalaa tai kouluruokaa päivittäin on kasvanut. Auttaisiko tässä lasten ja nuorten osallistaminen vielä aktiivisemmin kouluruokailun suunnitteluun? Nyt koululla tarjotaan päivittäin välipala. Voisiko Ruovedelle harkita myös aamupalatarjoilua muutamana aamuna ennen koulun alkua? Tästä voisi tehdä kyselyä lapsille, nuorille ja heidän koteihinsa ja selvittää olisi tämän kaltaiselle palvelulle kysyntää.
- Nuorisotyöttömyys on Ruovedellä Pirkanmaan alhaisinta tasoa ja nuorisotyöttömien osuus on viime vuosina Ruovedellä edelleen laskenut.
- Syrjäytymisriskissä olevien nuorten osuus on pienentynyt ja osuus on alhaisempi, kuin Pirkanmaalla yleisesti.
- Toimeentulotukea saaneiden nuorten osuus on Ruovedellä alhaisempi, kuin Pirkanmaalla yleisesti.

4.3 Työikäiset

- Ruoveden äänestysaktiivisuus on suurempi, kuin Pirkanmaalla yleisesti
- Toimeentulotukea saaneiden työikäisten osuus on Ruovedellä Pirkanmaan alhaisimpia
- Työkyvyttömyyseläkettä saaneiden osuus on Ruovedellä hieman laskussa, mutta osuus on silti selvästi suurempi, kuin Pirkanmaan yleinen taso
- Ruovedellä eläkkeellesiirtymisikä on hieman korkeampi, kuin Pirkanmaalla yleisesti
- Työikäisten avohoidon lääkärikäyntejä on Ruovedellä hieman vähemmän, kuin Pirkanmaalla yleisesti
- Ruovedellä erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettujen työikäisten osuus on Ruovedellä suurempi, kuin verrokkikunnissa sekä Pirkanmaalla yleisesti
- Hyvinvointitietoa ei paljon saatavilla. Tulevaisuudessa täytyy kehittää kunnan oma kysely työikäisille.

4.4 Ikäihmiset

- Yli 65-vuotiaiden lonkkamurtuman saaneiden osuus on kasvanut vuosien 2020 ja 2021 välillä, mutta kaatumisista ja putoamisista aiheutuneiden sairaalajaksojen määrä on pienentyneet jo vuosina 2020 ja 2021

- Ruovedellä tehostetussa palveluasumisessa olevien yli 65- vuotiaiden osuus oli pienempi, kuin verrokkikunnissa sekä Pirkanmaalla yleisesti. 65 ja 80 vuotta täyttäneiden kotihoidon asiakkaiden osuus taas oli suurempi, kuin Pirkanmaan yleinen taso.
- Ruovedellä ikäihmisille tarjottavista hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluista vastaa suurelta osin Ruoveden Opisto, yhdistykset ja järjestöt
- Hyvinvointitietoa ei paljon saatavilla. Tulevaisuudessa täytyy kehittää kunnan oma kysely ikäihmisille.

OSA 2

HYVINVOINTISUUNNITELMA VALTUUSTOKAUDELLE 2023-2025

ELINTAVOILLA FYYSISTÄ JA PSYYKKISTÄ HYVINVOINTIA

Tavoite	Toimenpiteet	Resurssit	Arviointi (mittarit)
Lisätään kuntalais- ten ruokailoa ja pa- rannetaan ruoka- tottumuksia	<p>1. Aamupalakokeilu koululle/Vintille yhteistyö Seurakunnan ja järjestöjen kanssa</p> <p>2. Kouluruokasuositukset</p> <p>3. Elintapaohjauksen palvelutarjotin kunnan nettisivuille</p>	<ul style="list-style-type: none"> Sivistystoimi Ruokapalvelupäällikkö Sivistystoimi 	<ul style="list-style-type: none"> Toteutunut/ei toteutunut 2025 koulu-terveyskyselyt liittyen aamupalan syöntiin TEA-viisari tiedonkeruu-tieto (Sitoutuminen → kouluruokailun toteuttaminen) Toteutunut/ei toteutunut Palautekysely kuntalaisilta

<p>Parannetaan ikäihmisten toimintakykyä</p>	<p>1. Yhteistyö järjestöjen ja yhdistysten kanssa → liikuntaryhmien suunnittelu, tapahtumat → matalalla kynnyksellä mukaan, toimintaa kyliin</p> <p>2. Ikäihmisten ruokasuositukset → hanke</p> <p>3. Voimapesä toiminta</p> <p>4. Yksinäisyyden vähentäminen ystävätoiminnan, Lähtö- ja kohtaamispaikkatoiminnan avulla</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hyvinvointityöryhmä koordinoi • Ruoveden kunnan vanhusneuvosto • Ruoveden kunta ja Honkalakoti Ry • Sivistystoimi, Hyvinvointityöryhmä 	<ul style="list-style-type: none"> • Toteutunut/ei toteutunut • Uudet liikuntaryhmien määrä • Toteutuneiden tilaisuuksien määrä • Toteutuneet ryhmät, kävijämäärät sekä palauttekyseily • Ystävien ja "asiakkaiden" määrän seuranta • Kohtaamispaikkatoiminnan kävijämäärät sekä palauttekyseily
--	--	---	--

<p>Edistetään kunta- laisten mielen hy- vinvointia</p>	<p>1. Kouluissa tunne- taitokasvatus jat- kuu</p> <p>2. EPT-työryhmä kokoon, jossa tär- keänä osana myös mielen hyvinvointi. Toiminnan vakiin- nuttaminen. EPT- suunnitelma.</p> <p>3. 3. sektorin kanssa tehtävän yhteistyön vahvis- tuminen → Järjes- töfoorumi koolle</p> <p>4. Koulunuorisotyö</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sivistys- toimi/Ope- tustoimi • EPT-yhdys- henkilö • Hyvinvointi- koordinaat- tori • Sivistys- toimi/ope- tustoimi 	<ul style="list-style-type: none"> • Toteutuneet opetustunnit • Toteutu- nut/ei toteu- tunut • Toteutunei- den tapaa- misten mää- rät, yhdessä järjestetyn toiminnan määrä • Toteutu- nut/ei toteu- tunut
--	--	---	---

OSALLISUUS JA VAIKUTTAMINEN

Tavoite	Toimenpiteet	Resurssit	Arviointi (mittarit)
Edistetään sosiaalista osallistumista	<p>1. Hyvinvointiky-selyt → ainakin ikäihmiset ja työikäiset, ehkä perheet?</p> <p>2. Avoimen päiväkotitoiminnan käynnistyminen ja vakiinnuttaminen</p> <p>3. Kummitoiminta → kulttuurikaveri, maahanmuuttajat → kummiperhe-/ystävärinki</p> <p>4. Kohtaamispaikkatoiminnan uudelleen käynnistäminen yhteistyössä Pirha:n ja Keiturin soten kanssa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hyvinvointityöryhmä, hyvinvointikoordinaattori • Sivistystoimi, Varhaiskasvatus • Sivistystoimi, Hyvinvointityöryhmä • Sivistystoimi, Pirha 	<ul style="list-style-type: none"> • Toteutunut/ei toteutunut • Toteutuneet toimintakerat, kävijämäärät • Ystävien ja ”asiakkaiden” määrät • Toteutunut/ei toteutunut
Edistetään yhteiskehittämisen menetelmien käyttöä	<p>1. Järjestöfoorumi koolle ja organisoitumpaa järjestöyhteistyötä</p> <p>2. Loisto-tiimi</p> <p>3. Elintaparyhmän perustaminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hyvinvointikoordinaattori • Sivistystoimi • Liikuntatoimi yhdessä 3. sektorin ja liikunta-alan yrittäjien kanssa? 	<ul style="list-style-type: none"> • Kokoontumiskertojen määrä • Kokoontumiskertojen määrä • Kokoontumiskertojen määrä

Tavoite	Toimenpiteet	Resurssit	Arviointi (mittarit)
Vähennetään kuntalaisten eriarvoisuutta	<p>1. Matalan kynnyksen palveluita sekä maksuttomia palveluita</p> <p>2. Harrastustoimintaa kyliin</p> <p>3. Hyvinvointiseteilin käyttöönotto sekä samassa kummitoiminnan käynnistäminen → kummiperheiden illat</p> <p>4. Kohtaamispaikkatoiminnan käynnistäminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liikunta- ja kulttuuri-toimi • Liikuntatoimi • Sivistystoimi • Sivistystoimi, Pirha 	<ul style="list-style-type: none"> • Uusien harrastustoimintojen määrä • Toteutuneet harrastustoiminnat ja niiden määrä • Toteutunut/ei toteutunut • Toteutunut/ei toteutunut
Edistetään lähiympäristön kehittämistä esteettömiksi ja turvallisiksi sekä liikkumiseen ja osallisuuteen kannustaviksi	<p>1. Uusi frisbeegolf-rata ja toiminnan kehittäminen</p> <p>2. Retkeilyreittien kehittäminen</p> <p>3. Luontoreittien selvitystyö käynnissä → Hama-hanke</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liikunta-toimi, tekni-mentoimi • Elin-keinotoimi, liikuntatoimi • Elin-keinotoimi 	<ul style="list-style-type: none"> • Toteutunut/ei toteutunut • Tapahtumien määrä • Reitistöjen kilometrimäärä

<p>Vähennetään päihdeongelmia → parannus työ- ja ikäihmisiin</p>	<p>1. EPT- työryhmä kokoon ja EPT-suunnitelman teko → ehkäisevä päihdetyö näkyväksi kunnassa</p> <p>2. Yhteistyö 3. sektorin kanssa → EHYT ry, Sininauha, Virtain Mielenterveysyhdistyksen kanssa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • EPT-yhdyshenkilö • EPT-yhdyshenkilö 	<ul style="list-style-type: none"> • Toteutunut/ei toteutunut • Some- ja lehtijuttujen sekä tapahtumien määrä • Toteutuneiden yhteistyötapaamisten määrä
--	---	--	---

VAIKUTTAVAT PALVELUT

Tavoite	Toimenpiteet	Resurssit	Arviointi (mittarit)
Parannetaan palveluiden saatavuutta, saavutettavuutta ja yhdenvertaisuutta	<p>1. Matalan kynnyksen palveluiden lisääminen yhdessä 3. sektorin toimijoiden kanssa</p> <p>2. Harrastamisen Ruoveden malli -hankkeen uuteen hakuun mukaan</p>	<ul style="list-style-type: none"> Sivistystoimi Liikunta-toimi, Sivistys-/opetus-toimi 	<ul style="list-style-type: none"> Toteutuneiden tapahtumien määrä Harrastekerhojen määrät Osallistujien lukumäärät
Otetaan käyttöön vaikuttavat menetelmät ja toimintamallit	<p>1. Lapset puheeksi</p> <p>2. Verso -toimintamalli</p>	<ul style="list-style-type: none"> Sivistystoimi (varhaiskasvatus, yhteinäiskoulu), Keiturin Sote (neuvola, kouluterveydenhuolto) Sivistystoimi/opetustoimi/varhaiskasvatus 	<ul style="list-style-type: none"> Käytyjen keskusteluiden määrä Sovitteluiden määrä Palautekyselyt
Kehitetään asiakaspalaute-järjestelmien/ asiakaskokemuksen tulosten hyödyntämistä	<p>1. Hyvinvointikyselyn luominen Ruovedelle (työikäiset ja ikäihmiset) ja sen toteuttaminen vuosittain</p>	<ul style="list-style-type: none"> Hyvinvointityöryhmä, hyvinvointikoordinaattori 	<ul style="list-style-type: none"> Toteutunut/ei toteutunut

5 LÄHTEET

thl.fi

kuntaliitto.fi

ruovesi.fi

sotkanet.fi

Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisu 2020, Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2020–2023

potilaanlaakarilehti.fi

okm.fi

ukkinstituutti.fi

tilastokeskus.fi

Pirkanmaan PUHTI-hankkeen tilastot

TEA-viisari

sttinfo.fi

mdi.fi

tays.fi

6 LIITTEET

Liite 1

Hyvinvointikertomuksessa käytetyt indikaattorit

Yleistä tietoa

Väestö 31.12.

Väestönkehityksen ennuste?

Väestörakenne, %

Väestörakenne-ennuste, %

Huoltosuhte, demografinen

Kuolleisuus

Syntyvyys

Muuttovoitto/-tappio

Asumismuodot, %

Valtionosuudet, €/asukas

Talouden ylijäämä

Verotulot, €/asukas

Työttömien työnhakijoiden määrä

Työttömät työnhakijat, % työvoimasta

Nuorisotyöttömät, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Alueella asuvan työllisen työvoiman määrä

Työllisen työvoiman osuus väestöstä, %

Työllisyysaste, %

Asuinkunnassaan työssäkäyvien osuus, %

Työttömien osuus työvoimasta, %

Yrittäjien osuus työllisistä, %

Alueella olevien työpaikkojen lukumäärä

Alkutuotannon työpaikkojen osuus, %

Jalostuksen työpaikkojen osuus, %

Palvelujen työpaikkojen osuus, %

Toimialaltaan tuntemattomien työpaikkojen osuus, %

Teollisuuden työpaikkojen osuus kaikista työpaikoista, %

Rakentamisen työpaikkojen osuus kaikista työpaikoista, %

Kaupan työpaikkojen osuus kaikista työpaikoista, %

Majoitus- ja ravitsemistoiminnan työpaikkojen osuus kaikista työpaikoista, %

Koulutuksen työpaikkojen osuus kaikista työpaikoista, %

Terveys- ja sosiaalipalvelujen työpaikkojen osuus kaikista työpaikoista, %

Informaatiosektorin työpaikkojen osuus kaikista työpaikoista, %

Työllisen työvoiman osuus väestöstä, %

Työllisyysaste, %

Asuinkunnassaan työssäkäyvien osuus, %

Työttömien osuus väestöstä, %

Ei perusasteen jälkeistä tutkintoa, %

Toisen asteen tutkinnon suorittaneet, %

Alimman korkea-asteen tutkinnon suorittaneet, %

Ylemmän korkeakouluasteen tutkinnon suorittaneet, %

Kesäasukkaiden määrä
Kesämökkien määrä
Poliisin tietoon tulleet eräät liikenne rikokset / 1 000 asukasta
Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta
Poliisin tietoon tulleet kaikki huumauserikokset / 1 000 asukasta
Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset / 1 000 asukasta
Poliisin tietoon tulleet rattijuopumustapaukset / 1 000 asukasta

Lapset, nuoret ja perheet

Lapsiperheet, % perheistä
Yhden vanhemman perheet % perheistä
Ahtaasti asuvia lapsiperheitä, % perheistä
Lasten pienituloisuusaste, %
Kotihoidontukea saaneiden lapsiperheiden määrä
Lastensuojelun avohuollon asiakkaiden osuus, % 0–17 v. väestöstä
Kunnan yleinen pienituloisuusaste, %
0–17-vuotiaat lapset, joista on tehty lastensuojeluilmoitus, % vastaavan ikäisestä väestöstä
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0–17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL)
Varhaiskasvatukseen 31.12. osallistuneiden 1–6-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä, kunnan kustantamat palvelut (-2020)
Varhaiskasvatuksen lapsimäärät (kunnan oma tilasto)
Perusopetuksen oppilasmäärät (kunnan oma tilasto)
Lukion oppilasmäärät (kunnan oma tilasto)
Itsensä yksinäiseksi tuntevien 8. ja 9. luokkalaisten osuus, %
4. ja 5. luokkalaisten sekä 8. ja 9. luokkalaisten ”ei yhtään läheistä ystävää”, %
Lukion 1. ja 2. luokkaisista itsensä yksinäisiksi kokevien määrä

Ei syö aamupalaa joka arkiamu, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Ei syö aamupalaa joka arkiamu, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Ei syö koululounasta päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Ei syö koululounasta päivittäin, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Ei yhtään hyvää kaveria, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Kokenut vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2019-)

Kokenut vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2019-)

Kokenut vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten fyysistä väkivaltaa vuoden aikana, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2019-)

Kokenut vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten henkistä väkivaltaa vuoden aikana, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2019-)

Kokenut vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten henkistä väkivaltaa vuoden aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2019-)

Kokenut vanhempien tai muiden huolta pitävien aikuisten henkistä väkivaltaa vuoden aikana, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2019-)

Vähintään kaksi viikkoa kestänyt masennusoireilu, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

Vähintään kaksi viikkoa kestänyt masennusoireilu, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Osallistunut koulun asioiden suunnitteluun, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Hyvät vaikutusmahdollisuudet koulussa, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

Hyvät vaikutusmahdollisuudet koulussa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Ylipaino, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

Vähintään tunnin päivässä liikkuvat, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE! -mittaus), % 5. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky

Lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky (MOVE! -mittaus), % 8. luokan oppilaista, joilla heikko fyysinen toimintakyky

Tupakoi päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Tupakoi päivittäin, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Raittius, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Raittius, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Paljon vaikeuksia lukemisessa, laskemisessa tai kirjoittamisessa, % 4. ja 5. luokan oppilaista (2017-)

Vaikeuksia oppimistaidoissa, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

Vaikeuksia oppimistaidoissa, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista (2017-)

Nuorisotyöttömät, % 18–24-vuotiaasta työvoimasta

Syrjäytymisriskissä (ei työssä, ei opiskele, ei ole varusmiespalvelussa) olevat 18–24-vuotiaat, % vastaavan ikäisistä

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Toimeentulotukea saaneet 18–24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Työikäiset

Ruoveden kuntoradan kuukausittaiset kierrosmäärät (kunnan tilastot)

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25–64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25–64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Keskimääräinen eläkkeelle siirtymisikä

Tapaturmaindeksi, ikävakioitu

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 15–64-vuotiailla / 1 000 vastaavan ikäistä

Päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidossa olleet 25–64-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä

Sairauspäivärahaa saaneet 25–64-vuotiaat/1 000 vastaavan ikäistä
Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 25–64-vuotiaita, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Ikäihmiset

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavan ikäisestä väestöstä → lisäksi eroteltuna sairauksittain

Lonkkamurtumat 65 vuotta täyttäneillä, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä/ 10 000 vastaavan ikäistä

Päihdesairauksien vuodeosastohoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä / 1 000 vastaavan ikäistä

Ikäänntyneiden tehostetun palveluasumisen 65 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12., % vastaavan ikäisestä väestöstä

Säännöllisen kotihoidon 65 vuotta täyttäneet asiakkaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Säännöllisen kotihoidon 80 vuotta täyttäneet asiakkaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Omaishoidon tuen 65 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä asuntoväestöstä